

Úradný vestník

Európskej únie

C 84

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Zväzok 54

17. marca 2011

Číslo oznamu

Obsah

Strana

III Prípravné akty

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

468. plenárne zasadnutie v dňoch 19. a 20. januára 2011

2011/C 84/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha Komisie o možnostiach politik s cieľom dosiahnuť pokrok v oblasti európskeho zmluvného práva pre spotrebiteľov a podniky“ [KOM(2010) 348 v konečnom znení]	1
2011/C 84/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Správa Komisie – Správa o politike hospodárskej súťaže za rok 2009“ [KOM(2010) 282 v konečnom znení]	7
2011/C 84/03	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha – Správa a riadenie spoločností vo finančných inštitúciách a politiky odmeňovania“ [KOM(2010) 284 v konečnom znení]	13
2011/C 84/04	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Dohľad nad obchodno-distribučným trhom – Na ceste smerom k efektívnejšiemu a spravodlivejšiemu vnútornému obchodno-distribučnému trhu do roku 2020“ [KOM(2010) 355 v konečnom znení]	19
2011/C 84/05	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o uvádzaní prekursorov výbušnín na trh a ich používaní“ [KOM(2010) 473 v konečnom znení – 2010/0246 (COD)]	25
2011/C 84/06	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady: Nariadenie (EÚ) č. .../2010 Európskeho parlamentu a Rady o schvaľovaní a dohľade nad trhom dvoj- alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek“ [KOM(2010) 542 v konečnom znení – 2010/0271 (COD)]	30

SK

Cena:
4 EUR

(Pokračovanie na druhej strane)

2011/C 84/07	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o predaji nakrátko a určitých aspektoch swapov na úverové zlyhanie“ [KOM(2010) 482 v konečnom znení – 2010/0251 (COD)]	34
2011/C 84/08	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha – Snaha o primerané, trvalo udržateľné a bezpečné európske dôchodkové systémy“ [KOM(2010) 365 v konečnom znení]	38
2011/C 84/09	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2001/112/ES, ktorá sa vzťahuje na ovocné šťavy a niektoré podobné produkty určené na ľudskú spotrebu“ [KOM(2010) 490 v konečnom znení – 2010/0254 (COD)]	45
2011/C 84/10	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1288/2009, ktorým sa ustanovujú prechodné technické opatrenia od 1. januára 2010 do 30. júna 2011“ [KOM(2010) 488 v konečnom znení – 2010/0255 (COD)]	47
2011/C 84/11	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zmenený a doplnený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o rozdeľovanie potravín najodkázanejším osobám v Únii“ [KOM(2010) 486 v konečnom znení – 2008/0183 (COD)]	49
2011/C 84/12	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zmenený a doplnený návrh smernice Rady o štruktúre a sadzbách spotrebných daní, ktorým podliehajú tabakové výrobky“ [KOM(2010) 641 v konečnom znení – 2007/0206 (CNS)]	53
2011/C 84/13	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochranných konštrukciách chrániacich pri prevrátení, ktoré sú namontované pred sedadlom vodiča úzkorozchodných kolesových poľnohospodárskych a lesných traktorov“ [KOM(2010) 610 v konečnom znení – 2010/0302 (COD)]	54
2011/C 84/14	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje systém na identifikáciu a registráciu oviec a kôz“ [KOM(2010) 635 v konečnom znení – 2010/0309 (COD)]	55

III

(Prípravné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

468. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 19. A 20. JANUÁRA 2011

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha Komisie o možnostiach politík s cieľom dosiahnuť pokrok v oblasti európskeho zmluvného práva pre spotrebiteľov a podniky“

[KOM(2010) 348 v konečnom znení]

(2011/C 84/01)

Spravodajca: pán PEZZINI

Európska komisia sa 1. júla 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument

„Zelená kniha Komisie o možnostiach politík s cieľom dosiahnuť pokrok v oblasti európskeho zmluvného práva pre spotrebiteľov a podniky“

KOM (2010) 348 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru, prijala svoje stanovisko 17. decembra 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára) prijal 148 hlasmi za, pričom 5 členovia hlasovali proti a 8 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) súhlasí s postojom Komisie, ktorá považuje za potrebné dobudovať európsky vnútorný trh aj z hľadiska európskeho zmluvného práva, a uznáva význam práce predstaviteľov akademickej obce v oblasti spoločného referenčného rámca, ktorý by mal priniesť značné výhody v praxi.

1.2 Spomedzi rôznych možností, ktoré navrhuje Komisia, EHSV uprednostňuje zmiešané riešenie, ktoré zohľadňuje potrebu zabezpečiť zníženie nákladov a zaručiť právnu istotu, a ktoré zahŕňa:

— súbor nástrojov – ako napr. spoločný referenčný rámec, ktorý by mali k dispozícii zmluvné strany pri vypracúvaní cezhraničných zmlúv – ako aj

— voliteľný právny režim, ktorý by stanovoval výhodnejšie východiskové podmienky pre zmluvné strany prostredníctvom „nového pokročilého dobrovoľného režimu“, ktorý by sa uplatňoval v rámci cezhraničných zmluvných vzťahov ako alternatíva vnútroštátnych právnych režimov, za predpokladu, že súbor nástrojov alebo nariadenie by boli k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch EÚ a zaručili potrebnú právnu istotu na základe vyššej úrovne ochrany spotrebiteľov a podnikov. Tento režim nesmie brániť žiadnemu členskému štátu zachovať alebo zaviesť prísnejšie ochranné opatrenia v prospech spotrebiteľov.

1.3 EHSV sa nazdáva, že tieto ciele je potrebné dosiahnuť postupne, začínajúc od medzinárodných obchodných zmlúv v oblasti predaja tovaru (B2B), ako sú napr. pilotné projekty, ktorými sa dá vhodne overiť, ako dokážu popri sebe paralelne existovať viaceré právne systémy a ako sa uplatňujú v praxi.

1.4 EHSV sa nazdáva, že súbor nástrojov, ktorý ponúka spoločný referenčný rámec by mohol prispieť k dosiahnutiu celkovej konzistentnosti predpisov EÚ v oblasti zmluvného práva, zredukovať prekážky obchodu a podporiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

1.5 Na druhej strane sa EHSV nazdáva, že začlenenie „nového pokročilého voliteľného režimu“ do *acquis communautaire* a vnútroštátneho práva jednotlivých členských štátov prostredníctvom nariadenia EÚ by zmluvný stranám, ktoré ho uplatnia pri cezhraničných obchodných transakciách, zaručilo všeobecnú platnosť, jasnosť pri uplatňovaní a právnu istotu.

1.6 Rozsahy pôsobnosti oboch nových nástrojov – „spoločného súboru nástrojov“ a „nového pokročilého voliteľného právneho režimu“ – by mali zahŕňať cezhraničné obchodné zmluvy vo veci predaja tovaru (B2B). Z pôsobnosti nových nástrojov treba vylúčiť právne predpisy v oblasti pracovných zmlúv a zmluvné právo v oblasti sociálneho zabezpečenia.

1.7 Výbor podporuje slobodu pri uzatváraní zmlúv a pri stanovovaní zmluvných podmienok. Pokiaľ ide o zmluvy uzatvárané medzi podnikmi a spotrebiteľmi (*Business to Consumer* – B2C), ako aj malými a strednými podnikmi (MSP), treba zaručiť čo najvyššiu úroveň účinnej ochrany ako aj právnu istotu a ochranu spotrebiteľov.

1.8 Výbor sa domnieva, že skôr, než sa pristúpi k prípadnému rozšíreniu uvedených dvoch nástrojov na iné druhy zmlúv odlišné od medzinárodných obchodných zmlúv v oblasti predaja tovaru, by Komisia mala po uplynutí trojročného obdobia uplatňovania týchto nástrojov v praxi vykonať hodnotenie ich vplyvu na vnútorný trh a posúdiť ich európsky prínos z hľadiska nákladov a výhod pre hospodárske subjekty a spotrebiteľov.

1.9 EHSV pokladá za nevyhnutné, aby Komisia čo najskôr zistila prekážky, pokiaľ ide o náklady na transakcie a právnu neistotu, ktoré stoja v ceste plnému využívaniu výhod a príležitostí jednotného trhu, najmä zo strany malých a stredných podnikov, t. j. 99 % podnikov EÚ a spotrebiteľov.

1.10 EHSV žiada Komisiu, aby vykonala hodnotenie vplyvu nástrojov, ktoré sú k dispozícii na vnútornom trhu, a posúdila európsky prínos tohto nového legislatívneho systému z hľadiska nákladov a výhod pre hospodárske subjekty a spotrebiteľov.

1.11 Výbor rovnako žiada, aby Komisia už odteraz vyvíjala iniciatívy v oblasti vzdelávania a informovania o nových legislatívnych nástrojoch, a to tak z hľadiska právnej teórie ako

i praxe, pre všetkých aktérov v právnej oblasti, akademickú obec ako aj konečných užívateľov nových nástrojov.

1.12 Výbor žiada, aby bol podobne ako Európsky parlament vo väčšej miere vo funkcii pozorovateľa zapojený do činnosti skupín odborníkov, ktoré vytvorila Komisia, aby mohol podrobnejšie sledovať vývoj iniciatív, najmä pokiaľ ide o spoločný referenčný rámec pre európske zmluvné právo a v nadväznosti na výsledky prebiehajúcej verejnej konzultácie.

2. Úvod

2.1 Vnútorný trh je založený na množstve zmlúv, ktoré podliehajú rôznym vnútroštátnym úpravám zmluvného práva. Rozdiely medzi vnútroštátnymi zmluvnými právami však môžu

- predstavovať dodatočné náklady na transakcie,
- byť zdrojom právnej neistoty pre podniky,
- naštbiť dôveru spotrebiteľov k vnútornému trhu,
- vytvárať prekážky obchodu.

2.1.1 Lisabonská zmluva uľahčuje na európskej úrovni činnosť v oblasti justičnej spolupráce a ochrany spotrebiteľov v občianskoprávnej oblasti vďaka:

- článkom 12, 38, 164, 168 a článku 169 ods. 4 Zmluvy o fungovaní EÚ, v ktorom sa zaručuje prednostné uplatňovanie vnútroštátnych právnych predpisov, ak sú výhodnejšie pre spotrebiteľov,
- všeobecnému uplatňovaniu metódy Spoločenstva ⁽¹⁾,
- schvaľovaniu návrhov Komisie kvalifikovanou väčšinou,
- posilneniu úlohy Európskeho parlamentu,
- väčšiemu demokratickému zapojeniu národných parlamentov,
- lepšej kontrole legálnosti zo strany Súdneho dvora.

2.1.2 S cieľom uľahčiť vzájomné uznávanie rozsudkov a súdnych rozhodnutí a posilniť spoluprácu justičnej polície v trestnoprávnej oblasti môže Únia prijať minimálne spoločné normy tak, ako to stanovuje „Štokholmský program – otvorená a bezpečná Európa, ktorá slúži občanom a chráni ich“.

⁽¹⁾ Metóda Spoločenstva vychádza z predpokladu, že všeobecný záujem občanov sa najlepšie obhajuje vtedy, keď inštitúcie Spoločenstva plne vykonávajú svoju úlohu v rozhodovacom procese pri súčasnom dodržiavaní zásady subsidiarity.

2.1.3 Podniky a občania dennodenne narážajú na prekážky, ktoré naďalej stoja v ceste medzinárodným aktivitám napriek tomu, že *de iure* existuje jednotný trh, a uvedomujú si, že vzájomné prepojenie sietí nie je postačujúce a že naďalej pretrvávajú rozdiely pri uplatňovaní pravidiel jednotného trhu.

2.1.4 Na odstránenie prekážok na jednotnom trhu by podľa Komisie bolo potrebné ⁽²⁾:

- „presadzovanie programu inteligentnej regulácie, vrátane zväzenia širšieho využívania nariadení namiesto smerníc,
- jednoduchšie a lacnejšie uzatváranie zmlúv medzi podnikmi a spotrebiteľmi a partnermi v iných krajinách EÚ, najmä poskytnutím harmonizovaných riešení pre spotrebiteľské zmluvy, vzorových zmluvných ustanovení,
- jednoduchšie a menej nákladné vymáhanie zmlúv [medzi podnikmi a spotrebiteľmi] a uznávanie súdnych rozsudkov a dokumentov [vydaných] v ostatných krajinách EÚ“.

2.1.5 Vytvorenie voliteľného nástroja zmluvného práva je navyše jedným z kľúčových opatrení oznámenia Európskej komisie z 19. mája 2010 pod názvom „Digitálna agenda pre Európu“.

2.1.6 Už v roku 2001 Komisia otvorila diskusiu o európskom zmluvnom práve, do ktorej zapojila Európsky parlament, Radu a rôzne zainteresované strany: podniky, aktérov pôsobiacich v právnej oblasti, akademickú obec ako aj združenia spotrebiteľov.

2.1.7 Európsky parlament prijal rad uznesení o možnostiach harmonizácie hmotného súkromného práva. V rokoch 1989 a 1994 formuloval Európsky parlament želanie, aby sa začali skúmať možnosti vytvorenia jednotného európskeho kódexu v oblasti súkromného práva.

2.1.8 Parlament mal možnosť zdôrazniť, že harmonizácia niektorých oblastí súkromného práva je nevyhnutným predpokladom dobudovania jednotného trhu a že zjednotenie dôležitých odvetví súkromného práva vo forme európskeho občianskeho zákonníka by bolo najúčinnnejším spôsobom harmonizácie.

2.1.9 EHSV už vo svojom stanovisku z roku 2002 poukázal na to, že vypracovanie jednotného a všeobecného európskeho zmluvného práva, napríklad vo forme nariadenia – čo by podľa výboru bolo najvhodnejším riešením, aby sa predišlo rozdielom vo výklade a uplatňovaní – by si mohlo vyžadovať dodatočné

štúdie a dlhšie lehoty, ale malo by vychádzať z prác, ktoré vykonali uvedené komisie a inštitúcie a z platných medzinárodných postupov a pravidiel ⁽³⁾.

2.1.10 Vo svojom ďalšom stanovisku z roku 2010 EHSV uviedol, že: „Sieť CoPECL (spoločné zásady európskeho zmluvného práva) nedávno dokončila svoj návrh spoločného referenčného rámca a predložila ho Európskej komisii. Tieto pravidlá jednoznačne poskytnú európskym legislatívnym orgánom vzor, ktorý by sa mohol použiť pri zavádzaní voliteľného nástroja, ako to odporúča členka Komisie Viviane Reding ⁽⁴⁾“.

2.1.11 EHSV tiež zdôraznil, že „návrh spoločného referenčného rámca, ktorý pokrýva všeobecné zmluvné právo v skutočnosti nemá podobu voliteľného nástroja. Napriek tomu tvorcovia návrhu spoločného referenčného rámca v úvode vyzdvihujú, že by sa mohol používať ako základ jedného alebo viacerých voliteľných nástrojov“. Podľa EHSV by sa tento návrh „takisto mohol uplatňovať reštriktívne zavedením všeobecných ustanovení návrhu spoločného referenčného rámca do voliteľného nástroja, ktorý by platil iba v určitých oblastiach zmluvného práva. Pomohlo by to zabrániť medzerám v úpravách, ktoré by nevyhnutne vznikli, ak by sa zaviedli iba ustanovenia špecifické pre určité druhy zmlúv“.

3. Nová zelená kniha Komisie

3.1 V zelenej knihe Komisia navrhuje rôzne prístupy s cieľom zvýšiť konzistentnosť zmluvného práva. Medzi uvedené strategické možnosti patrí napr.:

- zverejnenie (nezáväzných) jednotných vzorových pravidiel na internete, ktoré by sa dali používať v rámci európskeho jednotného trhu,

- (záväzný alebo nezáväzný) súbor nástrojov, ktorý by mohli používať tvorcovia legislatívy EÚ pri vypracúvaní nových právnych predpisov a ktorý by zaručoval vyššiu kvalitu a lepšiu vzájomnú súlad predpisov,

- odporúčanie o európskom zmluvnom práve, v ktorom by boli členské štáty vyzvané, aby začlenili európske zmluvné právo do svojich vnútroštátnych právnych režimov, sčasti podľa vzoru Spojených štátov, kde až na jednu výnimku všetkých 50 federálnych štátov dobrovoľne prijalo jednotný obchodný zákonník,

⁽²⁾ Európa 2020 – európska stratégia v záujme inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. KOM(2010) 2020 v konečnom znení.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 241, 7.10.2002, s. 1.

⁽⁴⁾ JO C 21, 21.01.2011, p. 26.

- voliteľný nástroj európskeho zmluvného práva alebo tzv. „28. režim“, ktorý si môžu podniky a občania slobodne zvoliť na jednotnom trhu v rámci svojich zmluvných vzťahov. Tento voliteľný právny nástroj by predstavoval alternatívu platných vnútroštátnych právnych režimov, bol by k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch, mohol by sa uplatňovať iba na cezhraničné zmluvy alebo aj vnútroštátne zmluvy, mal by zaručiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov a zabezpečiť potrebnú právnu istotu počas celej dĺžky trvania zmluvy,
- harmonizácia vnútroštátneho zmluvného práva prostredníctvom smernice EÚ,
- plná harmonizácia vnútroštátneho zmluvného práva prostredníctvom nariadenia EÚ,
- vytvorenie európskeho občianskeho zákonníka, ktorý by nahradil všetky vnútroštátne predpisy v oblasti zmluvného práva.

3.2 EP vyjadril svoju podporu myšlienke európskeho zmluvného práva v uznesení z 25. novembra 2009. Aj Mario Monti, bývalý člen EK zodpovedný za vnútorný trh, vo svojej správe pre predsedu Európskej komisie z 9. mája 2010 poukázal na potenciálne výhody voliteľného 28. režimu pre podniky a občanov⁽⁵⁾.

3.3 Komisia usporiadala 7. septembra 2010 prvú schôdzu o európskom zmluvnom práve, na ktorej sa zúčastnili skupiny podnikov, spotrebiteľov a odborníkov v právnej oblasti.

3.4 Komisia zriadila skupinu odborníkov, na ktorej sa zúčastňujú aj pozorovatelia EP, na transformáciu tzv. „návrhu spoločného referenčného rámca“⁽⁶⁾, – prvého návrhu v oblasti európskeho zmluvného práva, ktorý bol v uplynulých rokoch vypracovaný v rámci Šiesteho rámcového programu EÚ v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností.

3.5 Komisia začala verejnú konzultáciu o tomto strategickom dokumente, ktorá sa uzavrie koncom januára 2011.

⁽⁵⁾ JO C 21, 21.01.2011, p. 26.

⁽⁶⁾ Spoločný referenčný rámec (ďalej len „SRR“) je dlhodobým projektom, ktorého cieľom je poskytnúť legislatívnym orgánom EÚ (Komisii, Rade a Európskemu parlamentu) súbor nástrojov alebo príručku, ktorú by mohli použiť pri preskúmaní existujúcich a príprave nových právnych predpisov v oblasti zmluvného práva. Tento nástroj by mohol zahŕňať hlavné zásady zmluvného práva, definície kľúčových pojmov a vzorové pravidlá. V rámci 6. rámcového programu pre výskum vytvorilo GR pre výskum v oblasti spoločenských a humanitných vied sieť pre spoločné zásady európskeho zmluvného práva (*Common Principles of European Contract Law - CoPECL*), do ktorej sa zapojilo viac než 150 prominentných akademikov a početné inštitúcie a organizácie pôsobiace vo všetkých členských štátoch EÚ v oblasti európskeho súkromného práva. Konečným výsledkom činnosti siete v období rokov 2005 až 2009 je práve dokument s názvom „Návrh spoločného referenčného rámca“.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Jednotný trh Európskej únie spočíva na zmluvnom práve. EHSV je hlboko znepokojený, že napriek úsiliu o dobudovanie jednotného trhu podniky, predovšetkým malé a stredné, narážajú na ťažkosti pri cezhraničnom predaji, pretože v každom z 27 členských štátov sa musia prispôbovať odlišným predpisom zmluvného práva. Len 8 % spotrebiteľov nakupuje cez internet v inom členskom štáte.

4.2 V súčasnosti paralelná existencia odlišných vnútroštátnych právnych predpisov predstavuje pre podniky dodatočné náklady na obchodné transakcie. Predovšetkým malé podniky nedokážu využiť výhody úspor z rozsahu na jednotnom trhu EÚ. Nakoniec to pociťujú spotrebiteľia, pretože zredukovaním medzinárodného predaja sa zužuje výber a zvyšujú ceny.

4.3 Okrem toho 61 % medzinárodných obchodných transakcií sa neuzavrie, pretože obchodníci odmietajú poskytnúť tovar do krajiny spotrebiteľa. Dôvodom sú najmä právne prekážky a neistota, pokiaľ ide o uplatňovanie predpisov.

4.4 V záujme vyriešenia niektorých z týchto problémov a zvýšenia potenciálu európskeho jednotného trhu je potrebné zaručiť podnikom, najmä tým menším, väčšiu právnu istotu a spotrebiteľom jednoduchšie právne predpisy a väčšiu ochranu.

4.5 EHSV sa nazdáva, že Komisia by mala zvýšiť svoje úsilie v tejto oblasti a neobmedzovať sa len na opatrenia v rámci justičnej spolupráce v občianskoprávnej oblasti, ktoré sú síce potrebné, ale nepostačujúce na zabezpečenie hladkého fungovania vnútorného trhu.

4.6 Diskusia, ktorú iniciovala Komisia, je zmysuplná vzhľadom na skúsenosti získané na európskom vnútornom trhu, ktorý „je založený na množstve zmlúv, ktoré podliehajú rôznym vnútroštátnym úpravám zmluvného práva“, s dodatočnými nákladmi na transakcie, ktoré podľa aktuálnych štúdií dosahujú priemerne okolo 15 000 eur⁽⁷⁾.

4.7 Spotrebiteľia a podniky narážajú na nemalé prekážky, keď sa pokúšajú využívať výhody jednotného trhu. Náklady na transakcie (na prispôbovanie zmluvných podmienok a obchodných politík, resp. na preklad predpisov) a právna neistota značne sťažujú malým a stredným podnikom rozmach na vnútornom trhu, a zároveň stoja v ceste vysokej úrovni ochrany spotrebiteľov.

⁽⁷⁾ <http://www.europe.org>

4.8 Veľmi prínosnou by mohla byť konzistentnosť zmluvného práva, ktoré by mohlo mať podobu voliteľného právneho rámca (nazývaného aj „28. režim“). Odkazy na možnosť používať takzvaný 28. režim sa začali objavovať v rozličných dokumentoch Komisie a Európskeho parlamentu, ktoré sa venujú dôležitým témam, pri ktorých požadovaná úplná harmonizácia zrejme nebude ani jednoduchá ani dosiahnuteľná.

4.8.1 Okrem snáh, ktoré sa začali stanoviskom z vlastnej iniciatívy EHSV na tému „Európska poisťná zmluva“⁽⁸⁾ a pokračovali projektovou skupinou pre „Preformulovanie európskeho poisťného práva“, s nedávnym zverejnením „Zásad európskeho poisťného zmluvného práva“ (*Principles of European Insurance Contract Law – PEICL*), európsky zákonodarcia iba pri niekoľkých príležitostiach použil podobný prístup v oblasti obchodného práva, práv duševného vlastníctva a medzinárodného práva.

4.9 Zo zavedenia štandardných zmluvných ustanovení by mohli vyplývať výhody pre všetky zmluvné strany, ak sa splnia tieto podmienky:

- Zavedú sa maximálne záruky na ochranu zmluvných strán nachádzajúcich sa v slabšej pozícii a pri vypracúvaní štandardných podmienok sa bude postupovať od najvyššej možnej úrovne ochrany.
- Zaručí sa aktívna účasť sociálnych partnerov a všetkých zástupcov občianskej spoločnosti – najmä organizácií spotrebiteľov a MSP – na rokovaníach o vypracovaní štandardných zmluvných podmienok.
- Zmluvné podmienky budú v súlade so smernicou o nekalých podmienkach a smernicou o dodržiavaní lehôt splatnosti v obchodných transakciách, čím sa v plnej miere uplatní Small Business Act – SBA.
- V každom prípade sa zaručí zmluvná sloboda, napr. prostredníctvom odporúčaných štandardných zmlúv.
- Neobmedzí sa prístup k spravodlivosti.
- Štandardné zmluvné podmienky budú monitorované a preskúvané v stanovených časových intervaloch.

4.10 EHSV sa nazdáva, že je potrebné postupovať po jednotlivých krokoch, počínajúc od medzinárodných obchodných zmlúv v oblasti predaja tovaru, ako sú napr. pilotné projekty, ktorými sa dá vhodne overiť, ako dokážu popri sebe paralelne existovať viaceré právne systémy a ako ich v praxi uplatňujú zainteresované strany, čo by umožnilo vypracovať efektívne posúdenia vplyvu.

4.11 Veľký význam majú najmä rôzne definície pojmov hmotného práva:

- Právnické osoby.
- Definícia „spotrebiteľa“ a „odborníka“.
- Nečestné podmienky.
- Povinnosť informovať o tovare a službách pred uzavretím zmluvy.
- Povinnosť poskytovať informácie pri uzatváraní zmluvy so zmluvnou stranou, ktorá je v nevýhodnom postavení.
- Prostriedky nápravy pri porušení povinností informovať.
- Dodávka – Čas dodávky – Prepojenie s prenosom nebezpečenstva.
- Lehoty a spôsob posudzovania súladu s predpismi a postupnosť prostriedkov nápravy v prípade nesúladu.
- Situácie, keď môže dôjsť k ukončeniu zmluvy.
- Oznámenie chýb, ktoré boli zistené, resp. mali by byť zistené kupujúcim, predajcom.
- Právo na odstúpenie od zmluvy: rozsah pôsobnosti, uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy, lehota na zváženie a maximálna lehota na uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy.
- Pojem „objektívna zodpovednosť“.
- Zavedenie pojmu „strata budúcich ziskov“ a „skutočná škoda“ („*damnum emergens*“).
- Zodpovednosť výrobcu a dôkazné bremeno.
- Elektronické obchodovanie (*e-commerce*).

4.12 EHSV by mohol navrhnúť kombináciu legislatívnych a nelegislatívnych opatrení:

- zvýšiť konzistentnosť *acquis communautaire* v oblasti zmluvného práva,
- podporiť vypracovanie štandardných zmluvných ustanovení, ktoré by sa dali použiť v celej Únii,
- preskúmať, či si problémy súvisiace s európskym zmluvným právom nevyžadujú špecifické riešenia mimo tohto sektora.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 157, 28.6.2005, s. 1.

4.13 EHSV sa nazdáva, že európske voliteľné zmluvné právo by mohlo existovať paralelne popri vnútroštátnych režimoch zmluvného práva, pričom by zaručoval štandardné podmienky a lehoty s možnosťou využiť aj tzv. „28. režim“.

4.14 V každom prípade naráža uplatňovanie Rímskeho dohovoru⁽⁹⁾ na mnohé prekážky, pričom vznikajú nové problémy (ako napr. elektronická zmluvná strana a jej vplyv na predpisy v oblasti zmluvného práva) a vyvstávajú nové otázky právnej povahy.

4.15 Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti „spoločného súboru nástrojov“ v oblasti európskeho dobrovoľného zmluvného

práva a „nového pokročilého voliteľného právneho režimu“, sa EHSV nazdáva, že by sa malo začať s pilotným projektom uplatňovania v obchodnej oblasti, ktorý by bol obmedzený na cezhraničné zmluvy vo veci predaja tovaru.

4.16 EHSV sa nazdáva, že sa musí zaručiť väčší vnútorný súlad medzi horizontálnymi a vertikálnymi právnymi predpismi s osobitným dôrazom na potrebu transparentnosti, jasnosti a jednoduchosti, a to nielen pre aktérov v právnej oblasti, pokiaľ ide o ich schopnosti prijímať nové usmernenia, ale predovšetkým pre menšie podniky a priemerných spotrebiteľov, pre ktorých sa komplexnosť a neprehľadnosť legislatívy premieta do vyšších nákladov a dlhších lehôt.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽⁹⁾ Rímsky dohovor o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky z 19. júna 1980.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Správa Komisie – Správa o politike hospodárskej súťaže za rok 2009“

[KOM(2010) 282 v konečnom znení]

(2011/C 84/02)

Spravodajca: **pán CHIRIACO**

Európska komisia sa 3. júna 2010 rozhodla prekonzultovať podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument

„Správa Komisie – Správa o politike hospodárskej súťaže za rok 2009“

KOM(2010) 282 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru, prijala svoje stanovisko. 17. decembra 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára) prijal 154 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 V roku 2009 na politiku hospodárskej súťaže ťažko doľahla medzinárodná hospodárska kríza a riadenie jej dôsledkov.

1.2 EHSV by uvítal maximálnu synergiu nielen medzi stratégiou 2020 a stratégiou trvalo udržateľného rozvoja ⁽¹⁾, ako už odporúčal v minulosti ⁽²⁾, ale aj medzi týmito stratégiami a politikou hospodárskej súťaže, aby sa zabránilo prekryvaniu opatrení alebo (čo by bolo ešte horšie) tomu, že budú pôsobiť proti sebe.

1.3 Výbor opätovne dôrazne poukazuje na riziko, že v tejto hospodárskej veľmi ťažkej situácii vznikne systémová nerovnováha, hlavne **v oblasti finančných služieb**, čo bude mať negatívne dôsledky pre hospodársku súťaž a uľahčí škodlivé správanie. Aj keď Komisia, ako už bolo konštatované ⁽³⁾, nemôže na seba prevziať riadenie všetkých aspektov súvisiacich s hospodárskou krízou, žiadame, aby opatreniami v oblasti riadenia a dohľadu podporila činnosť príslušných orgánov, hlavne Európskej centrálnej banky a iných kontrolných orgánov.

1.4 Táto podpora je o to potrebnšia, že **Bazilejská dohoda** ⁽⁴⁾ prechádza v súčasnom období revíziou. Takáto revízia na jednej strane síce zvýši požiadavky na záruky, ktoré banky musia splniť, aby zabránili nebezpečenstvu nových finančných kríz spôsobených nedostatkom likvidity, na druhej

strane však nové pravidlá podnikom sťažia prístup k úverom a vznikne nebezpečenstvo, že riziko sa presunie z finančných trhov do reálnej ekonomiky. Táto revízia by okrem toho mohla znevýhodniť európske banky voči bankám USA, pretože by sa znížil zisk a zvýšila konkurencia v oblasti rizikových investícií.

1.5 Okrem toho podporujeme Komisiu v jej úsilí aj naďalej monitorovať **národné plány na oživenie hospodárstva** s cieľom získať prehľad o stave uplatňovania jednotlivých programov, vytvoriť zoznamy nástrojov na urýchlenie uplatňovania týchto opatrení a overiť správnosť fungovania koordinácie ⁽⁵⁾.

1.6 Vzhľadom na riziko „otrasov“ na trhoch s dlhopismi, ktoré súvisí s výškou verejného dlhu najmä v krajinách ako Portugalsko, Írsko, Grécko a Španielsko, sa ukazuje, že môže dôjsť k špekuláciám na úkor trhov s komoditami. V tejto súvislosti Komisiu vyzývame, aby venovala pozornosť problémom, ktoré môžu vzniknúť v oblasti cien a miezd hlavne pre malé a stredné podniky, a aby podnikla príslušné kroky.

1.7 Bolo by vhodné periodicky uverejňovať správy o monitorovaní **štátnej pomoci**, ktoré by podrobne informovali o stave realizácie týchto opatrení tým, že by kvantifikovali ich dosah na trhy s cieľom vypracovať plán valorizácie **odvetvia priemyslu** potrebný na hospodárske oživenie EÚ posilnením podnikov, predovšetkým malých a stredných, a na dosiahnutie príslušnej úrovne zamestnanosti.

⁽¹⁾ KOM(2001) 264 v konečnom znení.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 128, 18.5.2010, s. 18.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 228, 22.9.2009, s. 47.

⁽⁴⁾ Tlačová správa Bazilejského výboru pre bankový dohľad o minimálnych požiadavkách na disponibilný kapitál na adrese: <http://www.bis.org/press/p100912.pdf>

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 228, 22.9.2009, s. 149.

1.8 EHSV⁽⁶⁾ už vyjadril obavy v súvislosti s možnými dôsledkami interakcie medzi systémom **práv priemyselného vlastníctva** a politikami v oblasti hospodárskej súťaže. Odporúča sa preto, aby v roku 2010 európska politika hospodárskej súťaže aj v tejto oblasti vzala do úvahy uplatňovanie spravodlivých a nediskriminujúcich podmienok, aby podporila získavanie práv priemyselného vlastníctva, hlavne zo strany malých a stredných podnikov. Komisia a EHSV uznali, že tu je situácia malých a stredných podnikov ťažká. Konkrétne v súvislosti s návrhom nariadenia Európskej komisie o jazykovom režime pre patent EÚ, ako aj žiadosti niektorých členských štátov o posilnenú spoluprácu odporúča EHSV hľadať riešenie, ktoré by podporilo zvyšovanie konkurencieschopnosti, inovácie a posilňovanie jednotného trhu za rovnakých podmienok. Patent EÚ by preto nemal umožniť diskrimináciu hospodárskych subjektov a štátov, pretože by tým vzniklo konkurenčné znevýhodnenie.

1.9 EHSV sa domnieva, že trh **poľnohospodárskeho sektora** musí byť dôsledne začlenený do komplexu všetkých ostatných politík EÚ počínajúc politikou hospodárskej súťaže.

1.10 Pokiaľ ide o **odvetvie energetiky**, v niektorých členských štátoch sa zaznamenáva veľká nespokojnosť spotrebiteľov v súvislosti s trhom s elektrinou a plynom. Vysoké ceny a nízka kvalita služieb priamo spôsobujú vyššie náklady pre spotrebiteľov a podniky, čo zjavne skresľuje hospodársku súťaž.

1.11 So zreteľom na princíp technologickej neutrality je nutné zvýšiť úroveň poznatkov a odbornej spôsobilosti prevádzkovateľov a konečných užívateľov **elektronických komunikačných sietí a služieb**, aby technológia mala pozitívny vplyv na ekonomický rozvoj, aj z hľadiska čo najlepšieho akceptovania princípov digitálnej agendy⁽⁷⁾.

1.12 EHSV súhlasí s definíciou **práva na informácie** ako spojenia slobody informácií, práva informovať a práva byť informovaným⁽⁸⁾. Z toho vyplýva, že informácie vyjadrujúce pluralitu názorov nemôžu byť neúplné, zaujaté či kontrolované. Komisia by mohla nielen zaujať represívny postoj voči podnikom, ktoré obmedzujú pluralizmus na úkor slobodnej hospodárskej súťaže, ale aj maximálne proaktívne podporiť slobodu informácií.

1.13 EHSV sa domnieva, že od prijatia rozhodnutia od 1. januára 2011 úplne otvoriť poštový trh pre konkurenciu, hospodárska kríza trvalo narušila finančnú rovnováhu tradičných poštových operátorov poverených poskytovaním **služieb všeobecného záujmu**. Aby bolo zaručené úplné plnenie úloh, ktorými boli títo operátori poverení, a aby bola zachovaná

úroveň a kvalita pracovných miest v odvetví, požaduje EHSV od európskych inštitúcií, aby vytvorili systém podpory zohľadňujúci túto novú situáciu, ktorej rozsah a možné dôsledky neboli známe v čase schvaľovania tretej smernice o poštových službách (2008/6/ES) z 20. 2. 2008. Na všeobecnejšej úrovni a v kontexte súčasnej krízy EHSV vyzýva na podporu a rozvoj služieb všeobecného záujmu, aby sa posilnila hospodárska, sociálna, územná a kultúrna súdržnosť Európskej únie.

1.14 Pokiaľ ide o **ochranu spotrebiteľov**, EHSV víta pokrok dosiahnutý pri vytváraní štruktúrovanejšieho partnerstva medzi GR pre hospodársku súťaž a ostatnými generálnymi riaditeľstvami, ktoré sa zaoberajú spotrebiteľskými záležitosťami a spotrebiteľskými organizáciami, vyjadruje však poľutovanie nad tým, že uplynul ďalší rok bez toho, aby sa dosiahol pokrok v skutočnom presadzovaní „súkromnoprávneho“ uplatňovania protimonopolných pravidiel EÚ.

1.14.1 Napriek podpore zo strany Európskeho parlamentu a EHSV nebola Komisia schopná pokračovať vo svojej iniciatíve, ktorú spustila v roku 2005 v zelenej knihe a v roku 2008 v bielej knihe s cieľom zaistiť účinnosť žalôb o náhradu škody pre porušenie protimonopolných pravidiel EÚ, čím ponechala bez ochrany práva spotrebiteľov, ktorých sa nepriaznivo dotýkajú porušenia protimonopolných pravidiel.

1.14.2 Súdny dvor EÚ už dávno potvrdil, že plná účinnosť protimonopolných pravidiel bude ohrozená, ak nebude každému jednotlivému občanovi umožnené domáhať sa odškodnenia za straty spôsobené porušením pravidiel.

1.15 EHSV okrem toho vyzýva, aby sa sledovali **procesy koncentrácie** v hospodárstve, skúmali sociálne a kultúrne vplyvy na sektory priemyslu, obchodu, remesiel i poľnohospodárstva a aby sa vypracovali vhodné odporúčania zamerané na aktívnu a udržateľnú hospodársku politiku.

1.16 Rovnako, ako vo svojich predchádzajúcich stanoviskách o politike hospodárskej súťaže, EHSV znovu žiada Komisiu, aby pozornosť upriamila na sociálny damping. Na jednej strane je síce chvályhodné, že Komisia vyvíja úsilie v oblasti životného prostredia, o čom svedčia mnohé opatrenia prijaté na zvládnutie krízy, na druhej strane však treba zdôrazniť, že je nutné, aby Komisia viacej a konkrétnejšie brala do úvahy, že ešte stále existujú veľké rozdiely medzi vnútroštátnymi predpismi o rovnosti príležitostí a ochrane pracovných miest. Tieto aspekty by právom mali byť súčasťou nielen politiky zamestnanosti, ale aj politiky hospodárskej súťaže, pretože ide o činitele schopné významne ovplyvniť dynamiku trhu.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 306, 16.12.2009, s. 7.

⁽⁷⁾ KOM(2010) 245 v konečnom znení.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 44, 11.02.2011, s. 62.

1.17 EHSV víta, že sa Komisia aj v roku 2009 usilovala o ďalšie objasnenie vzťahu medzi **systémami sociálneho a zdravotného zabezpečenia** a hospodárstvom. Podporuje Komisiu, pokiaľ ide o upevňovanie solidárne financovanej sociálnej infraštruktúry, občianskej spoločnosti a väčšieho zamerania sa na všeobecné blaho v Európe. EHSV vychádza z toho, že verejné sociálne systémy upravené vnútroštátnym sociálnym právom by sa mali vytvárať tak, aby boli nediskriminačne prístupné pre poskytovateľov a osoby majúce nárok na dávky, a malo by sa uľahčiť cezhraničné plnenie, ak tieto služby neposkytuje sám štát alebo územné samosprávy. Vzťahy medzi poskytovateľmi, ktorí poskytujú služby na základe verejnej zákazky, no z právneho a ekonomického hľadiska sú nezávislí, treba upraviť predovšetkým prostredníctvom vnútroštátneho sociálneho práva.

2. Obsah výročnej správy za rok 2009

2.1 Výročná správa o politike hospodárskej súťaže za rok 2009 popisuje rozvoj a využívanie nástrojov politiky hospodárskej súťaže, opatrenia v prospech spotrebiteľov, spoluprácu na európskej, medzinárodnej a medziinštitucionálnej úrovni.

2.2 Tento rok je úvodná kapitola venovaná prehĺbeniu témy „Politika hospodárskej súťaže a finančná a hospodárska kríza“.

2.3 Politika hospodárskej súťaže a finančná a hospodárska kríza

2.3.1 Úloha politiky hospodárskej súťaže v kontexte tejto krízy

2.3.1.1 V kontexte vážnej hospodárskej krízy Komisia vyvinula úsilie o vypracovanie opatrení, ktoré by minimalizovali dôsledky krízy pre reálnu ekonomiku, stabilizovali finančný systém a zabránili podobnej kríze v budúcnosti s cieľom zachovať vnútorný trh.

2.3.2 Politická reakcia Komisie

2.3.2.1 Komisia sa musela zaoberať početnými oznámeniami o mimoriadnych opatreniach pomoci zo strany členských štátov. Reagovala však promptne vo veľmi krátkych lehotách.

2.3.3 Rekapitalizácia bánk

2.3.3.1 Už na konci roku 2008 Komisia prijala **oznámenie o rekapitalizácii** ⁽⁹⁾, v ktorom sa rozlišuje medzi bankami, ktoré sú v zásade „zdravé“, a bankami, ktoré sú v ohrození. Ustanovujú sa tu usmernenia o hodnotení kapitálových investícií, ktoré predstavujú pomoc.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 10, 15.1.2009, s. 2.

2.3.3.2 Boli schválené **záručné schémy** pre 12 členských štátov ⁽¹⁰⁾. Sedem členských štátov zrealizovalo čisto rekapitalizačné schémy ⁽¹¹⁾, kým sedem členských štátov navrhlo zmiešané/holistické schémy ⁽¹²⁾. Španielsko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Maďarsko a Nemecko prijali aj iné formy schém podpory. Pokiaľ ide o **pomoc jednotlivým subjektom**, boli schválené opatrenia na rekapitalizáciu a inú pomoc 29 subjektom ⁽¹³⁾.

2.3.4 Znehodnotené aktíva

2.3.4.1 Vo februári prijala Komisia **oznámenie o „znehodnotených aktívach“** ⁽¹⁴⁾, v ktorom vysvetľuje kritéria pre posudzovanie opatrení na odbremenenie od znehodnotených aktív pre finančné inštitúcie podľa pravidiel o štátnej pomoci.

2.3.5 Reštrukturalizácia

2.3.5.1 V **oznámení o reštrukturalizácii** ⁽¹⁵⁾ Komisia uvažuje o otázke morálneho hazardu, jasne stanovuje požiadavky, ktoré musia splniť príjemcovia pomoci, a uvádza, že nesmie byť oceňované riskantné správanie, ku ktorému dochádzalo v minulosti.

2.3.6 Iné opatrenia ako štátna pomoc

2.3.6.1 Boli prehodnotené podmienky pre „platobnú neschopnosť“ týkajúce sa pokút, ktoré Komisia uplatňuje v prípade porušenia antitrustových pravidiel. Komisia posudzovala jednotlivé žiadosti individuálne.

2.3.7 Kríza zasiahla aj reálnu ekonomiku

2.3.7.1 **Dočasný rámec opatrení** ⁽¹⁶⁾, platný do konca roku 2010, je zameraný na dva ciele: zaručiť podnikom kontinuitu prístupu k financovaniu a nabádať ich, aby aj naďalej investovali do „udržateľnej budúcnosti“.

⁽¹⁰⁾ Cyprus, Dánsko, Fínsko, Írsko, Holandsko, Lotyšsko, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁽¹¹⁾ Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Poľsko, Portugalsko, Švédsko a Taliansko.

⁽¹²⁾ Nemecko, Spojené kráľovstvo, Grécko, Rakúsko, Poľsko, Maďarsko a Slovensko.

⁽¹³⁾ ING, KBC, Parex Banka, Anglo Irish Bank, Bank of Ireland, Allied Irish BankFortis, Dexia, Nord LB, IKB, Kaupthing Bank Finland, Ethias, SdB, Banco Privado Portugues, Hypo Real Estate, WestLB, Fionia, HSH Nordbank, Hypo Tirol, LBBW, Kaupthing Luxemburg, Caisse d'Epargne/Banque Populaire, Mortgage Bank of Latvia, Northern Rock, Commerzbank, Lloyds Banking Group, BAWAG, Hypo Group Alpe Adria a RBS.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 72, 26.3.2009, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Ú. v. EÚ C 195, 19.8.2009, s. 9.

⁽¹⁶⁾ Ú. v. EÚ C 83, 7.4.2009, s. 1.

2.3.8 Vybavené žiadosti a súvisiace náklady

2.3.8.1 V dôsledku finančnej a hospodárskej krízy celkový **objem pomoci** vzrástol **v roku 2008** z približne 0,5 % HDP na 2,2 % HDP t. j. 279,6 miliardy EUR. Pomoc spojená s krízou predstavovala približne 1,7 % celkovej pomoci.

2.4 Nástroje

2.4.1 Kontrola štátnej pomoci

2.4.1.1 Uplatňovanie akčného **plánu štátnej pomoci** ⁽¹⁷⁾ v roku 2009 pokračovalo prijatím usmernení o pomoci na vzdelávanie ⁽¹⁸⁾ a pomoci zdravotne postihnutým a znevýhodneným pracovníkom ⁽¹⁹⁾. Okrem toho boli prijaté usmernenia o dôkladnom posúdení regionálnej pomoci pre veľké investičné projekty ⁽²⁰⁾.

2.4.1.2 Platnosť usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach ⁽²¹⁾ bola predĺžená do konca októbra 2012.

2.4.1.3 Od 1. septembra 2009 vstúpil do platnosti „**balík zjednodušených opatrení**“ zameraný na zlepšenie efektívnosti, transparentnosti a predvídateľnosti postupov Komisie v oblasti štátnej pomoci ⁽²²⁾.

2.4.2 Protitrustové opatrenia

2.4.2.1 Komisia prijala šesť rozhodnutí o karteloch ⁽²³⁾ a uložila pokuty 43 podnikom vo výške 1,62 miliardy EUR.

2.4.2.2 Komisia prijala konečné rozhodnutia v oblasti energetiky (RWE a GDF) a v oblasti informačnej technológie (Intel, Microsoft a Rambus) a rozhodla sa začať konania v sektore elektronickej komunikácie (poľskí a slovenskí bývalí monopolní prevádzkovatelia na trhoch so službami širokopásmového pripojenia) a sektore finančných služieb (Standard & Poor's a Thomson Reuters).

2.4.3 Kontrola fúzií

2.4.3.1 Počet oznámených fúzií nedosiahol rekordnú úroveň z predchádzajúcich rokov. Celkovo bolo Komisii oznámených 259 transakcií a prijatých bolo 243 konečných rozhodnutí.

⁽¹⁷⁾ KOM(2005) 107 v konečnom znení.

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 188, 11.8.2009, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Ú. v. EÚ C 188, 11.8.2009, s. 6.

⁽²⁰⁾ Ú. v. EÚ C 223, 16.9.2009, s. 3.

⁽²¹⁾ Ú. v. EÚ C 156, 9.7.2009, s. 3.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ C 136, 16.6.2009, s. 3 (3 – 12 a 13 – 20).

⁽²³⁾ Prípady COMP/39406 morské palivové hadice; COMP/39401 E.on/GDF; COMP/39396 Acetylid vápenatý; COMP/37956 Výstužné tyče do betónu (opätovné prijatie); COMP/39129 Výkonové transformátory a COMP/38589 Tepelné stabilizátory.

Neboli prijaté žiadne rozhodnutia zakazujúce fúziu, ani sa nezačali žiadne nové konania podľa článku 21 nariadenia ES o fúziách.

2.5 Vývoj v sektoroch

2.5.1 Finančné služby

2.5.1.1 Komisia naďalej monitoruje vykonávanie rozhodnutia z roku 2007 o zákaze **cezhraničných mnohostranných výmenných poplatkov** (MIF) s osobitným zameraním na spoločnosti VISA Europe a MasterCard.

2.5.1.2 Komisia preskúmala fungovanie súčasného nariadenia o skupinových výnimkách (NSV) v oblasti **poistenia** pred ukončením jeho platnosti 31. marca 2010. Návrh nového nariadenia zverejneného na verejnú konzultáciu v októbri obnovuje výnimku pre dve kategórie dohody: spoločné zbierky údajov, tabuľky a štúdie a dohody o spolupoisťovacích alebo spoluzaisťovacích združeniach.

2.5.2 Energetika a životné prostredie

2.5.2.1 **Balík opatrení v oblasti energetiky a zmeny klímy**, prijatý v apríli, obsahuje smernicu o obnoviteľných zdrojoch energie stanovujúcu kritériá udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny ⁽²⁴⁾, ktoré sú takisto dôležité pre posudzovanie štátnej pomoci v tejto oblasti. Okrem toho Európsky parlament a Rada schválili smernicu, v ktorej sa prehodnocuje systém **obchodovania s emisnými kvótami** (ETS) skleníkových plynov ⁽²⁵⁾.

2.5.2.2 V súvislosti s trhom energetiky v júli Európsky parlament a Rada prijali **balík opatrení pre vnútorný trh energetiky** ⁽²⁶⁾ a Komisia prijala návrh nariadenia o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu.

2.5.2.3 Prvýkrát Komisia uložila pokuty za porušenie anti-trustových pravidiel v sektore energetiky vo výške 1 106 miliónov EUR spoločnostiam E.ON a GDF Suez za rozdelenie si trhu ⁽²⁷⁾.

2.5.3 Elektronické komunikácie

2.5.3.1 Do roku 2009 Komisia posúdila a schválila použitie štátnej pomoci a iných druhov verejného financovania vo výške približne 2 miliárd EUR ⁽²⁸⁾ s cieľom podporiť prístup k **širokopásmovému pripojeniu** pre všetkých občanov Európy.

⁽²⁴⁾ Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16.

⁽²⁵⁾ Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 63.

⁽²⁶⁾ Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 1.

⁽²⁷⁾ Vec COMP/39401. Pozri tlačovú správu IP/09/1099 z 8. 7. 2009.

⁽²⁸⁾ Z čoho 1,5 miliardy EUR predstavovala štátna pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ.

2.5.4 Informačné technológie

2.5.4.1 Počas roka 2009 Komisia prijala dve rozhodnutia, v ktorých stanovila ako právne záväzné záväzky Microsoftu a Rambusu, ktoré tieto spoločnosti ponúkli v súvislosti s porušením pravidiel hospodárskej súťaže z ich strany, a ďalšie rozhodnutie, ktorým bola Intelu uložená pokuta vo výške 1,06 miliardy EUR, čo je bezprecedentne najvyššia pokuta udelená Komisiou jednotlivej spoločnosti ⁽²⁹⁾.

2.5.5 Masmédiá

2.5.5.1 Komisia pokračovala v ďalšom monitorovaní prechodu od analógového k digitálnemu **terestriálnemu televízному vysielaniu** v členských štátoch EÚ, hlavne v Nemecku a Taliansku.

2.5.6 Farmaceutický priemysel a sektor zdravotnej starostlivosti

2.5.6.1 Po ukončení preskúmania farmaceutického sektora Komisia potvrdila naliehavú potrebu ustanoviť **patent Spoločenstva** a vytvoriť zjednotený a špecializovaný patentový systém pre sporové konania v Európe v oblasti patentov.

2.5.6.2 Opatrenia Komisie v oblasti zdravotnej starostlivosti boli zamerané na štátnu pomoc v prípadoch viacerých sťažností od súkromných nemocníc proti údajne nespravodlivému zaobchádzaniu alebo nadmernej kompenzácií určenej pre štátne nemocnice v rôznych členských štátoch ⁽³⁰⁾.

2.5.7 Doprava

2.5.7.1 V oblasti **železničnej dopravy** Komisia schválila akvizíciu poľskej železničnej spoločnosti PCC Logistika spoločnosťou Deutsche Bahn AG ⁽³¹⁾, ale zamietla francúzsku žiadosť o koncentráciu, podľa ktorej by spoločnosť SNCF získala spoločnú kontrolu nad podnikom Keolis, ktorý pôsobí v hromadnej osobnej doprave ⁽³²⁾.

2.5.7.2 V oblasti **námornej dopravy**, Komisia prijala oznámenie o štátnej pomoci spoločnostiam pre správu lodí ⁽³³⁾. Okrem toho boli prijaté kladné rozhodnutia týkajúce sa štátnej pomoci pre námorníkov v Taliansku ⁽³⁴⁾ a Fínsku ⁽³⁵⁾. Takisto bolo uzavreté formálne konanie týkajúce sa režimu DIS v Dánsku, ako aj konania vo veci vyšetrovania týkajúceho sa systémov dane z tonáže v Írsku ⁽³⁶⁾ a Dánsku ⁽³⁷⁾, v Holandsku ⁽³⁸⁾, v Slovinsku ⁽³⁹⁾ a v Poľsku ⁽⁴⁰⁾.

⁽²⁹⁾ Ú. v. EÚ C 220, 12.9.2009, s. 41.

⁽³⁰⁾ Vec NN 54/2009.

⁽³¹⁾ Vec COMP/M.5480.

⁽³²⁾ Vec COMP/M.5557 SNCF/CDPQ/Keolis/Effia.

⁽³³⁾ Ú. v. EÚ C 132, 11.6.2009, s. 6.

⁽³⁴⁾ Vec N219/2009 (Ú. v. EÚ C 196, 20.8.2009).

⁽³⁵⁾ Veci N120/2009 (Ú. v. EÚ C 232, 26.9.2009), N67/2009 (Ú. v. EÚ C 232, 26.9.2009) a N300/2009 (Ú. v. EÚ C 299, 9.12.2009).

⁽³⁶⁾ Vec C2/2008 (Ú. v. EÚ L 228, 1.9.2009).

⁽³⁷⁾ Vec C5/2007 (Ú. v. EÚ L 315, 2.12.2009).

⁽³⁸⁾ Vec N457/2008 (Ú. v. EÚ C 106, 8.5.2009).

⁽³⁹⁾ Vec N325/2007 (Ú. v. EÚ C 53, 6.3.2009).

⁽⁴⁰⁾ Vec C34/2007.

2.5.7.3 Komisia monitoruje sektor **leteckej dopravy**, ktorý prechádza procesom konsolidácie formou dohôd o spoločných podnikoch pre transatlantické trasy ⁽⁴¹⁾ prostredníctvom fúzií sieťových, ako aj nízkorozpočtových prepravcov ⁽⁴²⁾ a akvizícií menších regionálnych účastníkov trhu veľkými sieťovými prepravcami ⁽⁴³⁾.

2.5.8 Poštové služby

2.5.8.1 V rámci uplatňovania pravidiel štátnej pomoci na sektor poštových služieb Komisia prijala niekoľko rozhodnutí zameraných na zabezpečenie, aby prevádzkovatelia poštových služieb poverení **službami všeobecného hospodárskeho záujmu** a ich dcérske spoločnosti nepoživali neoprávnene priznané výhody.

2.5.9 Automobilový priemysel

2.5.9.1 Komisia pozitívne hodnotí vplyv, ktorý majú na predaj nových automobilov **systémy príspevkov za zošrotovanie starého vozidla** pri kúpe nového vozidla (tzv. šrotovné), zavedené na trhoch niektorých členských štátov. Správne fungovanie informačného mechanizmu stanoveného smernicou 98/34/ES garantovalo transparentnosť, výmenu informácií a predchádzalo vytváraniu prekážok na jednotnom trhu.

2.5.9.2 Okrem toho boli povolené rôzne systémy pomoci na podporu vývoja vozidiel, ktoré budú v súlade s rastúcim dopytom po ekologickejších automobiloch a so sprísneným právnym rámcom v **oblasti životného prostredia**.

2.5.9.3 V oblasti antitrustových pravidiel bol v decembri predložený na verejnú diskusiu návrh **nariadenia o skupinovej výnimke** na motorové vozidlá.

2.5.10 Potravinársky priemysel

2.5.10.1 V rámci oznámenia o „Lepšom fungovaní potravinového dodávateľského rámca“ ⁽⁴⁴⁾ Komisia uverejnila v októbri výsledok ankety o sektore potravinárskeho priemyslu.

2.5.10.2 Okrem toho bola prijatá správa o situácii na **mliekarenských trhoch** ⁽⁴⁵⁾, ktoré sa museli v roku 2009 boríť s väčšími ťažkosťami než iné trhy, a zintenzívnili sa vzťahy s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi v tomto odvetví.

⁽⁴¹⁾ MEMO/09/168, 20. 4. 2009.

⁽⁴²⁾ Vec COMP/M.5364 Iberia/Vueling/Clickair.

⁽⁴³⁾ COMP/M.5335, Lufthansa/Brussels Airlines; COMP/M.5403, Lufthansa/Bmi; COMP/M.5440, Lufthansa/Austrian Airlines.

⁽⁴⁴⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16061_en.pdf

⁽⁴⁵⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0385:FIN:SK:PDF>.

2.6 Spotrebiteľské aktivity

2.6.1 V priebehu roka pokračovala činnosť Komisie v tejto oblasti buď prostredníctvom úradu pre styk so spotrebiteľmi, ktorý zriadilo GR pre hospodársku súťaž v roku 2008, alebo prostredníctvom podskupiny pre hospodársku súťaž zriadenej v rámci Európskej poradnej skupiny spotrebiteľov (ECCG) v roku 2003.

2.7 Európska sieť pre hospodársku súťaž a spoluprácu s vnútroštátnymi súdmi

2.7.1 V rámci stretnutia medzi GR pre hospodársku súťaž a riaditeľmi všetkých vnútroštátnych kontrolných úradov bola schválená správa o **konvergencii zhovievavosti** podľa vzorového programu Európskej siete pre hospodársku súťaž. ⁽⁴⁶⁾

2.7.2 Komisia bola informovaná o 129 nových vyšetrovaniach začatých vnútroštátnymi kontrolnými úradmi a 69 rozhodnutiach ⁽⁴⁷⁾, ktorých počet znamenal zvýšenie o 15 % v porovnaní s rokom 2008.

2.8 Medzinárodné aktivity

2.8.1 GR pre hospodársku súťaž pokračovalo v spolupráci s inými medzinárodnými orgánmi pôsobiacimi v rovnakej oblasti (medzinárodná sieť pre hospodársku súťaž, výbor OECD pre hospodársku súťaž, medzivládna skupina expertov v oblasti práva a politiky hospodárskej súťaže Konferencie OSN pre rozvoj a obchod UNCTAD).

2.8.2 Komisia úzko spolupracovala s USA, Kanadou, Japonskom, Čínou a Indiou a podpísala nové dohody o porozumení s Južnou Kóreou ⁽⁴⁸⁾ a Brazíliou. Osobitnú pozornosť venovala spolupráci s Chorvátskom a Tureckom, ktoré musia splniť potrebné kritéria na začatie prístupových rokovaní o kapitole hospodárskej súťaže, ako aj s krajinami západného Balkánu a Islandom vzhľadom na budúce členstvo v Európskej únii.

2.9 Medziinštitucionálna spolupráca

2.9.1 V roku 2009 **Európsky parlament** schválil rezolúciu o bielej knihe o žalobách o náhradu škody za porušenie anti-trustových pravidiel ES a výročných správach o hospodárskej súťaži za rok 2006 a 2007.

2.9.2 Komisia prispela **Rade** k politike hospodárskej súťaže najmä v súvislosti so závermi prijatými v rôznych útvaroch ako napríklad Rada pre hospodárske a finančné záležitosti, Rada pre hospodársku súťaž, Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku a Európska rada.

2.9.3 GR pre hospodársku súťaž aktívne spolupracovalo s **EHSV** v rámci viacerých tém vrátane prispôsobovania MSP zmenám globálneho trhu, lodiarstva a štátnej pomoci.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽⁴⁶⁾ <http://ec.europa.eu/competition/ecn/documents.html>.

⁽⁴⁷⁾ Rozhodnutia podľa článku 11 ods. 4 nariadenia č. 1/2003.

⁽⁴⁸⁾ Ú. v. EÚ L 202, 4.8.2009, s. 36.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha – Správa a riadenie spoločností vo finančných inštitúciách a politiky odmeňovania“

[KOM(2010) 284 v konečnom znení]

(2011/C 84/03)

Spravodajca: **Michael SMYTH**

Európska komisia sa 2. júna 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument

„Zelená kniha – Správa a riadenie spoločností vo finančných inštitúciách a politiky odmeňovania“

KOM(2010) 284 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. januára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 20. januára 2011) prijal 173 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 4 členovia sa hlasovania zdržali, toto stanovisko.

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV v tomto stanovisku uvádza uvážené odpovede na dlhý zoznam otázok položených v Zelenej knihe Komisie. Otázky sa týkajú ôsmich kľúčových aspektov správy a riadenia finančných inštitúcií počnúc fungovaním správnej rady, orgánov dohľadu, cez riadenie rizík a konflikt záujmov a úlohu akcionárov až po spornú otázku odmeňovania riadiacich pracovníkov.

1.2 EHSV víta zámer Zelenej knihy Komisie, v súvislosti s jej obsahom však upozorňuje na niektoré nedostatky v definíciách, najmä pokiaľ ide o presnú definíciu správy a riadenia spoločnosti, o ktorej sa domnieva, že by mala byť obsiahlejšia, a tiež pokiaľ ide o rozdiely medzi štruktúrou správnych rád v britskom systéme a systéme kontinentálnej Európy. Okrem iného sa nazdáva, že by sa mal jasnejšie vymedziť pojem „finančná inštitúcia“, aby sa odporúčania zameriavali najmä na úverové inštitúcie.

1.3 Pri preskúmaní zelenej knihy EHSV zistil, že rozdiely medzi britským a kontinentálnym modelom správy a riadenia spoločností sú nezlučiteľné na štrukturálnej úrovni, pretože koncepcie organizácie sú veľmi odlišné. EHSV preto odporúča, aby Komisia zvažila zásady, ktoré by mali byť základom postupov v oblasti správy a riadenia podnikov v EÚ. Napríklad, britský model je postavený na zásade kompetentnej nezávislosti, ktorá umožňuje, aby kľúčové výbory rady konali nezávisle. Mala by byť nezávislosť hlavnou zásadou správy a riadenia spoločností v EÚ? Ak áno, ako by sa mala dosiahnuť v kontinentálnom modeli?

1.4 Zelená kniha sa tiež relatívne málo zaoberá potrebami spotrebiteľov. Používatelia finančných služieb boli takisto silne postihnutí dôsledkami zlého riadenia vo finančnom systéme.

1.5 EHSV v súvislosti s politikou odmeňovania vyjadril svoje všeobecné postoje v niekoľkých nedávnych stanoviskách. V krátkosti povedané, výbor sa nazdáva, že politika odmeňovania by sa nemala uplatňovať iba na vrcholový manažment finančných inštitúcií, ale aj na odmeňovanie na všetkých úrovniach.

1.6 Hlavnou myšlienkou stanoviska je, že existuje priestor na sprísnenie niektorých aspektov správy a riadenia finančných inštitúcií, ale kým kódexy pre správu a riadenie spoločnosti zostávajú na voľnom uvážení, kontrolné orgány nesú zodpovednosť za to, aby zabezpečili čo najdôslednejšie dodržiavanie týchto zásad v celej Európskej únii.

2. Úvod a kontext stanoviska

2.1 Cieľom Zelenej knihy je riešiť zistené nedostatky v systéme správy a riadenia spoločností týkajúce sa tak podstaty riadenia, ako aj jeho vykonávania. V súvislosti s finančnou a hospodárskou krízou je posilnenie správy a riadenia spoločností v centre pozornosti reformného programu Komisie. Návrhy uvedené v Zelenej knihe je potrebné posudzovať najmä v súvislosti s rozsiahlejšími reformami európskej architektúry dohľadu, so smernicou o regulácii vlastných zdrojov(CRD), so smernicou Solventnosť II, s reformou režimu podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) a právnymi predpismi o správcoch alternatívnych fondov. Návrhy by mali byť posudzované aj v širších súvislostiach preskúmania správy a riadenia kótovaných spoločností, ktoré uskutoční Komisia, týkajúceho sa úlohy akcionárov, primeranej kontroly riadiacich tímov, zloženia správnej rady a sociálnej zodpovednosti podnikov.

2.2 Komisia definuje správu a riadenie spoločností ako vzťahy medzi vedením spoločnosti, jej správnu radou, akcionármi a ďalšími zainteresovanými stranami, ako sú zamestnanci a ich zástupcovia. Vzťahuje sa tiež na definovanie cieľov spoločnosti, prostriedky na ich dosiahnutie a zabezpečenie dohľadu nad výsledkami úsilia spoločnosti. Tieto aspekty majú pre riadenie a správu finančného sektora ešte väčší význam, keďže zlyhanie (veľkých) finančných inštitúcií znamená systémové riziko pre celý finančný sektor, ako sa to ukázalo počas nedávnej finančnej krízy, keď vlády museli pomôcť bankovému systému financiami z verejných zdrojov.

2.3 EHSV vyjadruje prekvapenie, že Zelená kniha vôbec nerozlišuje medzi štruktúrou správnej rady v britských hospodárskych systémoch a hospodárskych systémoch kontinentálnej Európy. V britskom systéme figuruje iba jedna správna rada zložená z výkonných a nevýkonných členov správnych rád, hoci obvykle existuje výkonná rada pod vedením generálneho riaditeľa. V kontinentálnom modeli existujú dve rady – správna rada a dozorná rada. Aby sa predišlo nedorozumeniu, v ďalšej časti tohto stanoviska sa pojem „správna rada“ používa podľa britského modelu, pokiaľ nie je výslovne uvedené inak.

2.4 Zelená kniha neobsahuje formálnu zmienku o tom, že každý členský štát má vlastný systém správy a riadenia spoločností a nerozlišujú sa prípady, keď ide o správu a riadenie finančných inštitúcií. Definícia Komisie pre správu a riadenie spoločností má svojím spôsobom čiastkový charakter a mala by byť obsiahlejšia. EHSV navrhuje výraznejšiu a komplexnejšiu definíciu správy a riadenia spoločností. Hlavným cieľom správy a riadenia spoločností je zabezpečiť udržanie existencie a prosperitu spoločnosti. V záujme dosiahnutia tohto cieľa je správna rada povinná plniť primerané očakávania akcionárov na základe primeraného uspokojenia komunity zainteresovaných strán – spotrebiteľov, partnerov, zmluvných partnerov, dodávateľov a zamestnancov. Ak správna rada nedokáže zabezpečiť prežitie spoločnosti, v tom prípade by mala predat' jej aktíva za vhodnú cenu.

2.5 Zelená kniha uvádza celý rad nedostatkov a slabých miest v správe a riadení finančných spoločností a hľadá odpovede na súbor ôsmich všeobecných otázok, ktoré sa týkajú:

1. otázok súvisiacich so správnu radou;
2. nedostatkov v riadení rizík v súvislosti s konfliktom záujmov;
3. úlohy audítorov;
4. nedostatkov v súvislosti s orgánmi dohľadu;
5. problémov s úlohou akcionárov;
6. nedostatočne účinného vykonávania zásad v oblasti správy a riadenia spoločností;
7. odmeňovania riadiacich pracovníkov vo finančných inštitúciách;
8. konfliktu záujmov.

3. Odpovede na otázky zelenej knihy

3.1 EHSV zvážil nasledujúce odpovede na konkrétne otázky, ktoré kladie zelená kniha:

3.2 Otázky týkajúce sa správnej rady

3.2.1 Konkrétna otázka 1: Treba obmedziť počet mandátov členov správnych rád (napríklad kumulovanie maximálne troch mandátov)?

Stanovenie presného počtu mandátov je ľubovoľné. Lepšie by bolo zabezpečiť, aby riadiaci pracovník po svojom vymenovaní bol schopný sa v spoločnosti angažovať a tráviť v nej čas podľa toho, ako to vyžaduje jeho úloha. Tento potrebný čas treba stanoviť a rozdeliť medzi oficiálne zasadnutia správnej rady a výboru a menej formálne návštevy a kontroly jednotlivých odborov, oddelení a regiónov. Vymenovanie môže byť v niektorých prípadoch prakticky na plný úväzok. Kvôli vzájomnému porovnaniu spoločností je vhodné mať aspoň dva mandáty.

3.2.2 Osobitná otázka 2: Treba zakázať kumulovanie funkcií predsedu správnej rady a generálneho riaditeľa vo finančných inštitúciách?

V niektorých jurisdikciách je to už osvedčený postup. Oddelenie úloh vo finančných inštitúciách by malo byť povinné kvôli rozporu medzi operatívnou funkciou výkonných členov správnej rady a správčovskou funkciou správnej rady.

3.2.3 Konkrétna otázka 3: Majú politiky náboru presne definovať úlohy a profil členov správnych rád vrátane predsedu, zabezpečovať dostatočné odborné znalosti členov správnej rady a rozmanité zloženie správnej rady? Ak áno, ako?

V niektorých jurisdikciách je bežnou praxou analýza odborných znalostí a skúseností požadovaných pre členstvo v správnej rade, na základe ktorej sa potom uskutoční nábor. Napríklad vo veľkej finančnej inštitúcii by mohli mať záujem o úspešného vedúceho bankového pracovníka na dôchodku, napríklad do funkcie predsedu, hlavných partnerov z právnických a účtovných spoločností so skúsenosťami z finančného odvetvia, generálneho riaditeľa z veľkej obchodnej spoločnosti ako protiváhu generálneho riaditeľa a na zabezpečenie perspektívy firemného zákazníka a o osobu so skúsenosťami z oblasti spotrebiteľov, čo by bola základná skupina, okolo ktorej sa dá vybudovať väčší tím. V ňom by boli zahrnuté skúsenosti z oblasti úverov, poisťovníctva, ekonomiky, priemyslu a obchodu na najvyššej úrovni. Ideálny pomer medzi nevýkonnými a výkonnými členmi správnej rady by bol minimálne 60 % ku 40 %. Výkonní a nevýkonní členovia by mali tiež mať znalosti o hlavných zemepisných oblastiach, v ktorej spoločnosť pôsobí. V niektorých jurisdikciách v súčasnosti vykonáva orgán dohľadu pred schválením vymenovania uchádzača hĺbkovú kontrolu jeho odborných znalostí, skúseností a životopisu. To je žiaduce.

3.2.4 Konkrétna otázka 4: Súhlasíte s názorom, podľa ktorého by vyšší počet žien a členov rôzneho spoločenského a kultúrneho pôvodu v zložení správnych rád mohol zlepšiť fungovanie a efektívnosť správnych rád?

V súvislosti s vyššie uvedenou otázkou 3 je zabezpečenie rodovej a etnickej rovnováhy žiaduce, pokiaľ to nebude na úkor skúseností a odborných znalostí. To môže priniesť rozdielne a hodnotné perspektívy. Mal by sa zaviesť praktický limit pre počet členov správnych rád.

3.2.5 Konkrétna otázka 5: Treba zaviesť povinné hodnotenie fungovania správnej rady externým hodnotiteľom? Má sa výsledok tohto hodnotenia oznámiť orgánom dohľadu a akcionárom?

Orgány dohľadu by mali v súvislosti s vyššie uvedenými štyrmi faktormi poveriť všetkých predsedov vykonaním kontroly organizácie a správy riadenia. Zároveň by tieto orgány mali vykonať kontrolu kvôli aprobácii tých riadiacich pracovníkov, ktorí pri vymenovaní nedostali osvedčenie. Predseda správnej rady musí niestáť zodpovednosť za činnosť rady. Bolo by vhodné, aby predsedovia v pravidelných intervaloch zabezpečili externé hodnotenie efektívnosti správnej rady pre vlastnú potrebu. V rámci kontinentálneho modelu je dozorná rada povinná prijať opatrenia, ak sa spoločnosti nedarí alebo ak auditorská správa upozorní radu na niektoré dôležité problémy.

3.2.6 Konkrétna otázka 6: Treba zaviesť povinnosť vytvoriť v správnej rade výbor pre riziká a určiť pravidlá, pokiaľ ide o zloženie a fungovanie uvedeného výboru?

Ide o tri otázky: audit, zhoda a riziko. Zloženie výboru by malo odzrkadľovať konkrétnu kombináciu činností. Z celkového pohľadu je riziko integrálnou súčasťou strategických plánov správnej rady. Na základe nich je potrebné stanoviť a hodnotiť ochotu riskovať a rizikový profil. Banka je inštitúcia, kde sa stanovujú politiky pre riziko, ktoré bude prijateľné v každom odvetví obchodu: vnútroštátne hypotéky, kreditné karty, obchodný majetok, priemyselné pôžičky, správa a riadenie fondov, devíz a komodít a zloženie rezerv, výška maximálnej expozície pre jednotlivé protistrany a pod. Nie je možné mať výbor pre riziká v rámci správnej rady kontinentálneho modelu, ktorá má málo členov (spravidla nie viac ako 5 – 7 osôb), ktorí sú obvykle odborníkmi v rôznych oblastiach činnosti.

3.2.7 Konkrétna otázka 7: Treba zaviesť povinnosť účasti jedného člena alebo viacerých členov výboru pre audit vo výbore pre riziká a naopak?

Riziká na mikroúrovni na rozdiel od makroúrovne prediskutovanej v bode 3.2.6 môžu byť v skutočnosti súčasťou pokynov výboru pre audit.

3.2.8 Konkrétna otázka 8: Má sa predseda výboru pre riziká zodpovedať pred valným zhromaždením?

Riziko je kľúčovou súčasťou každej obchodnej stratégie. Ochota riskovať a rizikový profil určujú pravdepodobnú úspešnosť podniku a mieru nestálosti jeho výsledkov. To sú veci, ktoré musí vysvetliť predseda správnej rady a generálny riaditeľ, pričom ich vyhlásenia umožnia akcionárom zvýšiť alebo obmedziť investície do podniku podľa ich ochoty riskovať.

3.2.9 Konkrétna otázka 9: Aká by mala byť úloha správnej rady v rizikovej stratégii a rizikovom profile finančnej inštitúcie?

Vytýčenie stratégie je kľúčovou úlohou správnej rady. Vzhľadom na skutočnosť, že financie sú vo svojej podstate rizikovým obchodom, vytvorenie stratégie musí prebehnúť v rámci skupiny rizík, kde je definovaná škála možných výsledkov. Zvolí sa stratégia, ktorá bude v súlade s primeranými očakávaniami akcionárov a uspokojí ich. Hoci zodpovednosť stálych výkonných riadiacich pracovníkov by sa nemala podceňovať, právna rada zohráva v oblasti riadenia rizík bez zveličovania kľúčovú úlohu. Dozorná rada v rámci kontinentálneho modelu schvaľuje stratégiu správnej rady.

3.2.10 Konkrétna otázka 10: Treba zaviesť a zverejniť vyhlásenie o zvládnutí rizík?

Odpoveď je kladná, ale iba pokiaľ ide o informovanie akcionárov a zainteresovaných strán o stratégii. Treba sa vyhýbať poskytovaniu obchodných a dôverných informácií.

3.2.11 Konkrétna otázka 11: Treba zaviesť postup schvaľovania nových finančných produktov správnou radou?

Áno, ak sú významné. Uvedenie produktu na trh spravidla býva súčasťou realizácie stratégie, a preto je pre správnu radu veľmi dôležité.

3.2.12 Konkrétna otázka 12: Treba zaviesť povinnosť, na základe ktorej by správna rada informovala orgány dohľadu o hmotných rizikách, o ktorých sa prípadne dozvie?

Predpokladá sa, že ide o riadnu súčasť stáleho dialógu medzi inštitúciou a orgánmi dohľadu.

3.2.13 Konkrétna otázka 13: Treba zaviesť výslovnú povinnosť správnej rady zohľadňovať záujmy vkladateľov a ostatných zainteresovaných strán pri rozhodovaní („duty of care“)?

V niektorých jurisdikciách už existuje povinnosť zohľadňovať záujmy akcionárov. Mala by to byť bežná prax. Ak sú zainteresované strany nespokojné, podnik nebude prosperovať. Žiaden z daných súborov záujmov zainteresovaných strán by nemal mať prevahu. Na rokovaníach správnej rady by malo byť zaznamenané, že pri vytýčení stratégie boli zohľadnené všetky záujmy.

3.3 Nedostatky v riadení rizík v súvislosti s konfliktom záujmov

3.3.1 Konkrétna otázka 14: *Ako možno posilniť postavenie riaditeľa pre riziká? Má mať riaditeľ pre riziká aspoň rovnocenné postavenie s postavením finančného riaditeľa?*

Táto otázka predpokladá, že vieme, čo má riaditeľ pre riziká (CRO) robiť. Ak je riziko integrálnou súčasťou obchodnej stratégie, hlavný finančný riaditeľ je riaditeľom pre riziká. Riziko na mikroúrovni stavia riaditeľa pre riziká na rovnakú úroveň ako riaditeľa vnútorného auditu. Obaja sa zodpovedajú výboru správnej rady a majú neobmedzený kontakt s predsedom výboru. Obaja by mali pravidelne podávať správy celej správnej rade.

3.3.2 Konkrétna otázka 15: *Ako možno zlepšiť systém komunikácie medzi funkciou riadenia rizík a správnu radou? Treba zaviesť postup informovania nadriadených o konfliktoch/problémoch na účel ich riešenia?*

Odpoveď na túto otázku je zahrnutá v bode 3.3.1. Tento postup by už mal byť súčasťou pôsobenia výboru a správnej rady.

3.3.3 Konkrétna otázka 16: *Má mať riaditeľ pre riziká možnosť informovať priamo správnu radu vrátane výboru pre riziká?*

Odpoveď na túto otázku je takisto zahrnutá v bode 3.3.1.

3.3.4 Konkrétna otázka 17: *Majú sa zdokonaľovať počítačové nástroje, aby sa zlepšila kvalita a rýchlosť prenosu informácií správnej rade o závažných rizikách?*

Závisí to od toho, aké nástroje majú jednotlivé inštitúcie momentálne k dispozícii. Nie všetky riziká sa dajú bežne sledovať pomocou informačných technológií. V mnohých prípadoch stačí upozornenie e-mailom. Čím väčšia a zložitejšia je organizácia podľa oddelení, geografického dosahu a produktov, tým väčší zmysel má nainštalovanie aktívneho počítačového správcu rizík.

3.3.5 Konkrétna otázka 18: *Treba pre výkonných členov správnej rady zaviesť povinnosť schvaľovať správu o primeranosti systémov vnútornej kontroly?*

Áno. V niektorých jurisdikciách je to už v súčasnosti povinné. Spravidla sa to rieši prostredníctvom výboru pre audit.

3.4 Úloha externého audítora

3.4.1 Konkrétna otázka 19: *Treba prehliť spoluprácu externých audítorov s orgánmi dohľadu? Ak áno, ako?*

Audítorské spoločnosti musia vykonávať činnosť pre členov spoločnosti. Ak objavia vážne problémy týkajúce sa rizík alebo nesúlady vplyvajúce na systém, je potrebné upozorniť orgány dohľadu. Riešenie problémov, ktoré dokáže odstrániť spoločnosť a nemajú vonkajší dosah, však treba nechať na spoločnosť. V rámci kontinentálneho systému riadenia a správy menuje audítorov dozorná rada a stretáva sa s nimi každoročne bez prítomnosti správnej rady a generálneho riaditeľa.

3.4.2 Konkrétna otázka 20: *Treba posilniť ich povinnosť informovať správnu radu a/alebo orgány dohľadu o prípadných závažných skutočnostiach zistených v rámci ich funkcie?*

To závisí od status quo. V niektorých jurisdikciách už existujú príslušné ustanovenia. V rámci kontinentálneho systému v Európe by sa mali prijímať rozhodnutia na základe dohody medzi dozornou radou a audítorom.

3.4.3 Konkrétna otázka 21: *Treba rozšíriť kontrolu externého audítora na finančné informácie súvisiace s rizikom?*

Od audítorov sa vyžaduje potvrdenie, že účty spoločnosti poskytujú pravdivý a verný obraz o bežnej prevádzke. V tejto súvislosti treba každé hmotné riziko uviesť ako podmienku alebo poznámku k účtom. Zdá sa, že rozšírenie nebude potrebné.

3.5 Nedostatky v súvislosti s orgánmi dohľadu

3.5.1 Konkrétna otázka 22: *Treba opätovne definovať a posilniť úlohu orgánov dohľadu v internej správe a riadení finančných inštitúcií?*

Áno, v jurisdikciách, kde sa tak doteraz nestalo.

3.5.2 Konkrétna otázka 23: *Treba udeliť orgánom dohľadu právomoc a povinnosť kontrolovať dobré fungovanie správnej rady a funkcie riadenia rizík? Ako to možno uskutočniť v praxi?*

Tak ako je uvedené v bode 3.5.1.

3.5.3 Konkrétna otázka 24: *Majú sa rozšíriť kritériá volebnej spôsobilosti („fit and proper test“) na odborné a profesijné schopnosti, ako aj na vlastnosti správania budúcich členov správnych rád? Ako by sa to dalo uskutočniť v praxi?*

V kontinentálnom systéme je zabezpečovanie týchto kritérií zvykom a zaužívanou praxou. Úrad finančných služieb Spojeného kráľovstva (FSA) zaviedol nové postupy na uvedenie týchto kritérií do platnosti.

3.6 Problémy s úlohou akcionárov

3.6.1 Konkrétna otázka 25: Treba zaviesť povinnosť zverejnenia politík a hlasovacích postupov inštitucionálnych investorov? Ako často?

Áno, v súvislosti s programom rokovania valného zhromaždenia.

3.6.2 Konkrétna otázka 26: Treba zaviesť povinnosť pre inštitucionálnych investorov dodržiavať kódex (vnútroštátny alebo medzinárodný) osvedčených postupov, ako napríklad kódex spísaný International Corporate Governance Network (ICGN)? Tento kódex zaväzuje signatárov, aby rozvíjali a uverejňovali svoje investičné a hlasovacie politiky, prijímali opatrenia s cieľom zabrániť konfliktu záujmov a využívali svoje hlasovacie právo zodpovedným spôsobom.

Áno, spočiatku na základe dobrovoľnosti.

3.6.3 Konkrétna otázka 27: Treba uľahčiť identifikáciu akcionárov, aby sa podporil dialóg medzi spoločnosťami a ich akcionármi a znížili sa riziká zneužitia súvisiace s „prázdny hlasovaním“ („empty voting“)? Prázdne hlasovanie sa týka situácií, pri ktorých hlasuje akcionár, ktorý nemá príslušný finančný záujem v spoločnosti, za ktorú hlasuje, s možnými potenciálne negatívnymi vplyvmi na celistvosť správy a riadenia kótovaných spoločností a trhov, na ktorých sa vymieňajú ich akcie.

Problém akcionárov by mala preskúmať Komisia, pretože nejde o tých istých akcionárov ako v minulosti. Súčasní akcionári môžu byť globálne spoločnosti, globálni akcionári, hedgeové fondy a pod. a ako takí sú iba obchodníkmi s akciami. Neplnia si úlohu, ktorá sa tradične spája s pojmom „akcionári“.

3.6.4 Konkrétna otázka 28: Aké by mali byť ďalšie opatrenia, ktoré by mohli motivovať zaangažovanosť akcionárov v správe a riadení spoločností finančných inštitúcií?

Jedným z možných opatrení môže byť vytvorenie organizácie, ktorá bude zastupovať súkromných akcionárov v jednotlivých organizáciách. Ako alternatíva prichádza do úvahy tlak zo strany inštitúcií dohľadu, politikov a médií na zvýšenie aktivity inštitucionálnych investorov.

3.7 Účinnnejšie vykonávanie zásad v oblasti správy a riadenia spoločností

3.7.1 Konkrétna otázka 29: Bolo by potrebné posilniť zodpovednosť členov správnej rady?

Nie, pokiaľ chceme, aby sa presadili vhodní uchádzači. Mnohým inštitúciám by pomohlo, keby lepšie definovali, čo očakávajú od členov správnej rady.

3.7.2 Konkrétna otázka 30: Mala by sa posilniť občianska a trestná zodpovednosť členov správnych rád, ak sa vezme do úvahy skutočnosť, že pravidlá v trestnej oblasti nie sú zosúladené na európskej úrovni?

V niektorých jurisdikciách už existujú príslušné ustanovenia. Najväčším rizikom pre riadiacich pracovníkov je riziko povesti spojené s neúspechom v podnikaní. Nedávno zazneli výzvy na automatický zákaz vykonávania podobných funkcií pre riadiacich pracovníkov, ktorí neposkytli varovanie pred nadmerným rizikom. Toto je preukázateľne presnejší a sľubnejší nástroj politiky.

3.8 Odmeňovanie riadiacich pracovníkov vo finančných inštitúciách

3.8.1 Konkrétna otázka 31: Aký by mohol byť obsah a forma, záväzná alebo nezáväzná, možných dodatočných opatrení na úrovni EÚ v oblasti odmeňovania riadiacich pracovníkov kótovaných spoločností?

Zdá sa, že ustanovenia tretej revízie smernice o kapitálových požiadavkách (CRD3) sú primerané a umožnia zapojenie orgánov dohľadu. Uverejnenie inštitucionálnych hlasovacích pravidiel by bol takisto dobrý krok, pozri bod 3.8.4.

3.8.2 Konkrétna otázka 32: Myslíte si, že by bolo potrebné zaoberať sa problematikami súvisiacimi s opciami na akcie riadiacich pracovníkov? Ak áno, ako? Treba jeho udeľovanie regulovať na úrovni Spoločenstva, či ho dokonca zakázať?

Zdá sa, že CRD3 sa tým zaoberala. Otázky týkajúce sa času, limitov a množstva sú uvedené v predmetnej smernici.

3.8.3 Konkrétna otázka 33: Rešpektujúc právomoci členských štátov, myslíte si, že priaznivé zdaňovanie opcií na akcie a iného podobného odmeňovania v niektorých členských štátoch prispieva k podporovaniu prílišného rizikového rozhodovania? Ak áno, má sa o tejto otázke diskutovať na úrovni Spoločenstva?

Komisia by mala byť nabádaná, aby preskúmala túto otázku, ale situácia je taká, že dane patria do právomoci členských štátov.

3.8.4 Konkrétna otázka 34: Myslíte si, že by sa mala posilniť úloha akcionárov, ale aj zamestnancov a ich zástupcov pri tvorbe politík odmeňovania?

V niektorých jurisdikciách podlieha správa o odmeňovaní schváleniu akcionármi. Zverejnenie hlasov inštitucionálnych akcionárov zvýši transparentnosť systému. Komisia by sa mala zaoberať problémom tzv. pákového/západkového efektu poradcov pre odmeňovanie. Systém organizácií zastupujúcich akcionárov v Holandsku môže byť užitočným príkladom, ktorý by mala Komisia zvážiť.

3.8.5 Konkrétna otázka 35: Aký je váš názor na odstúpné (nazývané „zlatý padák“)? Treba jeho udeľovanie regulovať na úrovni Spoločenstva, či ho dokonca zakázať? Ak áno, ako? Má prisúdené odstúpné odmeňovať len skutočný výkon členov správnej rady?

Odstupné nie je odmenou za službu. Odstupné sa vypláca počas služby. Odstupné je zmluvný záväzok pre prípad, ak spoločnosť prepustí člena správnej rady. Väčšinou sa poskytuje ako záchranné lano pre nových členov, ktoré im dáva určitú istotu pre prípad, keby to s vymenovaním nevyšlo. Prepustenie sa nemusí bezpodmienečne rovnať zlyhaniu. Zmena stratégie môže spôsobiť, že sa vynikajúci manažér stane nadbytočným. Preto je potrebné odstupné. V niektorých prípadoch býva odstupné príliš vysoké, najmä vzhľadom na dôchodky. Mohlo by sa zmluvne stanoviť, aby sa odstupné v priebehu času postupne znižovalo alebo sa vyplácalo nižšie odstupné, ak došlo k jednoznačnému zlyhaniu. Nemalo by sa podporovať zvyšovanie odstupného generálnym riaditeľom počas výkonu funkcie. Odmena by mala byť vyplácaná na základe výkonu. V rámci kontinentálneho systému sú zamestnanci zastúpení v dozornej rade a môžu ovplyvňovať pravidlá odmeňovania.

3.8.6 Konkrétna otázka 36: Myslíte si, že by sa mala znížiť alebo pozastaviť pohyblivá zložka odmeňovania vo finančných inštitúciách, ktoré dostali verejné finančné prostriedky?

Táto otázka sa v zásade týka odmeňovania vo vysokých pozíciách finančných inštitúcií. Menej sa to týka bežných zamestnancov. V minulosti existovali mimoriadne balíčky odmien pre jednotlivcov, čo sú mimoriadne situácie, ktorým sa treba vyhýbať. Je vecou vládnych vlastníkov inštitúcií, ktoré dostali prostriedky z verejných zdrojov, aby s nimi nakladali podľa vlastného uváženia.

3.9 Konflikt záujmov

3.9.1 Konkrétna otázka 37: Aký by mohol byť obsah možných dodatočných opatrení na úrovni EÚ s cieľom posilniť boj a prevenciu v oblasti konfliktu záujmov v sektore finančných služieb?

Koncepcia „čínskeho múru“ sa týka postupov uplatňovaných v rámci spoločností obchodujúcich s cennými papiermi alebo investičných spoločností s cieľom zabrániť výmene dôverných informácií medzi jednotlivými oddeleniami firmy, aby sa tak zabránilo nelegálnemu použitiu interných informácií. Finančný sektor a ďalšie sektory túto koncepciu využívajú, aby zabránili škodlivým konfliktom záujmov. Čínske múry však majú v praxi ďaleko od spoľahlivosti, lebo sú založené na princípe cti. Informácie sa utajujú len na základe diskretnosti a dôslednosti zainteresovaných strán. Predpisy spresňujúce právne požiadavky na bezpečnosť informácií by v tomto smere viedli k lepšiemu zosúladeniu.

3.9.2 Konkrétna otázka 38: Súhlasíte s názorom, že by bolo potrebné pri zohľadňovaní súčasných rozličných právnych a hospodárskych modelov zosúladiť obsah a podrobnosti pravidiel Spoločenstva týkajúce sa konfliktu záujmov tak, aby rozličné finančné inštitúcie podliehali podobným pravidlám podľa toho, či majú uplatňovať ustanovenia smernice MiFID, smernice o kapitálových požiadavkách, smernice PKICP, alebo smernice o Solventnosti II?

Áno.

V Bruseli 20. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Dohľad nad obchodno-distribučným trhom – Na ceste smerom k efektívnejšiemu a spravodlivejšiemu vnútornému obchodno-distribučnému trhu do roku 2020“

[KOM(2010) 355 v konečnom znení]

(2011/C 84/04)

Spravodajca: **pán ALMEIDA FREIRE**

Európska komisia sa 5. júla 2010 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument

„Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Dohľad nad obchodno-distribučným trhom Na ceste smerom k efektívnejšiemu a spravodlivejšiemu vnútornému obchodno-distribučnému trhu do roku 2020“

KOM(2010) 355 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 6. januára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 20. januára) prijal 192 hlasmi za, pričom 4 členovia hlasovali proti a 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV uznáva význam odvetvia maloobchodu pre jednotný trh a jeho prínos k európskemu hospodárstvu ako celku. EHSV vzhľadom na osobitnú povahu maloobchodu víta celostný prístup Európskej komisie vyjadrený v správe o dohľade nad obchodno-distribučným trhom, a je taktiež toho názoru, že je potrebné zabrániť zameraniu sa len na jednotlivé pododvetvia.

1.2 EHSV vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že sa venuje príliš malá pozornosť malým a stredným podnikom, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu v oblasti zamestnanosti, vytvárania hodnôt a života vo vidieckych oblastiach a centrách miest. V súlade so zákonom o malých podnikoch by malé a stredné podniky mali dostať väčšiu prioritu a mali by sa prijať opatrenia na podporu ich rozvoja a tvorby pracovných príležitostí.

1.3 V celej Európe je sústredené množstvo veľkých maloobchodných podnikov, ktoré prostredníctvom svojej veľkej ponuky lákajú viac zákazníkov (5 najväčších potravinárskych maloobchodných podnikov sa v roku 2005 podieľalo na trhu vyše 70 %). Zároveň je tu sústredené veľké množstvo trhov s výrobkami, najmä pokiaľ ide o tzv. „must have“ výrobky, ktoré si malopredajcovia nemôžu dovoliť nemať v ponuke svojich predajní.

1.4 Vyjednávacía sila je všeobecne zaužívaným postupom v trhovom hospodárstve, ktorú používa každá spoločnosť vrátane poľnohospodárov, ktorí produkujú a spracovávajú svoje výrobky, dodávateľov a maloobchodníkov. EHSV vyjadruje

znepokojenie nad opatreniami v niektorých krajinách, ktorých cieľom je kontrola cenovej hladiny alebo marží, čo je v rozpore so zásadami voľnej súťaže a s fungovaním jednotného trhu.

1.4.1 Vzhľadom na zásadné spoločensko-politické dôvody, napríklad v sociálnej alebo environmentálnej oblasti, môžu byť takéto právne predpisy nevyhnutné na zabezpečenie sociálnej súdržnosti alebo ochrany životného prostredia.

1.5 V rámci vnútorného trhu boli zistené výrazné cenové rozdiely medzi členskými štátmi pri podobných výrobkoch. EHSV odporúča, aby každá cenová štúdia bola zameraná na prenos cien a marží v rámci celého dodávateľského reťazca.

1.6 EHSV pripomína, že maloobchodné trhy a maloobchodné zmluvné vzťahy majú – zo svojej podstaty – vnútroštátny charakter a vyznačujú sa rozdielnymi právnymi, hospodárskymi, politickými a kultúrnymi črtami. EHSV uznáva význam potravinového reťazca a vyzýva, aby sa očividne nekalé praktiky v rámci celého potravinového reťazca podrobili analýze a primerane riešili.

1.7 Konkrétnejšie, EHSV vyzýva Komisiu, aby preštudovala spôsob, ktorým sa postupuje proti „nekalým zmluvným vzťahom“ na vnútroštátnej úrovni, vrátane vymáhania práva. EHSV ďalej pripomína význam zabezpečenia vynucovania právnych predpisov v čase krízy, za čo nesú zodpovednosť členské štáty a zdôrazňuje, kde je potrebné prijímať opatrenia a na akej úrovni by sa mali prijať v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality.

1.8 Pracovné miesta v odvetví maloobchodu sú dôležité a často sú vstupnou bránou na trh práce pre mnohých mladých, slabokvalifikovaných alebo nekvalifikovaných zamestnancov. Okrem toho maloobchod ponúka významné príležitosti pre podnikateľov.

1.9 EHSV vyzýva Komisiu k podpore samostatnej zárobkovej činnosti, podnikania a rozvoja zručností ako prostriedkov boja proti kríze a uľahčenia vstupu alebo návratu ľudí na trh práce.

1.10 Komisia správne identifikovala prioritné oblasti činnosti. EHSV navyše požaduje včasné prijatie návrhov a žiada Európsku komisiu, aby urýchlila svoj rozhodovací proces v oblasti, ktorá si vyžaduje rýchle, praktické a konkrétne opatrenia. Predovšetkým obnovené fórum na vysokej úrovni pre lepšie fungovanie potravinového reťazca by sa malo stať základným pilierom pre nové a vznikajúce opatrenia v oblasti agropotravinárstva, vrátane vyváženejších vzťahov medzi priemyslom a maloobchodom.

1.11 Okrem toho EHSV vyzýva Komisiu, aby preskúmala realizáciu smernice o službách a prijala primerané opatrenia voči príslušným členským štátom. Výbor tiež vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia v súvislosti s medzibankovými poplatkami, ktoré pre spotrebiteľov fungujú ako skrytá daň.

2. Úvod

2.1 Európska komisia uznáva významnú úlohu, ktorú na jednotnom trhu zohráva odvetvie maloobchodu. Hospodársky význam odvetvia maloobchodu pre Európsku úniu (4,2 % HDP EÚ, 17,4 milióna zamestnancov a 20 % malých a stredných podnikov v Európe, ktoré sú úzko späté s množstvom trhov) vysvetľuje skutočnosť, prečo bol vybraný ako predmet monitorovania trhu.

2.2 Správa o dohľade nad obchodno-distribučným trhom a sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie obsahuje analýzu problémov, ktoré z hľadiska jednotného trhu vyplývajú na výsledky odvetvia maloobchodu v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti. Správa a pracovný dokument útvarov Komisie sa zameriavajú na výkonnosť tohto sektora, najnovšie trendy a vplyv modernizácie na iných konkurentov. Dokumenty pomenovávajú problémy ovplyvňujúce výsledky maloobchodníkov aj z hľadiska účastníkov nadväzujúcich a predchádzajúcich trhov.

2.3 Analýza sektoru, ktorá je uvedená v správe, vychádza z analýzy vzťahov medzi maloobchodníkmi a ich dodávateľmi (predchádzajúce trhy) a spotrebiteľmi (nadväzujúce trhy). Komisia na základe toho uznáva komplexnosť vzťahov, ktoré maloobchodníci vytvárajú s cieľom zabezpečiť prístup spotrebiteľov k správne produktu na správnom mieste, v správnom čase a za najlepšiu cenu.

2.4 Správa avizuje, že Komisia vymedzí opatrenia na zlepšenie plynulosti fungovania vnútorného trhu pre maloobchod na základe konzultácií, s cieľom pomôcť maloobchodníkom čo najlepšie využiť jednotný trh a zlepšiť svoje výsledky v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Európska komisia prostredníctvom tejto správy uznáva význam odvetvia maloobchodu pre jednotný trh a jeho prínos k rastu, zamestnanosti a udržateľnosti. Keďže vnímanie tohto sektora je často založené na zjednodušujúcom pohľade na maloobchodníkov nakupujúcich od poľnohospodárov a predávajúcich spotrebiteľom, správa zvolila prístup, pri ktorom načrtáva komplexnosť dodávateľského reťazca a vzťahov medzi maloobchodníkmi a ich partnermi. Ďalej pomáha objasniť, ako si maloobchodníci plnia svoju úlohu pri dodávaní správnych produktov na správne miesto, v správnom čase a za najlepšiu cenu, ako aj s tým súvisiace problémy.

3.2 Správa uznáva úlohu, ktorú modernizácia zohrávala v odvetví maloobchodu počas uplynulých 50 rokov v boji proti inflácii a rozširovaní ponuky pre zákazníkov. Väčšia konkurencia a konsolidácia v maloobchode viedli k zníženiu cien, rozšíreniu ponuky pre spotrebiteľov a relatívne nízkym maržiam (na rozdiel od iných oblastí vrátane výroby), čo malo vplyv na účastníkov hospodárskej súťaže, miestne orgány, poľnohospodárov, dodávateľov, zamestnancov atď.

3.3 EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa správa príliš zameriava na maloobchodný predaj potravín a pritom zabúda zdôrazniť význam malých a stredných podnikov (viac ako 95 % podnikov pôsobiach v oblasti maloobchodu, ktoré zamestnávajú 11 miliónov ľudí), ich špecifické potreby a problémy vrátane popredajných služieb, ich význam v živote mestských centier, vidieckych alebo prímestských oblastí, ich závislosť od veľkovýrobcov a konkurencie s dodávateľmi vytvárajúcimi vlastné distribučné siete.

3.4 Okrem toho správa neuznáva význam sieťovo prepojených modelov obchodovania, a to najmä pokiaľ ide o spotrebné družstvá v oblasti maloobchodného predaja.

3.5 Správa analyzuje výkonnosť odvetvia maloobchodu vo svetle cieľov verejnej politiky – dostupnosť a prijateľné ceny. Maloobchodníci však v praxi pôsobia v silnom konkurenčnom prostredí, v ktorom sa podniky snažia pritiahnúť spotrebiteľov ponukou vysokej kvality za primeranú cenu. Rozhodnutia maloobchodníkov týkajúce sa zriaďovania prevádzok a služieb reagujú skôr na dynamiku trhu, než na ciele verejnej politiky. Porovnávanie výkonnosti maloobchodníkov s cieľmi verejnej politiky ignoruje skutočnosť, že maloobchod je komerčnou aktivitou, ktorá na prežitie v trhovej ekonomike musí prinášať zisk. Rovnaké závery možno vyvodiť aj v prípade akejkoľvek inej trhovej činnosti.

3.6 Spotrebiteľský dopyt je čoraz dômyselnejší a nemožno ho považovať za homogénny. Táto skutočnosť v kombinácii s významom konkurencie v oblasti obchodu vysvetľuje zložitosť trhových síl a reálnu koexistenciu rôznych foriem maloobchodu s rôznymi formami popredajných služieb. Znamená to, že menšie formy môžu byť úspešné, ak budú poskytovať špecifické služby pre špecifických spotrebiteľov. V malých a stredných podnikoch odvetvia maloobchodu je zamestnaných viac ako 11 miliónov Európanov. Preto je nesmierne dôležitá ďalšia podpora rozvoja malých a stredných podnikov najmä prostredníctvom lepšieho regulačného prostredia a zníženia administratívneho zaťaženia.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Efektívnejší a spravodlivejší vnútorný obchodno-distribučný trh pre spotrebiteľov

4.1.1 Hlavnou činnosťou maloobchodníkov je poskytovať spotrebiteľom širokú paletu produktov spĺňajúcich požiadavky kvality a bezpečnosti za najlepšie ceny. Počas uplynulých 20 rokov sa modernizácia v odvetví maloobchodu vyznačovala rýchlym procesom koncentrácie do veľkých obchodných reťazcov nadnárodného charakteru, ktoré pôsobia v rozličných štátoch EÚ a v tretích krajinách, čo sa prejavilo nasýtením trhov v krajinách EÚ, integráciou informačných a komunikačných technológií a globalizácie vrátane prieniku na iné trhy a prístupu spotrebiteľov k širšej ponuke produktov za nižšie ceny (dostupnosť).

4.1.2 EHSV a Komisia sa zhodujú v tom, že nerovnováha medzi dostupnosťou obchodov a potrebou zachovania životaschopnosti vidieckych oblastí je kľúčovou otázkou, ktorú je potrebné riešiť. Maloobchodníci sa snažia usadiť v centrách miest alebo v nákupných centrách na predmestiach, a preto je potrebné zabezpečiť, aby boli centrá miest aj naďalej dostupné pre dodávky tovaru. Čoraz viac ľudí žijúcich na vidieku je pri každodennom nakupovaní odkázaných na používanie osobného vozidla, čo má vplyv na životné prostredie a čo znamená, že ľudia, ktorí si nemôžu dovoliť auto alebo nešoférujú, majú obmedzený prístup k maloobchodným službám.

4.1.3 Rozhodnutia maloobchodníkov o vytváraní prevádzok závisia od mnohých faktorov, pričom k najdôležitejším patrí potreba maximalizovať návštevnosť predajní. Tento faktor sám osebe vysvetľuje, prečo sú redšie osídlené oblasti menej vhodné na budovanie maloobchodných prevádzok, než centrá miest alebo na tento účel vybudované nákupné centrá na okraji miest. Otázky dostupnosti je preto potrebné riešiť na základe dôkladného pochopenia prostredia, v ktorom maloobchodníci pôsobia.

4.1.4 Problémy spotrebiteľov s prístupom k širšej ponuke maloobchodných prevádzok súvisia s ekonomickými a mimoekonomickými faktormi, ako je regulačné prostredie vrátane plánovania miest a prístupu maloobchodníkov na trh s nehnuteľnosťami. Tieto problémy môžu byť spojené s miestnymi právnymi predpismi, ktoré vytvárajú bariéru pre

vstup určitých druhov činností alebo predajní, alebo so schvaľovacími procesmi, ktoré môžu byť napriek smernici o službách príliš zložité a ponechané na voľné uváženie. Okrem toho právne predpisy, ktoré obmedzujú predaj voľnopredajných liekov na určité monopoly, obmedzujú konkurenciu a tým aj prístup pacientov k liekom za prijateľné ceny.

4.1.5 Počas uplynulých 20 rokov mali ľudia s nižšími príjmami vďaka modernizácii, zvýšeniu konkurencie a globalizácii rozsiahle výhody plynúce z prístupu k rozšírenému výberu produktov za výhodnejšie ceny. Kľúčovú úlohu v tomto procese zohral vývoj súkromných značiek, ktoré sú v priemere o 30 % lacnejšie ako značkové produkty.

4.1.6 Vďaka modelu maloobchodu vyjadrujú maloobchodné ceny prevádzkové náklady s relatívne nízkou maržou v porovnaní s inými odvetviami, v ktorých sa kalkuluje s vyššími maržami. EHSV vyjadruje znepokojenie nad opatreniami v niektorých krajinách, ktorých cieľom je kontrola cenovej hladiny alebo marží. Vzhľadom na význam spoločensko-politickej oblasti môžu byť takéto právne predpisy nevyhnutné na zabezpečenie sociálnej súdržnosti a predchádzanie chudobe.

4.1.7 V rámci vnútorného trhu boli zistené výrazné cenové rozdiely medzi členskými štátmi pri podobných výrobkoch. EHSV odporúča, aby každá cenová štúdia bola zameraná na prenos cien a marží v rámci celého dodávateľského reťazca. EHSV okrem toho podporuje názor Komisie, že tvorbu cien ovplyvňujú rôzne faktory. Okrem prevádzkových nákladov tieto faktory zahŕňajú priemerný príjem domácností, DPH, náklady na dopravu, náklady na prenájom, mzdové náklady, regulačný rámec, úroveň hospodárskej súťaže alebo obchodné praktiky, ako sú obmedzenia teritoriálnej ponuky a zneužívanie, ku ktorému dochádza v celom dodávateľskom reťazci. EHSV vyzýva Komisiu, aby vplyvy týchto praktík preskúmala a prijala opatrenia na zabezpečenie možnosti dodávok aj do iných členských štátov, aby spotrebiteľia mohli využívať výhody nižších cien, lepšieho výberu, vyššej kvality, alternatívnych výrobkov atď.

4.1.8 EHSV konštatuje, že spotrebiteľské prieskumy poukázali na potrebu vytvorenia zdrojov nezávislých komparatívnych informácií o maloobchodných ponukách.

4.1.9 EHSV súhlasí s tým, že elektronické obchodovanie by sa mohlo podieľať na zvyšovaní konkurencie v niektorých oblastiach, čo by pomohlo znížiť ceny, a je znepokojený pomalým zavádzaním elektronického obchodovania a to najmä v oblasti cezhraničných transakcií. EHSV konštatuje, že jednou z prekážok rozvoja cezhraničných elektronických obchodných transakcií, najmä pre malé a stredné podniky, sú

chýbajúce spoločné pravidlá ochrany spotrebiteľov v celej Európe a vyzýva európske inštitúcie, aby urýchlene prijali smernicu o digitálnych právach spotrebiteľov založenú na „cielenej úplnej harmonizácii“ v čo najdôkladnejšie vypracovanej forme. Takáto smernica nesmie v súlade s článkom 169 ods. 4 ZFEÚ žiadnemu členskému štátu brániť v tom, aby zachoval alebo prijal prísnejšie opatrenia na ochranu spotrebiteľov.

4.2 Efektívnejší a spravodlivejší vnútorný obchodno-distribučný trh pre obchodníkov

4.2.1 EHSV súhlasí s tvrdením, že „obchodno-distribučný trh (...) musí konkurencieschopným obchodníkom umožňovať nezávisle od ich veľkosti, aby existovali spoločne na trhu a vykonávali svoju činnosť“.

4.2.2 Umiestnenie je kľúčovým faktorom pri otváraaní nových prevádzok a skutočnosť je taká, že maloobchodníci musia čakať aj niekoľko rokov, kým si môžu v danej oblasti otvoriť novú prevádzku a vytvoriť pracovné príležitosti. Komplikovaný vstup na trh a prístup k trhu s nehnuteľnosťami boli identifikované ako možné prekážky rozvoja maloobchodu a vyžadujú ďalšiu analýzu. Analýza by sa mohla vykonať na základe ľahko dostupných informácií a mala by zohľadňovať pohľad spotrebiteľa (výber umiestnenia predajne), aspekty politiky hospodárskej súťaže, subsidiaritu a proporcionalitu.

4.2.3 Cieľom smernice o službách, ktorú mal každý členský štát EÚ prevziať do 31. decembra 2009, je odstrániť diskriminačné praktiky spojené s udeľovaním povolení na zriaďovanie obchodných prevádzok. V praxi však bolo vytvorené množstvo nových prekážok a existujú prípady právnych predpisov v oblasti plánovania miest, ktoré boli zneužívané na kontrolu hospodárskej súťaže a uprednostňovanie vytvárania určitých foriem maloobchodných prevádzok alebo firiem. EHSV vyzýva Komisiu, aby preskúmala realizáciu smernice o službách a prijala primerané opatrenia voči príslušným členským štátom.

4.2.4 Ďalším problémom, s ktorým sa maloobchodníci stretávajú, je absencia transparentného a konkurencieschopného vnútorného trhu platieb. Súčasný systém platobných kariet sú zamerané proti konkurencii a porušujú základný princíp vnútorného trhu. Medzibankové poplatky fungujú pre maloobchodníkov (najmä drobných) ako skrytá daň. Jednotná oblasť platieb v eurách (SEPA) s medzibankovými platbami v centre systému spôsobí zánik lacných a efektívnych vnútroštátnych systémov debetných kariet. V dôsledku toho sa trh s kartami zmenší na monopol dvoch inštitúcií, čo spôsobí zvýšenie sadzieb medzibankových poplatkov a poškodí spotrebiteľov. EHSV vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia v súvislosti s medzibankovými poplatkami, ktoré pre spotrebiteľov fungujú ako skrytá daň.

4.3 Efektívnejší a spravodlivejší vnútorný obchodno-distribučný trh pre dodávateľov

4.3.1 Maloobchodníci ako poskytovatelia služieb pre svojich dodávateľov zabezpečujú prístup k distribučným sieťam, či už pre jednu predajňu, alebo v rámci celej EÚ. Do okruhu služieb patrí napríklad osobitné umiestnenie na regáloch, činnosť v oblasti marketingu a logistiky, atď. Každá z nich má istú cenu, ktorá má v mnohých prípadoch charakter poplatkov.

4.3.2 Maloobchod je iba jedným z mnohých distribučných kanálov, ktoré majú dodávateľia k dispozícii. Iba málo dodávateľov by bez maloobchodníkov dokázalo vytvoriť rozsiahle distribučné siete a spotrebiteľia by na to doplatili obmedzeným výberom a vyššími cenami. V dodávateľskom reťazci sú však dôležité všetky články, pretože bez surovín by neexistovalo spracovanie výrobkov a bez spracovania by nebol možný ich predaj. EHSV preto žiada, aby EÚ zriadila potrebné mechanizmy s cieľom dosiahnuť skutočnú rovnováhu v obchodnom a distribučnom reťazci.

4.3.3 V celej Európe je sústredené množstvo veľkých maloobchodných podnikov, ktoré prostredníctvom svojej veľkej ponuky lákajú viac zákazníkov (5 najväčších potravinárskych maloobchodných podnikov sa v roku 2005 podieľalo na trhu vyše 70 %). Zároveň je tu sústredené veľké množstvo trhov s výrobkami, najmä pokiaľ ide o tzv. „must have“ výrobky, ktoré si malopredajcovia nemôžu dovoliť nemať v ponuke svojich predajní. Silná konkurencia medzi maloobchodníkmi vytvára tlaky na dodávateľské reťazce v oblasti znižovania cien a marží. Vyjednávací sila je všeobecne zaužívaným postupom v otvorenom trhovom hospodárstve, ktorú používa každá obchodná spoločnosť vrátane maloobchodníkov a ich dodávateľov. Ak sa však tento postup zmení na zneužívanie, treba ho v každom prípade zakázať. Obchodníci, vrátane tých veľkých, nemajú voči výrobcom tzv. „must have“ výrobkov žiadnu vyjednávaciu silu, či už ide o malé alebo veľké dodávateľov. Rovnako malí a strední dodávateľia nemajú vyjednávaciu silu voči veľkým obchodníkom pri určitých kategóriách výrobkov. Uvádza sa, že podnikatelia v dodávateľskom reťazci sa nemôžu sťažovať z obavy pred represáliami. EHSV vyzýva drobných obchodníkov, aby vytvorili nákupné aliancie a zväčšili tak svoju vyjednávaciu silu voči svojim dodávateľom, vydobyli výhodnejšie podmienky a mohli lepšie slúžiť spotrebiteľom. Treba odsúdiť prípady zneužívania kúpnej sily a EHSV vyzýva na riadne presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže pre všetkých účastníkov dodávateľského reťazca.

4.3.4 Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal dve stanoviská týkajúce sa potravinového reťazca⁽¹⁾, v ktorých odporúča kódex postupov na úrovni členských štátov a ustanovenie sprostredkovateľa, ktorý zasiahne v prípade potreby. Európsky parlament, španielske predsedníctvo Rady

(1) NAT/460: „Lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe“, spravodajca: pán Narro a pomocný spravodajca: pán Kapuvári; CCMI/050 „Veľké maloobchodné podniky: vývoj a dôsledky“, spravodajkyňa: pani Sharma.

Európskej únie a Európska komisia⁽²⁾ prijali rad odporúčaní týkajúcich sa zlepšenia fungovania potravinového reťazca. Konkrétne EHSV víta vytvorenie fóra na vysokej úrovni⁽³⁾ na zlepšenie fungovania potravinového reťazca, ktoré vytvára platformu zainteresovaných strán zo sféry obchodu v oblasti zmluvných obchodných praktík naprieč celým potravinovým reťazcom.

4.3.5 EHSV pripomína, že maloobchodné trhy a maloobchodné zmluvné vzťahy majú – zo svojej podstaty – vnútroštátny charakter a vyznačujú sa rozdielnymi právnymi, hospodárskymi, politickými a kultúrnymi črtami. Obchodné vzťahy sú spravidla upravené na vnútroštátnej úrovni buď nariadením, judikatúrou a/alebo kódexom osvedčených postupov. Mnohé členské štáty sa pokúšali upraviť množstvo postupov. V mnohých prípadoch však tieto pokusy viedli k vytvoreniu nových prekážok tým, že obmedzili možnosti zahraničných spoločností zakladať pobočky v danej krajine, čo je v rozpore so zásadami vnútorného trhu. EHSV vyzýva, aby sa výrazne nekalé praktiky v rámci celého dodávateľského reťazca podrobili analýze a primerane riešili. Konkrétnejšie, EHSV vyzýva Komisiu, aby preštudovala spôsob, ktorým sa postupuje proti „nekalým zmluvným vzťahom“ na vnútroštátnej úrovni, vrátane vymáhania práva. Táto štúdia by preukázala efektívnosť vnútroštátnych postupov a ukázala, či je potrebné prijímať opatrenia a na akej úrovni by sa mali prijať v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality. EHSV ďalej pripomína význam zabezpečenia vynucovania právnych predpisov v čase krízy, za čo nesú zodpovednosť členské štáty.

4.3.6 Maloobchodníci v záujme zabezpečenia výberu pre spotrebiteľov, zachovania osobitosti a zvýraznenia miestneho rozmeru vyvinuli výrobky súkromných značiek, za ktoré nesú zodpovednosť výrobcu. Úspech týchto výrobkov je založený na akceptovaní takmer 80 % európskych spotrebiteľov⁽⁴⁾, ktorí tieto značky zo supermarketov považujú za vhodnú alternatívu voči iným značkám.

4.3.7 Vývoj sortimentu výrobkov súkromných značiek prebieha v spolupráci s ich dodávateľmi, ktorými sú v prevažnej väčšine malé a stredné podniky. Európska komisia uznáva, že tieto partnerstvá založené na subdodávateľských vzťahoch v mnohých prípadoch preukázali svoju stabilitu a trvalý charakter. Dodávatelia majú úžitok z údajov od spotrebiteľov, ktoré podnecujú ďalšie inovácie a prístup na väčší trh. Objavili sa však obavy z ich vplyvu na inováciu, hospodársku súťaž, rozvoj malých a stredných podnikov a možnosti voľby

spotrebiteľov. EHSV vyzýva Komisiu, aby preskúmala vplyv výrobkov vlastných značiek na dodávateľov, hospodársku súťaž, inováciu a možnosti voľby spotrebiteľov.

4.4 Efektívnejší a spravodlivejší vnútorný obchodno-distribučný trh pre zamestnancov

4.4.1 Pracovné miesta v odvetví maloobchodu sú dôležité a často sú vstupnou bránou na trh práce pre mnohých mladých, slabokvalifikovaných alebo nekvalifikovaných zamestnancov. Odvetvie maloobchodu sa výrazne spolieha na pružné pracovné modely, aby sa prispôbil požiadavkám spotrebiteľov v priebehu dňa, týždňa, alebo sezóny. Silná konkurencia v oblasti cien vyvoláva tlak na pružnosť pracovného času zamestnancov, ktorý nie je možné zosúladiť s ich súkromným životom. V rámci legislatívy a kolektívnych vyjednávaní by sa preto mal stanoviť pružný pracovný čas, ktorý by bol kompatibilný tak s organizačnými potrebami podniku, ako aj požiadavkami zamestnancov, a ktorý by nastolil skutočnú rovnováhu medzi súkromným životom a zamestnaním. V tomto zmysle je podiel žien v maloobchode vyšší ako v ktoromkoľvek inom odvetví a významnú úlohu zohráva i práca na čiastočný úväzok. Obchodno-distribučný trh tiež ponúka významné príležitosti pre podnikateľov.

4.4.2 EHSV vyzýva Komisiu na podporu samostatnej zárobkovej činnosti, podnikania a rozvoja zručností ako prostriedkov boja proti kríze a uľahčenia vstupu alebo návratu ľudí na trh práce. EHSV vyzýva podniky tohto odvetvia, aby uplatňovali vnútroštátne pravidlá a pravidlá Spoločenstva v oblasti rovnosti príležitostí a rodovej rovnosti, a podporili tak kvalitatívny a kvantitatívny rozvoj zamestnanosti žien v tomto odvetví.

4.4.3 Súčasná finančná kríza a zníženie spotreby spôsobili vo všetkých európskych krajinách ukončenie, reorganizáciu, zlučovanie a preberanie obchodných aktivít. Stále je teda vysoké riziko, že niektoré osoby zostanú dlho nezamestnané. EHSV vyzýva Komisiu, aby podporila samostatne zárobkovú činnosť a rozvoj odborných spôsobilostí zamestnancov ako prostriedky na riešenie krízy a umožnenie opätovného začlenenia nezamestnaných do trhu práce.

4.4.4 Na európskej i vnútroštátnej úrovni existuje dlhoročná tradícia kolektívneho vyjednávania v obchodnej sfére. Rozdiely medzi jednotlivými krajinami sú výsledkom rôznorodých kultúr a tradícií v pracovnoprávných vzťahoch, a každé navrhnuté opatrenie v tejto oblasti by malo byť naďalej prijímané podľa zásady subsidiarity. EHSV vyzýva členské štáty a kandidátske krajiny, aby posilnili sociálny dialóg medzi partnermi a rozvíjali systém priemyselných vzťahov v odvetví.

⁽²⁾ KOM(2009) 591 Oznámenie Komisie „Lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe“.

⁽³⁾ Rozhodnutie Komisie z 30. júla 2010, ktorým sa zriaďuje fórum na vysokej úrovni na zlepšenie fungovania potravinového reťazca (2010/C 210/03).

⁽⁴⁾ Štúdia AC Nielsen „Vzťah spotrebiteľov k výrobkom súkromnej značky“ 2005.

4.4.5 Nelegálna práca a tieňová ekonomika predstavujú vážny problém, ktorý treba naliehavo riešiť, pretože vytvára nekalú hospodársku súťaž medzi podnikmi vzhľadom na daňové úniky a neplatenie odvodov a negatívne vplyvy na pracovné podmienky zamestnancov, hlavne pokiaľ ide o ochranu zdravia a bezpečnosť na pracoviskách. EHSV vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia na zjednodušenie a obmedzenie administratívneho zaťaženia, najmä pokiaľ ide o malé podniky a mikropodniky, a upozorňovali na výhody legálnej práce.

4.4.6 EHSV vyzýva k otvorenej diskusii so sociálnymi partnermi o franchisingu a naliehavo vyzýva členské štáty, aby sprísnilo opatrenia v boji proti tieňovej ekonomike, ktorá je živnou pôdou pre ďalšiu diskrimináciu a nekalú súťaž, a škodí malým a stredným podnikom.

4.4.7 Modernizácia, technologický rozvoj a používanie informačných a komunikačných technológií v čoraz širšom meradle viedli k rastúcemu nesúladu medzi kvalifikačnými požiadavkami podnikov na zamestnancov v maloobchodnej sfére a ich zručnosťou. EHSV upozorňuje Komisiu na potrebu skvalitnenia zručností zamestnancov počas kariéry/pracovného života. EHSV v tejto súvislosti tiež vyzýva sociálnych partnerov v obchodnej sfére na prehĺbenie existujúcej spolupráce pri riešení nesúladu medzi kvalifikačnými požiadavkami podnikov na zamestnancov a ich zručnosťou tým, že určia riešenia v rámci odvetvia a možnosti predvídania a riadenia vplyvu nových technológií na zručnosti a pracovné miesta.

4.4.8 Existuje dlhoročná tradícia firemnej sociálnej zodpovednosti v maloobchodnej sfére. Mnohé obchodné firmy v skutočnosti dlhé roky iniciovali a realizovali širokú škálu zodpovedných postupov. Tieto postupy sa netýkajú iba sociálnych a environmentálnych otázok, ale zahŕňajú aj iné oblasti, ako sú zdravie, bezpečnosť výrobkov a záležitosti týkajúce sa dodávateľských reťazcov alebo angažovania sa na miestnej úrovni.

4.4.9 EHSV súhlasí s Komisiou, že je nevyhnutné zaoberať sa problematikou konkurencieschopnosti v oblasti cien, kde vzniká veľký tlak na mzdové náklady a na pracovný čas zamestnancov. Preto EHSV navrhuje Komisii, aby vypracovala štúdiu o vplyve otváracích hodín obchodov, vrátane nedele, na ekonomický a sociálny vývoj v danej lokalite, na úroveň služieb ponúkaných spotrebiteľom, na kvalitu života zamestnancov.

4.4.10 V odvetví pretrvávajú výrazné prejavy nekalej hospodárskej súťaže a sociálneho dumpingu medzi obchodnými firmami bez ohľadu na ich veľkosť, pretože pracovné právo a kolektívne vyjednávanie, ktoré sú v jednotlivých krajinách odlišné, vytvárajú rôzne investičné politiky a rôzne hospodárske a sociálne modely. EHSV vyzýva sociálnych partnerov, aby v rámci európskeho sociálneho dialógu začali diskusiu zameranú na stanovenie politík s cieľom prispieť k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a odstrániť prekážky brániace harmonickému rozvoju a spravodlivej hospodárskej súťaži v rámci tohto odvetvia v Európe. Komisia by na tento účel mala tejto iniciatíve ponúknuť svoju podporu a prijať vhodné opatrenia na odstránenie takého správania, ktoré bráni realizácii a dobrému fungovaniu spravodlivého a účinného vnútorného trhu podporujúceho rozvoj.

4.4.11 Finančná účasť zamestnancov zohráva v odvetví maloobchodu čoraz väčšiu úlohu, a to najmä v prípade väčších európskych maloobchodných podnikov, vďaka čomu môžu mať zamestnanci väčší vplyv na kvalitu zamestnania, motiváciu a pracovné podmienky. Komisia by mala v rámci monitorovania tohto odvetvia preskúmať tento nástroj.

4.5 Efektívnejší a spravodlivejší vnútorný obchodno-distribučný trh pre budúce generácie

4.5.1 EHSV uznáva význam maloobchodného podnikania pri podpore modelov udržateľnejšej spotreby a výroby v EÚ. Upozorňuje, že priamy vplyv maloobchodného predaja, ktorý sa preceňuje (aj keď nepriamo), má ako najužší spojovací článok medzi spotrebiteľmi a výrobcami široké možnosti. EHSV víta maloobchodné fórum, ktorého úlohou je vymieňať osvedčené postupy medzi maloobchodníkmi a zúčastnenými stranami v špecifických otázkach. EHSV tiež uznáva činnosť okružného stola pre udržateľnú spotrebu a výrobu.

4.5.2 EHSV upozorňuje Komisiu na potrebu zabezpečenia konzistentnosti pri tvorbe politiky medzi environmentálnymi a inými politickými cieľmi, ako je napr. vnútorný trh. V uplynulých rokoch sa objavili konflikty a z hľadiska základných princípov vnútorného trhu sa čoraz častejšie stávalo, že sa museli podriadiť zásadám ochrany životného prostredia. EHSV ďalej varuje pred možným presunom zodpovednosti z výrobcu na maloobchodníka.

V Bruseli 20. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o uvádzaní prekursorov výbušnín na trh a ich používaní“

[KOM(2010) 473 v konečnom znení – 2010/0246 (COD)]

(2011/C 84/05)

Hlavný spravodajca: **David SEARS**

Rada (15. októbra 2010) a Európsky parlament (7. októbra 2010) sa rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o uvádzaní prekursorov výbušnín na trh a ich používaní“

KOM(2010) 473 v konečnom znení – 2010/0246 (COD).

Predsedníctvo Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru poverilo 20. októbra 2010 odbornú sekciu pre jednotný trh, výrobu a spotrebu vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán Sears rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára 2011) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 149 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 7 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Cieľom návrhu je znížiť frekvenciu a dosah teroristických útokov obmedzením prístupu širokej verejnosti k bežne a legítimne používaným látkam (a ich zmesiam), ktoré sa vo vysokých koncentráciách môžu používať aj na výrobu výbušnín.

1.2 Predložený návrh je určený veľkoobchodníkom, maloobchodníkom a členským štátom. Výrobcovia chemikálií už zaviedli kontroly a dobrovoľné kódexy oznamovania napríklad pre prekursorov zbraní a drog a tieto návrhy by ich nemali výrazne ovplyvniť. V porovnaní s celkovým objemom predaja ide o malé množstvá. Pokiaľ ide o možné ohrozenie zdravia pracovníkov alebo životného prostredia z vystavenia účinkom týchto látok, netreba mať žiadne obavy. Úspešnosť bude závisieť od činnosti príslušných orgánov pri získavaní a výmene dôležitých informácií.

1.3 EHSV podporuje opatrenia na boj proti terorizmu a súhlasí s celkovým princípom tohto návrhu, konkrétne s nariadením podľa článku 114 brániacim fragmentácii vnútorného trhu.

1.4 EHSV tiež súhlasí so zoznamom 8 látok (a ich zmesí) uvedených v prílohe I, ktoré si v rámci tejto kategórie vyžadujú kontrolu. Z tohto dôvodu je rozumné dovoliť v budúcnosti predaj týchto látok vo vysokých koncentráciách širokej verejnosti len po predložení povolenia dokazujúceho legítimné konečné použitie.

1.5 EHSV takisto súhlasí s tým, že je vhodné zaviesť v členských štátoch centralizované systémy na získavanie a výmenu oznámení o podozrivých transakciách s ktoroukoľvek z uvedených 8 látok a s ďalšími 7 látkami uvedenými v prílohe II a na reagovanie na tieto oznámenia, a takisto o akýchkoľvek ďalších transakciách spadajúcich do tejto kategórie.

1.6 EHSV však vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že návrh má množstvo nedostatkov pokiaľ ide o preukaznú dokumentáciu ku konkrétnym látkam, ďalšie možnosti kontroly, napríklad maximálnou veľkosťou balenia, praktické aspekty kontroly na predajných miestach, vrátane definície hospodárskych subjektov, na ktoré sa tento návrh nemá vzťahovať. V texte sa vyskytuje aj niekoľko nezrovnalostí, napríklad v súvislosti s prípadným rozsahom požiadaviek týkajúcich sa oznamovania.

1.7 EHSV vyjadruje svoje prekvapenie nad tým, že hoci boli náklady maloobchodného odvetvia a správnych orgánov do veľkej miery vyčíslené, v prípade predpokladaných prínosov sa tak nestalo. Napriek tomu, že hodnota záchranu ľudského života je skutočne subjektívna, tento prístup sa minulosti používal na vyváženie nákladov návrhov EÚ. Dôvody neuplatnenia spomínaného prístupu v tomto prípade nie sú uvedené.

1.8 Napriek spomenutým námietkam EHSV tento návrh rozhodne podporuje. Hlavnou úlohou bude informovať o ňom skupiny, ktorých sa týka, a občiansku spoločnosť ako celok. Výbor je ochotný prispieť k splneniu tejto úlohy akýmkoľvek možným spôsobom.

2. Úvod

2.1 Teroristi a iné zločinecké skupiny, či jednotliví páchatelia trestných činov pri útokoch na vojenské alebo hospodárske objekty na celom svete čoraz častejšie používajú improvizované výbušné zariadenia, často obsahujúce doma vyrobené výbušniny, aby v snahe dosiahnuť politické alebo náboženské ciele vyvolali strach civilného obyvateľstva.

2.2 Hoci väčšina týchto útokov sa dosiaľ odohrala mimo EÚ a napriek maximálnemu úsiliu informačných služieb jednotlivých krajín neboli teroristických činov ušetrené ani členské štáty a občania EÚ. Hlavným terčom útokov sa stali bohatšie štáty, avšak úplnú bezpečnosť nemá zaručenú žiadna krajina. Ideologické pohnútky spolu s praktickými návodmi na výrobu bômb sa prostredníctvom internetu šíria po celom svete. Potrebné prekursory sú voľne dostupné v maloobchodných predajniach alebo on-line, často za nízku cenu a vo vysokej koncentrácii, ktorá je potrebná pri domácej výrobe výbušnín, ale tiež pri legítimnom konečnom použití v priemysle či domácnosti.

2.3 Vzhľadom na to, že existuje aj táto možnosť použitia na iné účely a že kontrolné opatrenia by mali byť účinné a primerané, je jednoznačne potrebné stanoviť, na ktoré látky by sa mala vzťahovať právna úprava a aká, aké sú potrebné ďalšie podporné opatrenia a ktorá zmluva môže poslúžiť ako právny základ.

2.4 Týmito otázkami sme sa zaoberali v predchádzajúcom stanovisku k zmene a doplneniu smernice Rady 76/769/ES pokiaľ ide o uvádzanie na trh a používanie niektorých nebezpečných látok, vrátane dusičnanu amónneho, ktorý sa na celom svete používal v obrovských množstvách ako dusíkaté hnojivo a tiež ako účinná a lacná zložka na výrobu komerčných alebo improvizovaných výbušnín ⁽¹⁾.

2.5 Ako sme vtedy uviedli, bolo pri vypracovaní právnych predpisov týkajúcich sa terorizmu či prekursorov výbušnín možné zvoliť aj iný základ, ale podľa vtedy platnej Zmluvy o EÚ by si to bolo vyžadovalo jednomyselný súhlas všetkých členských štátov. To sa považovalo za ťažko dosiahnuteľné v krátkej lehote, ktorá bola k dispozícii do termínu zrušenia tejto dlhodobo platnej smernice a jej nahradenia nariadením (ES) č. 1907/2006 (REACH), pričom do jeho prílohy XVII bol nakoniec doplnený aj dusičnan amónny.

2.6 Viaceré členské štáty medzitým prijali národné opatrenia na obmedzenie dostupnosti mimoriadne dôležitých prekursorov výbušnín. Návrh Komisie je v súčasnosti potrebný na to, aby sa predišlo fragmentácii vnútorného trhu a aby sa zabezpečila ucelenosť pri zhromažďovaní spravodajských údajov a pri iných protiteroristických opatreniach.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1 Dokument Komisie je návrhom nariadenia zabraňujúcim prístup širokej verejnosti ku konkrétnym, bežne používaným látkam, ktoré sa však môžu zneužiť aj ako prekursor výbušnín. V rámci ochrany voľného obehu tovaru sa môže 8 látok uvedených v prílohe I naďalej predávať v koncentrovanej forme pod podmienkou, že kupujúci predloží povolenie, ktoré vydal príslušný štátny orgán a ktoré dokazuje oprávnené použitie látky. V prípade nákupu bez povolenia nesmie koncentrácia týchto látok dosiahnuť hodnoty umožňujúce domácu výrobu výbušnín. V prílohe II je uvedených ďalších 7 látok, na ktoré sa nevzťahujú žiadne podmienky týkajúce sa povolenia alebo úrovne koncentrácie. Avšak v prípade všetkých 15 látok, ako aj pri predaji akýchkoľvek iných látok, zmesí (alebo výrobkov?), ktoré nie sú konkrétne uvedené v týchto prílohách, no Komisia ich čas od času označí za látky, ktoré boli použité na domácu výrobu výbušnín, by sa mali všetky „odôvodnene podozrivé“ transakcie oznamovať jednému štátnemu kontaktnému miestu.

3.2 Tieto úpravy sa netýkajú profesionálnych používateľov týchto materiálov ani obchodovania medzi podnikmi. Práva jednotlivcov na ochranu súkromia sa musia v plnom rozsahu zachovať. Regulačný proces by mal byť dostatočne flexibilný na to, aby umožňoval rýchle reagovať na meniace sa potreby. Na podporu týchto opatrení budú potrebné dobrovoľné dohody, kódexy správania a zlepšené informačné systémy.

3.3 Náklady by približne rovnakou mierou znášali výrobcovia a maloobchodní predajcovia (prostredníctvom nákladov na dodržiavanie, označovanie, nový vývoj a straty pri tržbách) a príslušné štátne orgány (ktoré by museli zriadiť a vybaviť zamestnancami potrebné systémy na udeľovanie povolení, zber informácií a oznamovanie).

3.4 V prípade dusičnanu amónneho, ktorý je zaradený do prílohy I predmetného návrhu, by teraz boli vypustené odkazy na túto látku v prílohe XVII nariadenia (ES) č. 1907/2006 (REACH), ktoré nestanovuje udeľovanie povolení ani oznamovanie podozrivých transakcií. Určité výnimky týkajúce sa jeho používania v poľnohospodárstve by platili naďalej.

3.5 Nariadenie má nadobudnúť účinnosť 18 mesiacov po schválení a bude záväzná v celom rozsahu pre všetky členské štáty. Jednotlivci z radov širokej verejnosti, ktorí vlastnia látky uvedené v prílohe I vo vysokej koncentrácii, budú musieť počas prechodného obdobia 36 mesiacov všetky svoje zásoby použiť alebo zlikvidovať. Nariadenie sa bude vzťahovať na členské štáty Európskeho hospodárskeho priestoru a po 5 rokoch bude preskúmané.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 204, 9.8.2008, s. 13.

3.6 Súčasťou návrhu je dôvodová správa, pracovný dokument Komisie a zhrnutie posúdenia vplyvu, ako aj samotné posúdenie vplyvu, vychádzajúce z prípravnej štúdie, ktorú vypracoval externý dodávateľ (GHK v spolupráci s Rand Europe a Comstratos) v úzkej spolupráci so Stálym výborom pre prekursorov, zriadeným v rámci Akčného plánu EÚ na zvýšenie bezpečnosti výbušnín, ktorý 18. apríla 2008 schválila Rada. Posúdenie vplyvu preskúmal výbor Komisie pre posudzovanie vplyvu v marci 2010 a vyslovil k nemu viacero odporúčaní.

3.7 Podkladové informácie sú k dispozícii aj v oznámení Komisie o zlepšení bezpečnosti výbušnín zo 6. novembra 2007 a výročných správach výboru pre posudzovanie vplyvu z rokov 2008 a 2009.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV jednoznačne podporuje vyhlásenie Rady o boji proti terorizmu z roku 2004 a ďalšie podrobnejšie kroky a dokumenty, ktoré boli prijaté neskôr. Zároveň konštatuje, že občianska spoločnosť musí zohrávať kľúčovú úlohu pri zaisťovaní bezpečnosti občanov. EHSV preto víta tento návrh týkajúci sa prekursorov výbušnín.

4.2 EHSV súhlasí s požiadavkou, aby sa nariadenie vzťahovalo na všetky členské štáty bez ohľadu na to, či sú v súčasnosti vystavené hrozbe teroristickej činnosti alebo či si jej sú vedomé. Existujúce teroristické skupiny môžu prekročiť hranice jednotlivých štátov, aby tam nakúpili alebo uskladňovali prekursorov alebo vyrábali doma vyrobené výbušniny. Teroristom s celosvetovou pôsobnosťou nestoja v ceste žiadne hranice. Tendenciou je používať výbušniny s väčšou ničivou silou, ktoré vo väčšej miere ohrozujú ľudský život. Väčšina plánovaných útokov síce zlyhá, no tie, ktoré sa poradi uskutočniť, majú ničivé následky.

4.3 EHSV tiež súhlasí s voľbou článku 114 za právny základ, aby sa predišlo fragmentácii vnútorného trhu s látkami, ktoré sú a aj zostanú v obehú a ktorých používanie je dovolené a nevyhnutné. V niektorých prípadoch je možné použiť alternatívne produkty, avšak ich celkové nahradenie je vo všeobecnosti nemožné a úplné stiahnutie z trhu by malo neúmerný dosah na príslušných výrobcov, maloobchodných predajcov a spotrebiteľov. Takisto je potrebné vyhnúť sa rozporom s inými právnymi predpismi týkajúcimi sa napríklad prekursorov drog či používania poľnohospodárskych chemických prípravkov. Členské štáty by nemali povoľovať odchýlky týkajúce sa predovšetkým látok uvedených v prílohe I.

4.4 EHSV si všima, že zoznam kontrolovaných prekursorov zvykne odrážať skôr miestne skúsenosti z nedávnych útokov než celosvetovo dohodnutý minimálny zoznam, ktorý by mal byť konečným cieľom. Avšak ku každej uvedenej látke možno predložiť presvedčivý príklad a existuje možnosť urýchlenej aktualizácie, hneď ako sa zistia nové spôsoby domácej výroby výbušnín. Osem látok uvedených v prílohe I bude vo vysokých koncentráciách dostupných širokej verejnosti iba po predložení

povolenia. Toto opatrenie by malo stačiť na obmedzenie príležitostných, individuálnych, neplánovaných či oportunistických nákupov. Kontrola „profesionálnejšieho“ a jasnejšie vymedzeného použitia bude závisieť predovšetkým od spoľahlivosti výzvedných služieb a následného využitia získaných informácií políciou či inými ústrednými bezpečnostnými službami.

4.5 EHSV preto víta navrhované iniciatívy dodatočného vyzdávania a odbornej prípravy a zavedenie dobrovoľných kódexov správania. Tie by sa mali vzťahovať v prvom rade na veľko- a maloobchodníkov, ktorí musia prevziať väčší diel zodpovednosti za predávaný tovar a primerané a efektívne oznamovanie všetkých transakcií, ktoré sa zdajú byť podozrivé. Výbor tiež uznáva, že na podporu osvedčených postupov je potrebná správna spätná väzba, čo bude zaujímavou výzvou pre zúčastnené regulačné orgány a orgány presadzovania práva. Vzhľadom na krátku lehotu na zavedenie a protikladné potreby verejného financovania bude Komisia zohrávať kľúčovú úlohu pri uľahčovaní výmeny osvedčených postupov medzi členskými štátmi, ktoré už tieto opatrenia zaviedli a tými, ktoré ich ešte nezaviedli.

4.6 EHSV však vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že Komisii sa napriek maximálnemu úsiliu jej konzultantov nepodarilo v plnom rozsahu opísať či kvantifikovať dosah tohto návrhu na maloobchod, a tým pádom aj na spotrebiteľov. Počas vypracovávania posúdenia vplyvu vyšlo najavo, že existuje len veľmi málo zastupiteľských organizácií (resp. takmer žiadne), ktoré by dokázali obsiahnuť širokú škálu produktov, na ktoré sa môže návrh vzťahovať. Miera odpovedí na dotazníky adresované jednotlivým maloobchodným predajcom bola vo všeobecnosti dosť nízka. Pozornosť sa však nevenovala praktickým aspektom, ako umožniť pokladničným zamestnancom narábať správne s tovarom predávaným iba na základe povolení alebo ako odhaliť spomedzi mnohých podozrivé transakcie a ako tieto oznamovať. Ťažkostiam s definovaním hospodárskych subjektov, bez ohľadu na ich prípadnú dočasnosť a ich účel, ktoré by nepodliehali žiadnej kontrole, ako aj pojmu „člen širokej verejnosti“, ktorý môže, no nemusí byť ochotný preukázať svoju totožnosť alebo prezradiť konečné použitie produktu, sa venovala pozornosť v posúdení vplyvu, avšak v návrhu nie je táto otázka úplne vyriešená.

4.7 Ďalšou komplikáciou je skutočnosť, že posúdenie vplyvu závisí od hospodárskeho modelu, ktorý bol v plnom rozsahu vypracovaný iba pre 14 z 15 látok, ktoré sú uvedené v aktuálnom zozname (kyselina chlorovodíková bola na poslednú chvíľu vypustená a bez akéhokoľvek komentára či vysvetlenia bol pridaný dusičnan amónno-vápenatý). Látky a trhy, na ktorých sa predávajú, určite nie sú homogénne: od hexamínu, špeciálneho tuhého paliva používaného na pohon hračiek a varenie, ktorých obrat v maloobchodnom predaji dosahuje menej ako 10 miliónov eur, až po dusičnan amónny (a dusičnan amónno-vápenatý) a acetón, ktoré sa predávajú rádovo v miliónoch ton na výrobu poľnohospodárskych hnojív, kozmetických prípravkov a potrieb pre domácnosť a ich obrat na trhu EÚ sa pohybuje v miliardách eur.

4.8 Vzhľadom na uvedené obmedzenia sa podľa najobjektívnejšieho odhadu zdá, že navrhované nariadenie by malo priamy dosah na objem predaja látok s vysokou koncentráciou uvedených v prílohe I v hodnote približne 300 miliónov eur, t. j. 10 % z celkového objemu, pričom zhruba polovica z nich by sa mohla držiteľom povolenia predávať aj naďalej a zvyšok by bol nahradený inými látkami alebo by musel byť úplne stiahnutý z trhu. Podiel predaja koncentrovaného peroxidu vodíka, dobre známeho a bežne používaného prekursora doma vyrobených výbušnín, predstavuje 60 % z uvedeného celkového objemu. Pomerne väčší trh s produktmi uvedenými v prílohe II, v rámci ktorého dominuje predaj kyseliny sírovej a acetónu, takisto bežných prekursorov doma vyrobených výbušnín, by nemali výrazne ovplyvniť požiadavky súvisiace s oznamovaním. Ak by ho predsa len ovplyvnili, mohli by sme nariadenie považovať za skutočne účinné.

4.9 Prípravná štúdia sa zaoberala kompenzačným hospodárskym a sociálnym prínosom obmedzenia prístupu verejnosti k prekursorom doma vyrobených výbušnín, a tým pádom aj zníženia frekvencie a intenzity teroristických útokov, avšak v tomto návrhu nebol uvedený prínos vyčíslený. Hodnotenie proporcionality nákladov a prínosov preto nie je jednoduché. Avšak celkovo vzaté, je EHSV presvedčený o tom, že uvedené opatrenia spĺňajú všetky príslušné usmernenia a zaslúžia si preto plnú podporu. Na zabezpečenie dlhodobejšej úspešnosti je však nevyhnutné, aby členské štáty pokračovali v tejto činnosti, a to nielen na svojom území, ale aj v rámci spolupráce s ďalšími členskými štátmi.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 EHSV aj Komisia uznávajú, že každý návrh na túto tému musí dôsledne zachovať rovnováhu medzi obmedzeniami týkajúcimi sa nezákonného používania konkrétnych látok vo všeobecnom záujme a právami občanov sledovať svoje vlastné záujmy s primeranou mierou súkromia. Takisto akceptujeme, že otázky bezpečnosti a nápravné opatrenia nemôžu byť vzhľadom na svoju povahu vždy úplne zdokumentované. Avšak v rámci možností by to tak malo byť.

5.2 EHSV preto vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že konečný návrh sa v plnej miere neopiera ani o prípravnú štúdiu, ani o posúdenie vplyvu, najmä pokiaľ ide o vypustenie kyseliny chlorovodíkovej, a to dokonca aj z prílohy II, a doplnenie dusičnanu amónno-vápenatého bez preukázanej dokumentácie o jeho používaní alebo dosahu na trh. Keďže v návrhu sa pomerne uvážlivo navrhuje, že v budúcnosti môžu byť do týchto zoznamov doplnené ďalšie látky, je jednoznačne nevyhnutné zabezpečiť, aby náležité postupy boli dodržiavané, a to všetkými subjektmi, ktorých sa to týka. Aj v tejto pokročilej fáze by bol preto prínosom dodatok.

5.3 Dôvod rozdelenia 15 látok do dvoch skupín, pričom iba na 8 z nich by sa mali vzťahovať obmedzenia pri predaji vo vysokých koncentráciách, nie je v plnej miere prediskutovaný v návrhu, ani v pracovných dokumentoch, hoci diskusia na túto tému sa v rámci Stáleho výboru pre prekursorov určite konali

a na požiadanie boli k dispozícii. V ideálnom prípade by mali byť do návrhu a každej nasledujúcej dôvodovej správy zahrnuté aj tieto látky.

5.4 EHSV je tiež prekvapený, že vzhľadom na relatívne krátky zoznam veľmi nesúrodých látok nebolo možné určiť alebo prediskutovať činnosti podľa predpisov EÚ týkajúcich sa klasifikácie, balenia a označovania nebezpečných látok a zmesí, ako je napríklad obmedzenie veľkosti jednotlivých balení, čím by sa upozornilo na nezvyčajne veľké, a tým pádom „podozrivé“ transakcie vo všetkých článkoch dodávateľského reťazca. Či je toto opatrenie primerané alebo nie, závisí od rozsahu nákupov potrebných na výrobu výbušniny požadovanej veľkosti. Súvisiace informácie by mohli byť súčasťou originálu posúdenia vplyvu a pomohli by zamerať sa na navrhované systémy získavania spravodajských informácií.

5.5 Konkrétne návrhy v rámci tejto kategórie by tiež prispeli k vyriešeniu praktických aspektov kontroly na predajných miestach, kde na obmedzenie nezákonných či nežiaducich transakcií budú zohrávať zásadnú úlohu označenia, čiarové kódy a ďalšie systémy vnútornej kontroly. Vzhľadom na voľný obeh všetkého tovaru v EÚ bude nevyhnutný jednotný systém, aby mohli výrobcovia a veľkoobchodníci splniť tieto záväzky rentabilným spôsobom.

5.6 Ako malý detail treba poznamenať, že pri zmesiach všetkých látok je v oboch prílohách uvedený rovnaký kód KN (3824 90 27). Napriek potvrdeniu správnosti tohto označenia táto skutočnosť upozorňuje na zložitost identifikácie cezhraničného pohybu uvedených produktov či zmesí.

5.7 Treba poznamenať, že nariadenie sa nevzťahuje na obchodovanie medzi podnikmi, avšak pojem hospodársky subjekt je nejasne vymedzený. Nie všetci samostatne zárobkovo činní záhradníci, stavbári, zubári alebo kaderníci budú schopní poskytnúť napríklad identifikačné čísla DPH, či predložiť nejaký iný doklad o prevádzkovaní živnosti. Dokonca aj po predložení dokladov a preukázaní fungujúceho a legitímneho podnikania sa môže zdať, že transakciu možno považovať z racionálnych dôvodov za „podozrivú“, a z tohto dôvodu sa musí zaviesť ustanovenie o oznamovaní aj v tomto článku dodávateľského reťazca.

5.8 Na predaj látok uvedených v prílohe II sa žiadne obmedzenie nevzťahuje; požaduje sa iba oznamovanie „podozrivých“ transakcií. Vzhľadom na to, že oznámená môže byť a pravdepodobne aj bude každá „podozrivá“ transakcia bez ohľadu na to, či sa daná látka, zmes či predmet momentálne nachádza v zozname, je prekvapujúce, že tento zoznam nie je dlhší, vďaka čomu by mohol obsahovať širšie spektrum prekursorov a podporných materiálov. To by umožnilo určitú voľnosť na štátnej úrovni, aby sa mohli zistiť miestne preferencie (napríklad používanie čierneho pušného prachu alebo propánových tlakových nádob) a aby bolo možné rýchle reagovať na novšie prípravky a trendy.

5.9 Takisto by to pomohlo objasniť text a východiskové predpoklady, pokiaľ ide o rozsah oznamovacej povinnosti. V dôvodovej správe sa v časti o vplyve na základné práva uvádza, že oznamovanie podozrivých transakcií sa vzťahuje iba na chemické látky uvedené v prílohách a bude vychádzať z posúdenia rizík vykonaného hospodárskymi subjektmi. To sa však v článku 6 ods. 4 rozširuje na akúkoľvek inú neuvedenú látku. Vzhľadom na to, že samotné posúdenie transakcie ako „podozrivej“ je určitým hodnotením odrážajúcim miestne zvyklosti a postoje, nemôže byť povinným ani úplným. Zároveň nie je možné úplne vylúčiť správy o transakciách pri látkach, ktoré nie sú na zozname alebo nie sú relevantné. Vzhľadom na veľké množstvo zainteresovaných maloobchodníkov a ťažkosti so zvyšovaním povedomia či výmenou osvedčených postupov,

nehovoriac o zavedení kontrol, bude sa tiež treba zaoberať problémami kvality a kvantity údajov poskytovaných štátnym kontaktným miestam, kým sa tieto údaje budú môcť považovať za zdroj užitočných spravodajských informácií.

5.10 Napriek uvedeným obavám EHSV dôrazne podporuje návrh a domnieva sa, že prispeje k bezpečnosti občanov v EÚ aj mimo nej. Aj ďalej sa bude treba usilovať o výmenu osvedčených postupov hlavne pri informovaní maloobchodných predajcov v priamom styku so zákazníkmi a inými zainteresovanými skupinami občianskej spoločnosti a pri komunikácii s nimi. EHSV by rád akýmkoľvek spôsobom prispel k splneniu tejto úlohy.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady: Nariadenie (EÚ) č. .../2010 Európskeho parlamentu a Rady o schvaľovaní a dohľade nad trhom dvoj- alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek“

[KOM(2010) 542 v konečnom znení – 2010/0271 (COD)]

(2011/C 84/06)

Spravodajca: **Virgilio RANOCCHIARI**

Rada 5. novembra 2010 a Európsky parlament 19. októbra 2010 rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, že s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom prekonzultujú

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady: Nariadenie (EÚ) č. .../2010 Európskeho parlamentu a Rady o schvaľovaní a dohľade nad trhom dvoj- alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek“

KOM(2010) 542 v konečnom znení – 2010/0271 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 17. decembra 2010.

Na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára 2011) Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal jednomyseľne nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Hospodárska a finančná kríza, ktorá zasiahla Európu v roku 2008 sa nevyhla ani motocyklovému odvetviu. V období od posledného štvrťroka 2008 po posledný štvrťrok 2010 trh EÚ poklesol o 33 %, čo malo nepriaznivý vplyv na zamestnanosť.

1.2 Napriek súčasnemu stavu EHSV víta nariadenie navrhované Európskou komisiou, ktoré sa okrem iného zaoberá dvomi citlivými oblasťami, ako je bezpečnosť cestnej premávky a ochrana životného prostredia, pre ktoré sa už dávno očakávala legislatívna iniciatíva.

1.3 Vozidlá kategórie L⁽¹⁾ zohrávajú aj sociálnu úlohu, pretože umožňujú mobilitu, pomáhajú znižovať dopravné zaťaženie v mestách a ponúkajú alternatívu na vidieku, kde je nedostatočná verejná doprava.

1.4 EHSV preto odporúča venovať pozornosť obmedzeniu celkového zvyšovania spotrebiteľských nákladov vyplývajúcich z navrhovaných zmien, osobitne pri menších výrobkoch zameraných na mobilitu, aby sa ďalej zabránilo negatívnemu vplyvu na trh. EHSV preto odporúča, aby nariadenie stanovovalo primerané zavádzacie obdobie na implementáciu navrhovaných opatrení a umožňovalo väčšiu pružnosť uplatňovania technických riešení pri menších vozidlách, ktoré by tak zostali pre spotrebiteľov cenovo dostupné.

⁽¹⁾ Kategória L zahŕňa: L1e – malé motocykle, L2e – trojkolesové vozidlá, L3e – motocykle, L4e – motocykle s postranným vozíkom, L5e – motorové trojkolky, L6e – ľahké štvorkolky, L7e – ťažké štvorkolky.

2. Úvod

2.1 EHSV víta návrh Európskej komisie, ktorého cieľom je riešiť viaceré problémy súvisiace s typovým schvaľovaním a trhovým dohľadom v motocyklovom odvetví. Tento dlho očakávaný návrh poskytuje motocyklovému odvetviu nevyhnutný prehľad o nadchádzajúcich požiadavkách na výrobu dvoj-, troj- a štvorkolesových vozidiel kategórie L.

2.2 V súčasnosti sa pri vozidlách kategórie L uplatňujú normy ochrany životného prostredia pochádzajúce z roku 2006 ⁽²⁾ a Európska komisia navrhuje, aby sa v tomto desaťročí pokračovalo v postupnom zavádzaní nových európskych limitov. Návrh tiež obsahuje ustanovenia o bezpečnosti vozidiel, pretože zlepšenie bezpečnosti motocyklistov v cestnej premávke je jedným zo strategických cieľov Európskej únie na roky 2011 – 2020 ⁽³⁾.

2.3 Ako sa už spomínalo v predchádzajúcom stanovisku EHSV ⁽⁴⁾, sektor dvojkolesových motorových vozidiel má v EÚ značný význam pre hospodárstvo a zamestnanosť. Asi sto stredne veľkých a stredne malých výrobcov, ktorí produkujú v rôznych krajinách EÚ (hlavne v Taliansku, Spojenom kráľovstve, Nemecku, Francúzsku, Španielsku a Rakúsku, ale aj v Česku, Holandsku, Portugalsku, Slovinsku a Švédsku), a takisto v Nórsku a Švajčiarsku, vyrobí 90 % európskej produkcie. Zvyšných 10 % európskej produkcie si rozdeľujú malí alebo veľmi malí výrobcovia. Priemerný obrat

⁽²⁾ Smernica 2002/51/ES, ktorou sa zaviedli limity Euro 2 (od roku 2003) a Euro 3 druhej etapy (od roku 2006).

⁽³⁾ Politické usmernenia o bezpečnosti cestnej premávky, Európska komisia, 2010.

⁽⁴⁾ Ú. v. C 354, 28.12.2010, s. 30.

8 miliónov eur svedčí o značnom počte malých a stredných podnikov. V roku 2007 zamestnávalo výrobné odvetvie 25 000 ľudí, zatiaľ čo celé motocyklové odvetvie (vrátane výroby súčiastok, distribúcie a opravovní) zamestnávalo okolo 150 000 ľudí.

2.4 Situácia výrobcov je veľmi rozmanitá. Niektoré svetové podniky pôsobia vo všetkých segmentoch (motocykle na rôzne použitie s rôznym zdvihovým objemom valcov, skútre s rôznym zdvihovým objemom valcov, malé motocykle, troj- a štvorkolesové motocykle) alebo vo veľmi špecializovaných segmentoch, kým iné pôsobia celoštátne alebo dokonca miestne a majú niekedy vzhľadom na svoju veľkosť a svoje výrobné postupy bližšie k remeselnej výrobe.

2.5 Keď odvetvie v poslednom štvrtroku 2008 postihla kríza a poklesol dopyt, v celom odvetví to vyvolalo rad ťaživých následkov, ktoré nepriaznivo ovplyvnili jeho štruktúru a zamestnanosť v ňom (dopyt sa znížil o 31 %, následne sa znížil obrat o 35 %, čo malo negatívny dosah na zamestnanosť). Za obdobie od posledného štvrtroku 2008 po posledných štvrtrok 2010 trh v EÚ poklesol o 33 %. Tento pokles dopytu spôsobil aj pokles obratu a objednávok a mal nepriaznivé účinky na zamestnanosť vo výrobných podnikoch (väčšinou úbytkom sezónnej práce, skrátením pracovného času a vyplácaním odstupného), ako aj u ich dodávateľov, predajcov a v údržbárskych a opravárskych podnikoch (pri pracovných silách sa odhaduje pokles o 25 % v roku 2010 oproti roku 2007 ⁽⁵⁾).

Toto je stav, ktorý bol pri schvaľovaní návrhu Európskej komisie KOM(2010) 542 a ktorý by chcel EHSV vo svojom stanovisku zohľadniť.

3. Návrh Európskej komisie

3.1 Európska komisia schválila 4. októbra nariadenie o schvaľovaní a dohľade nad trhom dvoj- alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek V návrhu sa využíva viacúrovňový prístup s rámcovým nariadením, ku ktorému EHSV v súčasnosti pripravuje pripomienky, ktoré prejde spolurozhodovaním a za ktorým budú v priebehu roku 2012 nasledovať štyri komitologické nariadenia (delegované predpisy) k týmto témam:

1. požiadavky týkajúce sa environmentálnych a pohonných vlastností,

⁽⁵⁾ V Taliansku podľa údajov združenia ANCM (Associazione Nazionale Ciclo Motociclo e Accessori).

2. požiadavky na funkčnú bezpečnosť vozidla a súvisiace záležitosti,

3. požiadavky na konštrukciu vozidla,

4. vykonávací predpis o administratívnych ustanoveniach.

Zámerom Európskej komisie je uplatňovať celý balík predpisov od 1. januára 2013.

3.2 EHSV víta tento legislatívny prístup, ktorého cieľom je postupné zlepšovanie ekologických vlastností a zvyšovanie bezpečnosti vozidiel, ako aj dosiahnutie zjednodušenia právnych predpisov o typovom schvaľovaní vozidiel kategórie L, v ktorej sú zavedené nové podkategórie. Výsledkom zjednodušenia bude zrušenie 13 smerníc a uplatňovanie predpisov EHK OSN ⁽⁶⁾ vždy, keď to bude možné. Okrem toho EHSV podporuje úsilie znovu klásť dôraz na trhový dohľad, ktorý je nevyhnutný na vytvorenie rovnakých podmienok činnosti a na ochranu spotrebiteľov pred výrobkami nezodpovedajúcimi predpisom o zhode väčšinou pochádzajúcimi z juhovýchodnej Ázie.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV celkovo kladne hodnotí návrh Európskej komisie, osobitne jeho pokrokovosť, pokiaľ ide o dátumy účinnosti, avšak niektoré aspekty si ešte vyžadujú pozornosť Európskeho parlamentu a Rady, aby sa dospelo k právnenému predpisu vyváženému z hľadiska nákladov a prínosu, obzvlášť s ohľadom na osobitosti odvetvia a súčasnú hospodársku a finančnú krízu.

4.2 Prvou vecou, ktorej treba v stanovisku EHSV venovať pozornosť je kalendár zavádzania jednotlivých prvkov nových vozidiel, ktorý musí výrobcom poskytnúť dostatočné prípravné obdobie na uplatňovanie rozličných ustanovení, kým sa schváli celý obsah nariadenia i delegovaných predpisov. Vzhľadom na to, že dokončenie delegovaných predpisov sa očakáva najskôr koncom roku 2012 je EHSV presvedčený, že dátumom začiatku uplatňovania celého balíka by mal byť 1. január 2014, aby sa výrobcom a dodávateľom súčiastok poskytlo dostatočné obdobie na prípravu. Toto prípravné obdobie je pre výrobcov nevyhnutné, aby mali dostatočne jasno v nových požiadavkách a aby spolu s dodávateľmi súčiastok vyvinuli vhodné riešenia na splnenie navrhovaných ustanovení.

⁽⁶⁾ Európska hospodárska komisia Organizácie Spojených národov.

4.3 Nové požiadavky sa potom musia pri výrobe uplatňovať s nákladmi, ktoré budú pre spotrebiteľa prijateľné. To je v súčasnej hospodárskej situácii obzvlášť dôležité. Odhaduje sa, že nárast nákladov pre spotrebiteľa vyplývajúcich z rozličných ekologických a bezpečnostných požiadaviek navrhovaných v nariadení sa bude pohybovať od 5 % do 10 % pri vyšších triedach týchto vozidiel (motocykle so zdvihovým objemom valcov nad 750 cm³) a do 30 % pri nižších triedach (motocykle so zdvihovým objemom valcov do 300 cm³)⁽⁷⁾. Toto 30 % zvýšenie sa javí ako disproporčné a hrozí, že sa zmení postoj kupujúcich, výsledkom čoho bude starnúci vozový park s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie a bezpečnosť, a takisto na priemysel, zamestnanosť a spoločnosť. Pokiaľ ide o počty, malé a stredné motocykle určené na bežnú dopravu predstavujú viac ako 80 % vozidiel tejto kategórie evidovaných v EÚ. Treba poznamenať, že vozidlá so zdvihovým objemom valcov do 300 cm³ predstavujú dve tretiny vozidiel tejto kategórie evidovaných v EÚ, z ktorých väčšina je prostriedkom súkromnej a pracovnej mobility v mestách.

4.4 Z hľadiska ochrany životného prostredia je časový plán zavedenia nových európskych emisných limitov, ktorý Európska komisia navrhuje, vítaný, hoci EHSV konštatuje, že sa zdá, ako by boli hybridné technológie do určitej miery znevýhodňované, keď sa porovnávajú s medznými hodnotami pri motorovej naftě, hoci tieto vozidlá ako palivo využívajú benzín.

4.5 Pokiaľ ide o bezpečnosť, EHSV víta legislatívny prístup k vyspelým brzdovým systémom motocyklov, opakuje však, že je potrebné riadne vyhodnotiť nákladovú efektívnosť rozličných systémov v závislosti od rozličných produktov a spôsobov ich využívania⁽⁸⁾. EHSV podporuje technologicky neutrálny prístup v oblasti pokrokových brzdových sústav, aby sa výrobcom poskytla nevyhnutná pružnosť a aby sa stimulovali inovácie v záujme spotrebiteľov.

4.6 EHSV podporuje navrhované dátumy začiatku účinnosti jednotlivých ustanovení o novom typovom schvaľovaní, javí sa však, že pre mimoriadne komplikácie a náklady spojené s úpravami bude potrebný ďalší čas pri vozidlách, ktoré boli zaevidované na základe jestvujúceho typového schválenia.

4.7 EHSV takisto podporuje väčšie zameranie na opatrenia proti neoprávnenej manipulácii pri vozidlách, ktorých dynamické vlastnosti sú obmedzené právnym predpisom, a na ustanovenia o trhovom dohľade, aby sa na trh EÚ nedostávali

vozidlá, ktoré sa nezhodujú s požiadavkami typového schválenia. V týchto oblastiach budú musieť kľúčovú úlohu zohrávať aj členské štáty pravidelnými kontrolami vozidiel a pri distribúcii.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Podľa článku 2 ods. 2 písm. g) boli z pôsobnosti predpisu navrhovaného Komisiou vyňaté „vozidlá primárne určené na použitie v teréne a konštruované na jazdu na nespevnených povrchoch“. Spôsobuje to problém pri jestvujúcich trialových a endurových motocykloch, na ktoré sa až doteraz vzťahovali právne predpisy o typovom schvaľovaní a takisto vzniká neistota z dôvodu subjektívnej interpretácie vyňatia iných vozidiel, ktoré sú na hranici niektorej kategórie. EHSV je za zachovanie pôsobnosti právnych predpisov o typovom schvaľovaní aj pri trialových a endurových motocykloch⁽⁹⁾, čím by sa zabránilo aj negatívnym vplyvom na životné prostredie, lebo by sa uplatňovali jasné požiadavky pri zapracovávaní tých výnimiek z pokrokových brzdových sústav, ktoré sú nevyhnutné vzhľadom na špecifické podmienky používania týchto motocyklov.

5.2 EHSV takisto víta vypustenie nepovinného výkonového obmedzenia 74 kW, ktoré sa teraz používa iba v jednom členskom štáte EÚ, keďže to podporuje ciele zavŕšenia vnútorného trhu EÚ.

5.3 EHSV spochybňuje proporcionalitu ustanovení, ktorými sa požaduje používanie palubnej diagnostiky pri malých motocykloch triedy L1 a L2, keďže technické dôsledky spojené s týmto opatrením majú neúmerne vysoké náklady v porovnaní s nízkymi nákladmi na nákup týchto vozidiel (okolo 1 000 eur). EHSV by chcel zdôrazniť spoločenskú úlohu malých motocyklov pri umožňovaní mobility, dostupnosti vzdelávania a pracovných príležitostí pre mladých ľudí a okrajové vrstvy obyvateľstva, pre ktoré tieto vozidlá predstavujú cenovo dostupnú formu súkromnej mobility v mestách a osobitne na vidieku, kde sú alternatívy verejnej dopravy obmedzené.

5.4 EHSV si všimá, že limity pre malé série sa znížili zo súčasných 200 vozidiel na 100 (L4e, L5Be, L6Be, L7Be), 50 (L5Ae), ba dokonca 20 (L1Ae, L1Be, L2e, L6Ae, L7Ae). EHSV zastáva názor, že tieto limity sú príliš nízke a nepraktické pre mnohé malé a stredné podniky pôsobiace v odvetví. EHSV preto navrhuje zachovať súčasný platný limit 200 vozidiel, aby sa týmto malým a stredným podnikom umožnili určité obmedzené výnimky z požiadaviek typového schvaľovania, ktoré sú pre takéto malé podniky ekonomicky neúnosné.

⁽⁷⁾ Zdroj: ACEM, pozri http://circa.europa.eu/Public/irc/enterprise/automotive/library?l=/mcwg_motorcycle/meeting_june_2009&vm=detailed&sb=Title

⁽⁸⁾ „Strategické usmernenia pre bezpečnosť cestnej premávky do roku 2020“, september 2010, CESE 1187/2010.

⁽⁹⁾ Ako to stanovuje smernica 2002/51/ES, článok 2 ods. 4.

5.5 EHSV je presvedčený, že povolená celková hmotnosť štvorkolesových vozidiel kategórie L6e a L7e navrhovaná v prílohe I je stanovená predčasne. Kým povolená celková hmotnosť sa zdá byť nezmenená, v skutočnosti ide teraz o pohotovostnú hmotnosť. Nielen, že je to samo o sebe prísnejšie, ale nezohľadňuje sa ani prírastok hmotnosti spôsobený navrhovanými novými požiadavkami podľa prílohy II, teda predovšetkým, ale nielen požiadavkou „predných a zadných ochranných konštrukcií“. Technické charakteristiky týchto nových požiadaviek sa majú stanoviť delegovanými predpismi, takže EHSV je presvedčený, že povolená celková hmotnosť by sa mala stanoviť vzhľadom na technické požiadavky.

bený navrhovanými novými požiadavkami podľa prílohy II, teda predovšetkým, ale nielen požiadavkou „predných a zadných ochranných konštrukcií“. Technické charakteristiky týchto nových požiadaviek sa majú stanoviť delegovanými predpismi, takže EHSV je presvedčený, že povolená celková hmotnosť by sa mala stanoviť vzhľadom na technické požiadavky.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o predaji nakrátko a určitých aspektoch swapov na úverové zlyhanie“

[KOM(2010) 482 v konečnom znení – 2010/0251 (COD)]

(2011/C 84/07)

Hlavný spravodajca: **Peter MORGAN**

Európsky parlament 7. októbra 2010 a Rada 13. októbra 2010 sa rozhodli podľa článku 114 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o predaji nakrátko a určitých aspektoch swapov na úverové zlyhanie“

KOM(2010) 482 v konečnom znení – 2010/0251 (COD).

Predsedníctvo výboru poverilo 20. októbra 2010 odbornú sekciu pre jednotný trh, výrobu a spotrebu vypracovaním tohto stanoviska.

Vzhľadom na naliehavosť témy bol pán Morgan rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 20. januára 2011) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 200 hlasmi za, pričom 4 členovia hlasovali proti a 7 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Predaj akcií nakrátko vo finančných inštitúciách bol zakázaný Spojeným kráľovstvom a inými krajinami ako reakcia na kolaps trhu po bankrote spoločnosti Lehman Brothers. V reakcii na grécku krízu štátneho dlhu zakázali nemecké orgány predaj nakrátko akcií istých nemeckých finančných inštitúcií, štátnych dlhopisov eurozóny a „nekrytých“ pozícií swapov na úverové zlyhanie (CDS) týkajúcich sa týchto dlhopisov. Ako súčasť revízie finančnej regulácie a dohľadu Komisia v tomto nariadení navrhuje jednotný rámec pre riadenie predaja nakrátko a CDS v celej EÚ pod záštitou Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA). EHSV víta túto iniciatívu, ktorou sa odstránia nekompatibilné režimy a objasní sa táto oblasť finančných trhov.

1.2 EHSV sa domnieva, že výsledky budú vo všeobecnosti optimálne vtedy, keď trhy budú môcť v regulačnom rámci voľne fungovať. EHSV zdôrazňuje význam zastrešujúcej funkcie orgánu ESMA. Vzhľadom na okolnosti, ktoré ESMA považuje za nepriaznivé, môže:

- zakázať osobám zapájať sa do akéhokoľvek obchodovania alebo obmedziť hodnotu takéhoto obchodovania,
- zakázať osobám uskutočňovať predaj nakrátko alebo stanoviť podmienky takéhoto predaja,
- zakázať transakcie so swapmi na úverové zlyhanie štátnych dlhopisov,

— obmedziť hodnotu swapov na úverové zlyhanie štátnych dlhopisov a

— vyžadovať zverejnenie predaja nakrátko.

1.3 Vo všeobecnosti by EHSV očakával, že príslušné orgány členského štátu budú v prvom rade vykonávať tieto právomoci. Koordinácia reakcií členského štátu orgánom ESMA naplní existujúcu potrebu a bude veľkým prínosom. EHSV by očakával, že priama intervencia orgánu ESMA bude výnimočná, ako to stanovuje článok 24 nariadenia.

1.4 EHSV víta návrh na regulačný rámec, ktorý poskytne príslušným orgánom právomoci vyžadovať ďalšiu transparentnosť nástrojov, ktorých sa nariadenie týka. Z každodenného hľadiska to bude pre regulačné orgány, investorov aj trhy prínosom. V prípade zvažovania akejkoľvek intervencie v budúcnosti môžeme očakávať, že regulačné orgány budú lepšie informované než doteraz.

1.5 EHSV víta návrh, aby sa v harmonizovanom rámci sformalizovali právomoci na zavedenie dočasných obmedzení predaja nakrátko, ak je ohrozená stabilita trhu. EHSV upozorňuje, že je potrebné definovať objektívne kritériá nestability trhu. Súčasný prah „výrazného poklesu cien“ vo výške 10 % by mohol byť pre niektoré nástroje príliš nízky.

1.6 V súlade s bodom 1.5 sa výbor domnieva, že úplný zákaz nekrytých CDS za každých okolností nie je odôvodnený.

1.7 EHSV sa domnieva, že navrhovaný režim vyrovnania pre nekrytý predaj nakrátko by mohol byť efektívnejší, ak by existovala aspoň denná flexibilita na pokrytie krátkych pozícií. Americký model, ktorý je predsa len flexibilnejší, by poskytol potrebnú istotu bez toho, aby boli znevýhodnení aktéri na trhu.

1.8 EHSV podporuje návrh na zavedenie dvojstupňového režimu zverejňovania informácií o akciách, pričom by najskôr išlo o súkromné zverejnenie regulačnému orgánu a potom verejné pre trh. Takýmto spôsobom dostanú náležité informácie regulačné orgány aj trh.

1.9 EHSV pochybuje o ustanoveniach týkajúcich sa označovania príkazov na predaj nakrátko. Sú značne komplexné, ich úžitok je otázný a zaťažia všetky obchodné miesta v EÚ. Ostatné opatrenia na zabezpečenie transparentnosti sa zdajú byť viac ako vhodné na zverenie dohľadu nad trhom orgánu ESMA a príslušným orgánom.

1.10 CDS naviazané na štátny dlh boli pri vypuknutí krízy štátneho dlhu jadrom obáv eurozóny. Hospodársky a sociálny rozmer krízy EHSV veľmi znepokojili. Výbor zastáva názor, že obchodovanie s nekrytými CDS krízu prehĺbilo, a preto víta návrh nariadenia. Výbor vyjadruje súhlas s tvrdeniami Komisie uvedenými v odôvodneniach 16 a 17 dôvodovej správy nariadenia, že „nekrytý predaj akcií a štátnych dlhopisov nakrátko sa niekedy považuje za zvyšovanie potenciálneho rizika zlyhania pri vyrovnaní a volatility. Opatrenia týkajúce sa štátnych dlhopisov a štátnych swapov na úverové zlyhanie vrátane lepšej transparentnosti a obmedzenia týkajúce sa nekrytého predaja nakrátko by mali stanovovať požiadavky, ktoré sú primerané a zároveň predchádzajú nepriaznivému vplyvu na likviditu na trhoch so štátnymi dlhopismi a na trhoch odkupovania štátnych dlhopisov (trhoch s repoobchodmi)“.

1.11 Výbor celkovo víta regulačnú funkciu orgánu ESMA, ako je vymedzená v nariadení. Nadmerné zásahy by mohli narušiť stabilitu trhov. EHSV víta ustanovenia o transparentnosti trhu a očakáva, že budú značným prínosom. Víta tiež väčšinu odborných ustanovení s výnimkou vyššie uvedených výhrad.

1.12 Berúc do úvahy škody, ktoré môže nekontrolovaný štátny dlh spôsobiť občanom, EHSV očakáva, že EÚ do budúcnosti preberie vedúcu úlohu pri spravovaní štátneho dlhu.

2. Úvod

Predaj nakrátko

2.1 Výraz „predaj nakrátko“ znamená predaj akcií, ktoré sú skôr požičané ako vlastnené. Inštitúcie, ktoré akcie požičiavajú, si účtujú poplatok, ktorý predstavuje ďalší príjem do ich fondov. Ten, kto si akcie požičal, ich predáva v očakávaní poklesu ich ceny, aby ich v správnom čase mohol znovu odkúpiť za nižšiu cenu a vrátiť požičiatelovi, vďaka čomu by dosiahol zisk. Predaj nakrátko je teda evidentne riskantný. Požičanie akcií môže byť dohodnuté pred predajom (krytý predaj nakrátko) alebo po predaji („nekrytý predaj nakrátko“).

2.2 Predaj nakrátko možno využívať z rôznych dôvodov. Keďže jednotlivé akcie i burza ako celok môžu klesať aj rásť, portfólio akcií zostavené tak, aby rástlo s trhom (dlhá pozícia), je náchylné na stratu hodnoty pri poklese trhu. Tento typ „dlhého“ portfólia možno chrániť prostredníctvom „krátkeho“ prvkú. Kým veľa inštitúcií sa zameriava výlučne na tie „dlhé“, ďalšie sa môžu orientovať len na tie „krátke“. Je diskutabilné, či je viac špekulatívne výlučne dlhé portfólio spoliehajúce sa na rast trhu alebo krátke portfólio vsádzajúce na pokles cien.

2.3 Predaj nakrátko využíva široká škála účastníkov trhu od tradičných správcov fondov, ako sú napríklad dôchodkové fondy a poisťovacie spoločnosti, investičné banky, zaistovacie fondy a samostatní makléri. Predaj nakrátko môžu v rámci investičnej stratégie využiť aj individuálni investori. Za bežných trhových okolností sa predaj nakrátko považuje za legítimnú investičnú techniku.

2.4 Ako Komisia správne uvádza, predaj nakrátko je zavedenou a bežnou praxou na väčšine finančných trhov a nemal by sa zamieňať so zneužívaním trhu, ktoré je v EÚ upravené samostatne. Predaj nakrátko má skôr pozitívne účinky na finančné trhy, medzi ktoré patria najmä lepšie určovanie cien a nižšie riziko vzniku bublín, ako aj vyššia trhovú likviditu.

2.5 V septembri 2008, niekoľko dní po nesplnení záväzkov zo strany spoločnosti Lehman Brothers, Spojené kráľovstvo zakázalo predaj akcií nakrátko vo finančných spoločnostiach s akciami kótovanými na burze. Mnohé ďalšie krajiny – vrátane USA – zaviedli podobné obmedzenia, no na rôzne dlhé obdobia. Nové nariadenie EÚ zabráni tomu, aby sa takéto chaotické opatrenia opakovali.

2.6 Toxicita rizikových derivátov, ich nákazlivosť a enormný rozsah kolapsu nevyhnutne vyvolali opatrenia regulačných orgánov, aj keď ich vplyv na priebeh krízy je diskutabilný. Je ťažké predvídať podobnú udalosť v budúcnosti, ale v každom prípade teraz už existuje rámec pre primeranú reakciu dozorných a regulačných orgánov.

Swapy na úverové zlyhanie

2.7 Swapy na úverové zlyhanie (CDS) sú derivátové kontrakty naviazané na podkladový dlhový cenný papier, ako sú firemné obligácie a štátne dlhopisy. Využívajú sa na poistenie proti zlyhaniu v prípade daného dlhopisu. Kupujúci zabezpečenia štvrtročne vypláca predávajúcemu zabezpečenia prémie, tzv. „spread“. Spread pri CDS predstavuje sumu, ktorú je potrebné zaplatiť na ich udržanie, pričom jeho výška narastá so zvyšovaním rizika zlyhania podkladového dlhopisu.

2.8 V prípade zlyhania dlžníka zaplatí predávajúci zabezpečenia kupujúcemu nominálnu hodnotu vymieňaného cenného papiera za jeho fyzické doručenie. Zlyhaním môžu byť udalosti ako napríklad neuhrazenie platby, reštrukturalizácia a bankrot. Väčšina CDS je v rozsahu 10 – 20 miliónov dolárov so splatnosťou od 1 do 10 rokov. CDS sa podobá na úverové poistenie, hoci nepodlieha právnym predpisom v oblasti poistenia.

2.9 Kupovať a predávať zabezpečenie bez toho, aby vlastnili akýkoľvek zaistený dlh, môžu aj investori. Tieto nekryté swapy na úverové zlyhanie umožňujú obchodníkom špekulovať s otázkami zadlženia a úverovou bonitou emitenta. Ak by sa napríklad dodávateľ spoločnosti General Motors obával jej možnej insolventnosti, nekryté CDS k dlhopisom General Motors by mohli poskytnúť ochranu. Podobne aj investori do štátnych dlhopisov môžu využívať CDS na vytvorenie umelých dlhých a krátkych pozícií vo vybraných dlhopisoch, ktoré v niektorých prípadoch môžu predstavovať lepší spôsob vytvorenia portfólia.

2.10 Je dôležité vyhnúť sa mýleniu si nekrytých CDS s nekrytým predajom cenných papierov a akcií nakrátko. V druhom prípade je požičaný cenný papier predaný, čo sa môže ukázať ako problematické. V prípade nekrytých CDS sa s predajom neráta. Ochotný kupujúci nadobúda opciu na dlhopis od ochotného predávajúceho. Tak ako na každom trhu, aj tu je cena výsledkom rovnováhy. Výkonnosť podkladového dlhopisu rozhodne, ktorá strana na tom získa. Nekryté CDS tvoria najväčšiu časť zo súboru CDS.

2.11 V máji 2010 Nemecko vyhlásilo zákaz nekrytých CDS týkajúcich sa krajín eurozóny, ako aj zákaz predaja nakrátko

nekrytých štátnych dlhopisov krajín eurozóny a akcií niektorých nemeckých finančných inštitúcií. Regulačný orgán ako odôvodnenie svojho kroku uviedol „mimoriadnu volatilitu dlhových cenných papierov“. Tento krok prekvapil ostatné členské štáty a vyvolal zmätok na trhoch. Pokiaľ ide o predaj akcií nakrátko, nové regulačné právomoci a ustanovenia EÚ zabránia tomu, aby sa takéto náhle jednostranné kroky v budúcnosti opakovali.

2.12 Pozornosť zameraná na CDS je síce oprávnená, no stále hrozí, že sa tým rieši príznak problému, nie jeho príčina. Tou je nevyriešená politická a hospodárska dilema, v ktorej menová únia čelí kríze štátneho dlhu. Dilema spôsobila ekonomickú neistotu. Požičiatelia musia kryť svoje riziko, oportunisti sa snažia z neistoty ťažiť. Je zložitý oddeliť jedno od druhého. Bankári z toho síce môžu profitovať, no vlády štátov patriacich do eurozóny im na to stále poskytujú príležitosti.

2.13 Na základe uvedeného a berúc do úvahy škody, ktoré môže nekontrolovaný štátny dlh spôsobiť občanom, EHSV očakáva, že EÚ do budúcnosti preberie vedúcu úlohu pri spravovaní štátneho dlhu.

3. Podstata nariadenia

3.1 Návrh sa týka akcií a derivátov súvisiacich s akciami, štátnych dlhopisov a derivátov súvisiacich so štátnymi dlhopismi a swapov na úverové zlyhanie súvisiacich so štátnymi emitentmi.

3.2 Požiadavky na transparentnosť stanovené v návrhu sa uplatňujú na fyzické alebo právnické osoby (ďalej len osoby) s významnými netto krátkymi pozíciami týkajúcimi sa akcií EÚ alebo štátnych dlhopisov EÚ alebo s významnými pozíciami CDS týkajúcimi sa štátnych dlhopisov EÚ.

3.3 V prípade akcií je navrhovaný model dvojstupňovej transparentnosti: pri nižšej prahovej hodnote pre oznamovanie sa pozícia musí oznámiť súkromne regulačnému orgánu, a v prípade vyššej prahovej hodnoty pre oznamovanie sa pozície musia zverejniť na trhu.

3.4 Nižšia prahová hodnota je percentuálna hodnota rovná 0,2 % hodnoty emitovaného akciového kapitálu príslušnej spoločnosti. Vyššia prahová hodnotou predstavuje 0,5 %.

3.5 V prípade štátnych dlhopisov EÚ sa požaduje dôverné oznámenie významných

— netto krátkych pozícií v štátnom dlhopise;

— nekrytých pozícií v CDS týkajúcich sa štátneho dlhopisu.

3.6 Oznamovacia povinnosť vzniká aj v prípade, že krátke pozície sú obsadené prostredníctvom mimoburzových transakcií alebo derivátov, akými sú opcie, futures, atď.

3.7 Existuje aj požiadavka, aby boli predaje nakrátko na akomkoľvek obchodnom mieste označované, aby dané miesto mohlo denne zverejňovať informácie o objemoch predajov nakrátko, ktoré sa tam uskutočnili.

3.8 Osoby zúčastňujúce sa na predaji akcií alebo štátnych dlhopisov nakrátko musia mať v čase predaja tieto nástroje požičané, musia mať uzatvorenú dohodu o vypožičaní týchto akcií alebo musia mať prijaté iné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby si cenný papier mohli požičať tak, aby sa mohlo vyrovnanie uskutočniť v čase splatnosti.

3.9 Ak osoba, ktorá uskutočnila predaj nakrátko, nemôže doručiť akcie na vyrovnanie včas, akcie získa obchodné miesto, aby dokončilo predaj a vymohlo náklady od predajcu uskutočňujúceho predaj nakrátko. Predajca uskutočňujúci predaj nakrátko bude hradiť denný poplatok až do vyrovnania predaja.

3.10 Lehoty na vyrovnanie sa líšia podľa jurisdikcie. Vyrovnanie je vo všeobecnosti problémom, ktorému je potrebné sa aj naďalej venovať.

3.11 Za výnimočných okolností môže byť nutný zákaz alebo obmedzenie činností týkajúcich sa predaja nakrátko, ktoré by inak boli legitímne alebo predstavovali malé riziko. V takýchto prípadoch by mali mať príslušné orgány dočasné právomoci na vyžadovanie ďalšej transparentnosti alebo zavedenie trhových obmedzení.

3.12 Vzhľadom na rozsiahle dôsledky takýchto opatrení v celej EÚ takýchto opatrení dostane ESMA dve hlavné úlohy: koordinovanie zásahu medzi členskými štátmi a overenie obmedzení zavedených každým členským štátom, predovšetkým s ohľadom na trvanie akéhokoľvek obmedzenia.

3.13 Pokiaľ má situácia cezhraničné dôsledky a ESMA sa domnieva, že opatrenia prijaté príslušným orgánom sú nedostatočné, môže sám zasiahnuť, pričom má vyššiu právomoc ako príslušný orgán členského štátu.

3.14 Komisia je oprávnená ďalej definovať kritériá a faktory, ktoré musia ESMA i príslušné orgány zohľadniť pri určovaní, či nežiaduce udalosti alebo vývoj predstavujú závažné ohrozenie finančnej stability alebo dôvery trhu.

3.15 Príslušné orgány získavajú právomoc zaviesť krátkodobý zákaz predaja nástrojov nakrátko alebo iným spôsobom obmedziť transakcie s cieľom predísť chaotickému poklesu ceny. Takúto právomoc „circuit breakera“ („prerušovača obvodu“) by iniciovali objektívne kritériá.

3.16 V návrhu sa príslušným orgánom udeľujú všetky právomoci potrebné na presadzovanie dodržiavania pravidiel. V návrhu sa vyžaduje, aby členské štáty stanovili pravidlá pre administratívne opatrenia, sankcie a peňažné opatrenia potrebné na vykonávanie a presadzovanie návrhu.

V Bruseli 20. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zelená kniha – Snaha o primerané, trvalo udržateľné a bezpečné európske dôchodkové systémy“

[KOM(2010) 365 v konečnom znení]

(2011/C 84/08)

Spravodajca: **pán DANDEA**

Pomocný spravodajca: **pán PATER**

Európska komisia sa 9. júla 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument

„Zelená kniha – Snaha o primerané, trvalo udržateľné a bezpečné európske dôchodkové systémy“

KOM(2010) 365 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním stanoviska v danej veci prijala svoje stanovisko 16. decembra 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 20. januára 2011) prijal 185 hlasmi za, pričom 9 členovia hlasovali proti a 8 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Hlavné odporúčania

1.1 Ako sa uvádza v **zelenej knihe nazvanej „Snaha o primerané, trvalo udržateľné a bezpečné európske dôchodkové systémy“**, členské štáty si samy vymedzujú a sú v plnej miere zodpovedné za základy svojho systému sociálneho zabezpečenia, a teda aj za formu a účinnosť dôchodkových systémov. EHSV sa však domnieva, že koordinovaný prístup na úrovni EÚ by mohol prispieť k zosúladieniu a zabezpečiť, že národné dôchodkové systémy budú v súlade so sociálnym pilierom stratégie Európa 2020, ako aj s jej pilierom zamestnanosti, keďže treba mať na pamäti, že zamestnanosť je nevyhnutným predpokladom pre udržateľnosť dôchodkových systémov. Pripomienky EHSV by sa mali brať ako celok, nemali by sa z nich vyberať iba jednotlivé časti.

1.2 Reforma dôchodkových systémov je záležitosťou, o ktorej sa rozhoduje na vnútroštátnej úrovni na základe špecifických podmienok danej krajiny a jej dejín a ktorej cieľom je zaručiť primeraný a udržateľný dôchodkový systém. Právne predpisy EÚ by nemali – priamo ani nepriamo – zvýhodňovať alebo penalizovať žiadny konkrétny druh dôchodkovej reformy. Vo svojich stanoviskách z rokov 2000 a 2004 ⁽¹⁾ EHSV zdôraznil, že táto oblasť by sa mala prenechať sociálnym partnerom. Napriek obrovským rozdielom v dôchodkových systémoch jednotlivých krajín si EHSV myslí, že v nich existuje dostatočné množstvo spoločných znakov, ktorými by sa dalo zaoberať na európskej úrovni, počnúc koordináciou politických opatrení a reguláciou, a to bez toho, aby EÚ prekročila svoje právomoci v oblasti kapitalizačných dôchodkových systémov.

1.3 Návrhy zelenej knihy by sa mali vnímať v celkovom kontexte sociálnej trhovej ekonomiky. Kríza negatívne ovplyvňuje rast, zamestnanosť, dôchodky. Únia bude plniť svoje podporné poslanie tým, že zavedie štruktúrovanú politiku na podporu obnovy s cieľom zvýšiť rast zameraný na kvalitu prostredníctvom aktívnej politiky na trhu práce, odborného vzdelávania, investícií a inovácií, čím podporí vytváranie viacerých dôstojných pracovných miest, ktoré pomôžu stabilizovať systémy Pay-As-You-Go existujúce v členských štátoch. Tieto systémy môžu výrazne stlmiť dôsledky kríz. Skôr, než sa navrhne prejsť od plne solidárnych dôchodkových systémov k zmiešaným dôchodkovým systémom (Pay-As-You-Go a dôchodkové fondy), mali by si členské štáty, ktoré používajú ako argument okrem iného to, že priebežne financované systémy založené na solidarite ešte viac zvyšujú deficit verejných financií, uvedomiť, že kapitalizačné dôchodky nepomáhajú obyvateľstvu prekonať dôsledky hospodárskych kríz, ale naopak, každá finančná a burzová kríza by mohla tieto systémy poškodiť.

1.4 V dôsledku nízkej pôrodnosti a zvyšujúcej sa očakávanej dĺžky života Európa starne. EHSV súhlasí s tým, že by výsledky demografických prognostík mali byť pravidelne analyzované a monitorované, aby bolo možné vhodne a včas prispôsobiť dôchodkové systémy novým podmienkam. Tieto predpovede, vrátane odhadu budúcich výdavkov verejného sektora na dôchodky, však treba brať s rezervou, keďže môžu byť založené na mnohých predpokladoch, ktoré sa z dlhodobého hľadiska zle odhadujú ⁽²⁾. Očakávaná dĺžka života sa podľa Eurostatu zvýši v priebehu nasledujúcich 40 rokov o sedem rokov, a hoci tento

⁽¹⁾ Stanoviská EHSV: Ú. v. ES C 14, 16.1.2001, s. 50 a Ú. v. EÚ C 157, 28.6.2005, s. 120.

⁽²⁾ Predpovede, ktoré vypracovali v roku 2000 na rok 2010 organizácia OECD, Eurostat či dokonca OSN nezodpovedali skutočnému vývoju.

odhad vypracovali najlepší odborníci, nemusí byť pravdivý. Ďalší nárast dlhovekosti môžu ovplyvniť zmeny pracovných a životných podmienok. Podľa EHSV návrhy Komisie obsiahnuté v zelenej knihe, a založené najmä na otázke demografického vývoja a odhadoch situácie o 50 rokov, nezohľadňujú skutočnosť, že kríza, tým, že chýbajú pracovné príležitosti a investície, ovplyvňuje dôchodkové systémy viac než demografické zmeny.

1.5 EHSV sa stavia nanajvýš skepticky k názoru, že samotné zvyšovanie zákonom stanoveného dôchodkového veku by mohlo vyriešiť problémy súvisiace s demografickými zmenami. Naopak, domnieva sa, že by mohlo viesť k tomu, že sa pod hranicu chudoby ocitnú milióny starších ľudí, najmä žien. Musíme sa usilovať zvýšiť vek skutočného odchodu do dôchodku na úroveň zákonom stanoveného dôchodkového veku prostredníctvom iniciatív na podporu predĺženého pracovného života, ktoré budú sprevádzať účinné opatrenia v oblasti rastu a zamestnanosti. Len skutočná politika „aktívneho starnutia“, zameraná na dosiahnutie väčšej účasti na odbornej príprave a celoživotnom vzdelávaní, môže trvalo zvýšiť mieru zamestnanosti starších osôb, ktoré prestávajú pracovať skôr v dôsledku zdravotných problémov, intenzity práce, predčasného prepúšťania, nedostatku možností na odborné vzdelávanie alebo opätovný vstup na trh práce. Okrem toho môže zvyšovanie zákonom stanoveného dôchodkového veku vyvolať tlak na iné piliere sociálneho zabezpečenia⁽³⁾, ako invalidné dôchodky alebo životné minimum, ako sa to už stalo v niektorých členských krajinách, čím sa skomplikuje pokrok v oblasti ozdravenia verejných financií, preto je potrebné k nemu pristupovať na báze dobrovoľnosti.

1.6 EHSV nepodporuje automatické mechanizmy zvyšovania dôchodkového veku v závislosti od zvyšujúcej sa očakávanej dĺžky života alebo od demografického vývoja, pretože ich považuje za nebezpečné pre spoločnosť ako celok. Väčšina týchto mechanizmov automaticky zvyšuje dôchodkový vek v závislosti od zvyšovania očakávanej dĺžky života alebo iných hospodárskych parametrov a parametrov trhu práce. Takéto zásadné rozhodnutia týkajúce sa životných podmienok by mali prijímať parlamenty, a nie počítače, aj to po rozsiahlej verejnej diskusii, do ktorej sa zapoja aj sociálni partneri a ďalšie dôležité zainteresované strany. Okrem toho by členské štáty, ktoré budú tento mechanizmus zavádzať, mali vziať do úvahy aj skutočnosť, že hoci takýto postup zmierňuje odpor verejnosti voči reformám, pokiaľ nebudú existovať skutočné pracovné príležitosti pre starších pracovníkov, zodpovednosť za finančnú podporu týchto pracovníkov sa prenesie na iné piliere systému sociálneho zabezpečenia. Nepremyslené zavedenie tohto mechanizmu do dôchodkového systému s cieľom dosiahnuť primeranosť a udržateľnosť dôchodkov by neprinieslo očakávané ovocie.

1.7 Oba systémy – systém priebežného financovania (Pay-As-You-Go) aj kapitalizačný systém – postihla súčasná kríza, hoci rôznym spôsobom. Treba zdôrazniť, že zavedenie povin-

ných kapitalizačných dôchodkových systémov v niektorých krajinách v 90. rokoch 20. storočia bolo považované za spôsob, ako predchádzať rizikám spojeným s dôchodkami, ako napríklad udržateľnosť alebo primeranosť, ktoré vyplývajú zo starnutia populácie. Finančná kríza a jej dôsledky ukazujú, že povinné kapitalizačné systémy sú vystavené špecifickým finančným rizikám. Systémy Pay-As-You-Go boli však takisto postihnuté hospodárskou krízou a starnutím populácie, keďže sa znížila celková suma plátov. Dnes je jasné, že na všetky dôchodkové systémy, bez ohľadu na spôsob financovania, môžu rôznym spôsobom vplývať hospodárske krízy aj starnutie populácie. Preto je potrebné vhodné spravovanie týchto systémov a dohľad nad nimi, aby sa výrazne znížili riziká, ktoré ohrozujú ich udržateľnosť. Napriek rôznorodosti dôchodkových systémov v EÚ musí byť základom snahy o zabezpečenie primeranosti a udržateľnosti týchto systémov holistický prístup. EHSV sa domnieva, že povinné systémy Pay-As-You-Go musia aj naďalej zohrávať zásadnú úlohu pri zabezpečovaní budúcich dôchodkov, a preto by sa im mala venovať osobitná pozornosť s cieľom zvrátiť trend znižovania miery náhrad, ktorý sa dá pozorovať v mnohých členských krajinách.

1.8 Či sa v časoch starnutia populácie podarí zabezpečiť udržateľné verejné financie, to bude závisieť od úsilia EÚ v týchto hlavných oblastiach: podpora množstva a kvality pracovných miest, zvýšenie produktivity a hospodárskej výkonnosti, zlepšenie flexibilitaty na trhu práce, celoživotné vzdelávanie, prisťahovalectvo a integrácia prisťahovalcov. EHSV sa domnieva, že Komisia by mala odporučiť, aby sa začalo pracovať na koncepcii zamestnania pre všetkých, kde by každý mal v každej fáze života dôstojnú prácu. Osobitná pozornosť by sa pritom mala venovať začleneniu mladých ľudí do trhu práce, podpore aktívneho starnutia a zapojeniu do odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania. Čo ľudia skutočne chcú, je, aby každý mohol pracovať a pracovať lepšie, a to hneď. Preto je nevyhnutným predpokladom zabezpečiť vhodné podmienky pre vytváranie nových pracovných miest.

1.9 EHSV zdôrazňuje, že dôchodkový systém musí byť dôveryhodný a primeraný, čo znamená, že sa treba usilovať nájsť nové zdroje finančných prostriedkov, aby sa zaručila rovnováha medzi generáciami. Len vtedy budú ďalšie generácie prispievať do dôchodkového systému, čo je základnou podmienkou pre to, aby boli dôchodkové systémy udržateľné. Dôchodkové systémy musia byť transparentné a informácie o ich fungovaní a právach účastníkov ako aj statistika musia byť dostupné a zrozumiteľné. Odborná príprava zameraná na základné pochopenie finančných otázok by sa mala stať súčasťou školských osnov.

1.10 EHSV nalieha na členské štáty a Komisiu, aby sa rovnosť mužov a žien konečne stala skutočnosťou. Mali by sa preskúmať rozdiely v dôchodkovom veku mužov a žien. V kombinácii s nižším dôchodkovým vekom žien totiž vzájomný vzťah medzi úžitkom a demografickými faktormi znamená, že ženám viac hrozí v starobe chudoba. Tento faktor

⁽³⁾ V uplynulých 10 rokoch sa tento fenomén už v niektorých členských krajinách prejavil. Pozri *Population and social conditions; Statistics in focus* 40/2009.

sa pridáva k už aj tak vysokému riziku nižších dôchodkov žien v dôsledku nižších príjmov (rozdiely v odmeňovaní mužov a žien) a dlhších rodičovských dovolení a vyššiemu riziku dlhodobej nezamestnanosti. Kariéry žien sú takisto nestabilnejšie. V tejto súvislosti je dôležité zabrániť dlhým obdobiam vylúčenia z trhu práce. Napríklad zlepšenie možností starostlivosti o deti a staršie osoby by značnému počtu žien umožnilo vstúpiť na trh práce a zotrvať tam. EHSV preto vyzýva členské štáty, aby zaviedli opatrenia, ktoré by sa skutočne zameriavali na tieto otázky.

1.11 EHSV opätovne zdôrazňuje, že dôchodky nie sú „odmenou“, ako sa to uvádza v zelenej knihe, ale skôr mzdou vyplatenou s časovým odstupom alebo úsporami, a to bez ohľadu na druh systému. Dôchodcovia tvoria dôležitú socio-ekonomickú kategóriu a nemali by byť chápaní ako príťaž, ale ako dôležití aktéri hospodárstva, keďže v priemere tvoria 25 % obyvateľstva, ktoré vytvára globálny dopyt.

1.12 Mali by sme mať na pamäti, že aj v členských krajinách so systémom Pay-As-You-Go nemôžu do dobrovoľných kapitalizačných systémov prispievať len zamestnanci, ktorí si môžu dovoliť dať tieto peniaze bokom. V prípade povinných kapitalizačných dôchodkových systémov, ak by sa mali stať bežnou praxou a systémy Pay-As-You-Go by sa mali sčasti zmeniť na kapitalizačné dôchodkové systémy, treba zabrániť vzniku nerovností a ohrozeniu príjmov budúcich dôchodcov.

1.13 Primeranosť a udržateľnosť dôchodkov by mala byť považovaná za prioritu tak z makroekonomického, ako aj zo sociálneho hľadiska. Toto je kľúčovým prvkom hospodárstva, preto by zodpovedné orgány mali zvážiť možnosť hľadať na financovanie dôchodkových systémov alebo ich doplnenie aj iné zdroje než len zrážky zo mzdy.

1.14 Komisia by mala podnecovať členské krajiny, aby zreformovali vnútroštátne dôchodkové systémy, a to z hľadiska primeranosti, udržateľnosti a bezpečnosti, pričom by mali vo veľkej miere zapojiť aj sociálnych partnerov.

2. Odpovede na otázky, ktoré položila Európska komisia

2.1 *Ako môže EÚ podporiť úsilie členských štátov o primeranejšie dôchodkové systémy? Mala by sa EÚ pokúsiť lepšie vymedziť, čo môže predstavovať primeraný dôchodkový príjem?*

2.1.1 Prvým krokom Komisie by malo byť vymedziť hlavnú zásadu primeranosti na úrovni EÚ. Dôchodky musia poskytovať materiálnu bezpečnosť a dôstojnosť. Existuje mnoho nástrojov EÚ, ktorých úlohou je pomáhať členským krajinám. Patria

medzi ne otvorená metóda koordinácie, pakt rastu a stability či štokholmská stratégia ⁽⁴⁾. Rovnako môžu byť podľa Zmluvy o fungovaní EÚ na úrovni EÚ schvaľované nariadenia o sociálnom zabezpečení a dôchodkových systémoch. EHSV uznáva, že regulácia na úrovni EÚ by bola zložitá, napriek tomu by však Komisia mohla zhodnotiť, a ak je to potrebné prehodnotiť, súčasný regulačný rámec, najmä pokiaľ ide o kapitalizačné dôchodkové systémy, aspoň v týchto oblastiach:

- prudenciálne aspekty pri investovaní v rámci kapitalizačných dôchodkových systémov,
- otázka rovnosti mužov a žien pri kapitalizačných dôchodkových systémoch,
- solventnosť všetkých kapitalizačných dôchodkových systémov,
- administratívne náklady kapitalizačných dôchodkových systémov,
- záruky v prípade súkromne spravovaných dôchodkových systémov.

2.1.2 Hodnotenie by sa malo zamerať najmä na rozvoj individuálne voliteľných povinných kapitalizačných systémov dôchodkového zabezpečenia, ktoré riadia súkromné inštitúcie. Tieto systémy začali niektoré členské krajiny zavádzať koncom 90. rokov. Súčasné právne predpisy EÚ sú založené na skúsenostiach krajín, ktoré nezačlenili do svojho dôchodkového systému takúto možnosť. Preto by sa Komisia mala zamerať osobitne na povinné kapitalizačné dôchodkové systémy, s dôrazom na:

- prístup k výnosom týchto systémov z hľadiska verejných financií,
- otázku riešenia menových rizík,
- zabezpečenie riadneho dohľadu, aby sa zaručila primeraná bezpečnosť týchto systémov, ktoré sú do určitej miery kryté verejnými zárukami.

EHSV odporúča, aby sa pri reformách postupovalo opatrne, keďže prevedenie časti príspevkov, ktoré sa v súčasnosti odvádzajú do systému Pay-As-You-Go, do kapitalizačných dôchodkových systémov by nemalo oslabiť systémy Pay-As-You-Go, aby sa zabezpečili výhody pre budúcich dôchodcov. Skutočnosť, že neexistuje účinná právna úprava, spôsobuje zvyšovanie finančného rizika, najmä v čase hospodárskej krízy. Investície do dôchodkových fondov by mali zohľadňovať potrebu rozdeľovať aktíva na základe celého cyklu života.

⁽⁴⁾ Závery Rady z marca 2001.

2.1.3 EHSV sa domnieva, že v rámci OMK by Výbor pre sociálnu ochranu a jeho podskupina pre ukazovatele mohli s podporou Výboru pre hospodársku politiku a jeho pracovnej skupiny pre starnutie populácie vytvoriť a zlepšiť nástroje na hodnotenie možného vplyvu starnutia na udržateľnosť verejných financií a dôstojné dôchodky. Výpočty rizika, že sa domácnosť s dôchodcami ocitne pod hranicou chudoby, založené na všeobecnej metóde Eurostatu, nedokážu dostatočne objasniť situáciu dôchodcov žijúcich v chudobe, a to kvôli rozdielnym príjmom a štruktúre výdavkov týchto domácností. Mala by byť vytvorená lepšia metóda na odhad situácie dôchodcov, ktorí čelia chudobe. Táto metóda by sa mohla využiť aj na monitorovanie primeranosti dôchodkového príjmu. Treba vypracovať viac štatistických odhadov, ktoré by pomohli posúdiť primeranosť dôchodkov vzhľadom na ich schopnosť zabrániť chudobe v starobe a zabezpečiť dôstojné životné podmienky pre dôchodcov, ktoré by im umožnili zúčastňovať sa verejného, spoločenského a kultúrneho života⁽⁵⁾. Primeranosť dôchodkov však musí byť definovaná na vnútroštátnej úrovni.

2.2 *Je súčasný dôchodkový rámec na úrovni EÚ dostatočný na to, aby zabezpečil trvalo udržateľné verejné financie?*

2.2.1 Európsky dôchodkový rámec sa zameriava na monitorovanie výdavkov v budúcnosti na základe prijatých pravidiel. Táto metóda núti tvorcov politiky zamerať sa pri odhadoch na hraničné hodnoty. EHSV zdôrazňuje, že monitorovanie všeobecnej úrovne záväzkov dôchodkových systémov je nevyhnutnosťou. V tejto súvislosti by mohol byť súčasný rámec doplnený o monitorovanie a predkladanie správ o implicitných dôchodkových záväzkoch, pri ktorom by sa použila schválená metodológia.

2.2.2 Zvážiť by sa mohlo aj prehodnotenie pravidiel paktu rastu a stability, aby sa zabezpečilo, že budú prísľušne zohľadnené výsledky reforiem (vrátane prechodu z úplného systému Pay-As-You-Go na čiastočne kapitalizačný dôchodkový systém) vedúcich k zmene vo financovaní dôchodkových systémov, ktoré budú mať za následok zvýšenie explicitných a zníženie implicitných záväzkov. Ak by sa tieto kroky urobili, reformy zamerané na vyriešenie otázok súvisiacich s dlhodobou udržateľnosťou by neboli z krátkodobého hľadiska penalizované z dôvodu vyššieho explicitného verejného dlhu.

2.2.3 Zasadzovať sa v súčasnosti za účinné reformy na základe odhadov situácie v roku 2060 by mohlo viesť k tomu, že nedosiahneme cieľ primeranosti a udržateľnosti dôchodkov. EHSV preto odporúča doplniť povinné dôchodkové systémy Pay-As-You-Go od prípadu k prípadu o rezervné prostriedky, s cieľom zabrániť riziku náhlych prispôbovaní, ktoré by postihli tých najzraniteľnejších.

2.2.4 EHSV sa domnieva, že táto otázka Komisie je pre širokú verejnosť zavádzajúca. Zabezpečenie udržateľnosti verej-

ných financií je nevyhnutnosťou. Musí sa však dosiahnuť na vnútroštátnej úrovni a je na to potrebné oveľa viac, než len prehodnotenie dôchodkových systémov.

2.3 *Ako možno dosiahnuť vyšší skutočný vek odchodu do dôchodku a ako k tomu môže prispieť zvýšenie veku odchodu do dôchodku? Mali by sa v dôchodkových systémoch v súvislosti s demografickými zmenami zaviesť mechanizmy automatického prispôbovania, aby sa dosiahla rovnováha medzi časom stráveným v práci a na dôchodku? Akú úlohu by v tomto ohľade mohla zohrávať úroveň EÚ?*

2.3.1 Do roku 2020 dosiahne zákonom stanovený dôchodkový vek vo väčšine členských krajín výšku 65 rokov. Podľa údajov Eurostatu bol v roku 2008 reálny vek odchodu do dôchodku v EÚ v priemere 61,4 roka⁽⁶⁾. Miera zamestnanosti osôb vo veku od 55 do 64 rokov je však stále nízka, dosahuje len okolo 40 %. Je potrebné rozvíjať iniciatívy zamerané na vytvorenie pracovných miest pre starších pracovníkov, zmenu postojov zamestnávateľov k tejto vekovej skupine a zmenu postojov samotných starších pracovníkov, ako aj iniciatívy, ktoré vytvoria podmienky pre aktívne starnutie, keďže zavedenie automatického mechanizmu prispôbovania dôchodkového veku, ktoré povedie k zvyšovaniu zákonom stanoveného dôchodkového veku by znamenalo presun miliónov pracovníkov do iných pilierov systému sociálnej ochrany (napr. dávky v nezamestnanosti, invalidné dôchodky alebo životné minimum) a zároveň by prudko narástlo riziko chudoby u osôb spadajúcich do tejto kategórie. EHSV sa domnieva, že prioritou v EÚ by mali byť opatrenia na podporu zamestnanosti. Zásadnou odpoveďou na demografické výzvy môže byť iba cieľená politika rastu a zvýšenie zamestnanosti.

2.3.2 Je nevyhnutné podporovať na úrovni EÚ v rámci stratégie Európa 2020 iniciatívy zamerané na to, aby mali všetci pracovníci možnosť pracovať. Členské krajiny by mali zvyšovať zamestnateľnosť a vytvoriť podnikom podmienky, ktoré by umožňovali vytváranie pracovných miest a zotrvanie pracovníkov v zamestnaní, pokiaľ si to prajú. Podpora dlhšieho pracovného života si vyžaduje spoločné úsilie štátu, zamestnávateľov a jednotlivcov. Zamestnávatelia potrebujú silnú podporu, aby vytvárali viac pracovných miest pre starších pracovníkov, ktorí odchádzajú zo zamestnania pre zdravotné problémy a pracovné podmienky, vysokú intenzitu práce, predčasné prepúšťanie, nedostatok možností na odborné vzdelávanie alebo opätovný vstup na trh práce. Treba tiež povzbudzovať a podnecovať starších ľudí s cieľom zvýšiť ich zamestnateľnosť a umožniť im, aby zostali aktívni na pracovnom trhu. Ak sa právo na dôchodok považuje za základné právo, žiadne automatické zvyšovanie zákonného dôchodkového veku neprihádza do úvahy. EHSV konštatuje, že otázka zákonom stanoveného dôchodkového veku je osobitná kapitola, nezávislá od dĺžky obdobia vkladov alebo platenia príspevkov do systému.

⁽⁵⁾ Súkromné dôchodkové systémy, Európska komisia, 2009, s. 5.

⁽⁶⁾ Eurostat, MISSOC, Ageing Report, 2010 Interim Joint Report on pensions, ktorý vypracovali Výbor pre hospodársku politiku a Výbor pre sociálnu ochranu.

2.3.3 Je diskutabilné, či len samotné zvyšovanie zákonom stanoveného dôchodkového veku dokáže zvýšiť reálny vek odchodu do dôchodku. Určite nie, ak nebude zavedená aktívna politika trhu práce, nebudú fungovať dobré priemyselné vzťahy, nebudú existovať stratégie v oblasti aktívneho starnutia a opatrenia na zvýšenie solidarity v dôchodkovom systéme. Len skutočná politika „aktívneho starnutia“, ktorá bude podporovať ďalšiu odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, môže viesť k zvýšeniu zamestnanosti starších ľudí.

2.3.4 EHSV je presvedčený, že automatické mechanizmy nemôžu nahradiť bežný politický rozhodovací proces. Zásadné rozhodnutia týkajúce sa životných podmienok ľudí majú prijímať parlamenty po rozsiahlej verejnej diskusii. Ak by sa tieto automatické systémy zaviedli, automatické prispôbenia by mohli nevhodne kombinovať rozširovanie období pracovného života a dôchodku. V minulosti boli zmeny v očakávanej dĺžke života sprevádzané nárastom obdobia vzdelávania a dôchodku a znižovaním času stráveného v aktívnom zamestnaní. Zvyšovanie dôchodkového veku by nemalo byť jediným opatrením, ale malo by byť sprevádzané opatreniami na zlepšenie možností zamestnať sa pre ľudí, ktorí už takmer dosiahli dôchodkový vek.

2.4 Ako by sa mohla využiť implementácia stratégie Európa 2020 na podporu dlhšej zamestnanosti, jej prínosov pre podnikanie a na riešenie vekovej diskriminácie na trhu práce?

2.4.1 Predĺženie pracovného života je dôležité pre dosiahnutie všetkých cieľov stratégie Európa 2020. Sociálni partneri sa musia spolupodieľať na iniciatívach zameraných na zvýšenie miery zamestnanosti aktívneho obyvateľstva na 75 %. EHSV sa domnieva, že na riešenie otázky, ako zvýšiť mieru zamestnanosti osôb vo veku 55 – 64 rokov, je potrebný osobitný prístup. EHSV odporúča, aby členské štáty, po dohode so sociálnymi partnermi, stanovili cieľ pre túto skupinu vo svojich národných programoch reforiem.

2.4.2 EHSV už v minulosti vypracoval podrobné odporúčania pre EÚ a členské krajiny⁽⁷⁾ o opatreniach na podporu dlhšej zamestnanosti. Spolu s celoživotnou odbornou prípravou, aktívnymi opatreniami na trhu práce, finančnými stimulmi na zotrvanie v zamestnaní, a to aj pre samostatne zárobkovo činné osoby, a zmenu postoja firiem k starším pracovníkom musia byť podporované aj tieto opatrenia, aby sa starším pracovníkom ponúkli nové možnosti:

— zmeniť a doplniť legislatívu, ktorá v niektorých členských krajinách neumožňuje dôchodcom alebo poberateľom invalidných dôchodkov, ktorí chcú pracovať, poberať súčasne plat aj dôchodok,

— zaviesť systém odmien, ktorý by pracovníkov motivoval zotrvať v pracovnom pomere aj po dosiahnutí zákonom stanoveného dôchodkového veku: výhody, ktoré bude mať pracovník po dosiahnutí dôchodkového veku by mali byť atraktívnejšie než tie, na ktoré mal nárok predtým,

— nabádať členské krajiny, aby spolupracovali so sociálnymi partnermi, pokiaľ ide o namáhavé zamestnanie,

— poskytovať rozsiahle poradenstvo a podporu tým, ktorí si hľadajú zamestnanie, ako aj zaviesť opatrenia, ktoré umožnia dlhodobé začlenenie do pracovného trhu,

— zaviesť sociálne prijateľné stimuly pre tých, ktorí pôjdu do dôchodku neskôr, a tam, kde je to vhodné, vytvoriť atraktívne modely pružného prechodu z pracovného života do dôchodku,

— zavádzať opatrenia na uľahčenie fyzickej a psychickej pracovnej záťaže, aby tak mohli zamestnanci zotrvať dlhšie v zamestnaní,

— nabádať starších pracovníkov, aby si obnovovali a vylepšovali zručnosti a poznatky,

— šíriť osvetu medzi staršími pracovníkmi a firmami, najmä MSP, o nových formách manažovania zamestnancov a organizácie práce, ktoré sú prijateľné pre starších pracovníkov⁽⁸⁾.

2.4.3 Politické opatrenia zamerané na dlhšiu zamestnanosť by sa mali zaoberať aj otázkou mladých ľudí, ktorí vstupujú na trh práce oveľa neskôr, než predchádzajúce generácie. Predĺženie pracovného života tiež znamená, že sa treba zaoberať otázkou nezamestnanosti (a najmä dlhodobej nezamestnanosti) a prerušenia kariéry pre výchovu detí, starostlivosť o nezaopatreného člena rodiny alebo dočasnú práceneschopnosť.

2.5 Akým spôsobom by sa mala smernica o inštitúciách zamestnaneckého dôchodkového zabezpečenia zmeniť a doplniť, aby sa zlepšili podmienky cezhraničných činností?

2.5.1 Komisia vo svojej správe⁽⁹⁾ o uplatňovaní smernice o inštitúciách zamestnaneckého dôchodkového zabezpečenia uvádza, že v súčasnosti neexistujú dôvody, prečo by sa tieto pravidlá mali meniť. Ak bude po zhodnotení fungovania potrebné pristúpiť k zmene smernice, EHSV sa domnieva, že

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV (Ú. v. EÚ C 157, 28.6.2005, s. 120).

⁽⁸⁾ Stanovisko EHSV Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, s. 93, a Ú. v. EÚ C 228, 22.9.2009, s. 24.

⁽⁹⁾ KOM(2009) 203 v konečnom znení.

by bolo vhodné zaoberať sa aj nejasnosťami okolo pojmu „trh rizikového kapitálu“, pretože by to mohlo viesť k ohrozeniu dôchodkových fondov a tých, ktorí sú ich členmi. Treba objasniť prudenciálny aspekt a obmedziť právo fondov investovať do vysokorizikových finančných nástrojov.

2.5.2 EHSV poukazuje na možnosť vytvoriť dodatočné individuálne **dobrovoľné** súkromné dôchodkové systémy fungujúce súbežne so súčasnými dôchodkovými systémami. V tejto súvislosti by sa mohla preskúmať možnosť európskych záruk, z ktorých by mali prospech cezhraniční pracovníci. Rovnako by mohol byť preskúmaný aj dopyt po celoeurópskom individuálnom dôchodkovom účte (podľa príkladu individuálnych dôchodkových účtov v USA alebo podobného systému (IKE) v Poľsku) **pre mobilných pracovníkov** a možnosti jeho vytvorenia, vrátane zásad jeho fungovania, dohľadu nad ním a monitorovania. Tu by Komisia mohla zvážiť využitie 28. režimu, ako sa to navrhuje v Montiho správe a ako to odporúča EHSV ⁽¹⁰⁾.

2.6 Aký by mal byť rozsah systémov, na ktoré sa budú vzťahovať opatrenia na úrovni EÚ zamerané na odstránenie prekážok pri mobilite?

Mala by EÚ opäť zvážiť otázku prenosu alebo by boli lepším riešením minimálne normy týkajúce sa nadobudnutia a zachovania spolu so službami vysledovateľnosti pre všetky typy dôchodkových práv?

2.6.1 Právne predpisy EÚ týkajúce sa koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia sa ukázali byť veľmi užitočné pri ochrane mobilných pracovníkov. Podporili zásadu získavania dôchodkových práv aj za obdobia poistenia v inom členskom štáte. Mohla by sa preskúmať možnosť uplatňovať tú istú zásadu, prispôbenú pre všetky doplnkové (zamestnanecké i individuálne) kapitalizačné dôchodkové systémy. EHSV sa domnieva, že by sa mala zvážiť možnosť cezhraničného získavania dôchodkových práv v kapitalizačných dôchodkových systémoch.

2.6.2 EHSV žiada Komisiu, aby prehodnotila možnosť vymedziť na úrovni EÚ základný rámec, ktorým by sa riadilo cezhraničné získavanie a zachovávanie všetkých dôchodkových práv. Domnieva sa však, že by bolo zložité kombinovať to so slobodou voľby členského štátu. Bolo by užitočné vytvoriť systém na sledovanie týchto práv, koordinovaný na úrovni EÚ. Podobne si aj mobilita na európskom trhu práce vyžaduje mobilitu dôchodkových práv medzi zamestnávateľmi. Každý právny predpis EÚ by mal odrážať rôznorodosť ustanovení týkajúcich sa dôchodkov. Mala by sa podporovať cezhraničná mobilita pracovníkov tým, že sa odstránia prekážky, najmä daňové a administratívne zaťaženie, ktoré bránia mobilite všetkých dôchodkových práv nadobudnutých v kapitalizačných dôchodkových systémoch.

2.7 Je potrebné preskúmať právne predpisy EÚ s cieľom zabezpečiť konzistentnú reguláciu kapitalizačných (t. j. krytých aktívami fondu) dôchodkových systémov a produktov a dohľad nad nimi? Ak áno, ktoré prvky?

Ako by európska regulácia alebo kódex osvedčených postupov mohli pomôcť členským štátom dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi rizikami, bezpečnosťou a dostupnosťou pre sporiteľov na dôchodok a poskytovateľov dôchodkov?

2.7.1 Komisia uznáva, že právne predpisy EÚ sú, pokiaľ ide o kapitalizačné dôchodkové systémy, kusé a nedostatočné. EHSV nabáda Komisiu, aby prehodnotila a – ak to bude potrebné – zvážila možnosť regulovať na úrovni EÚ fázu prispievania a vyplácania v týchto systémoch, a zamerala sa na analýzu:

- prudenciálneho aspektu investovania,
- aspektu rovnosti mužov a žien,
- solventnosti,
- nákladov,
- nediskriminácie pri vstupe do systému (pokrytie),
- záruk neodňateľných dôchodkových práv,
- minimálnych požiadaviek týkajúcich sa informácií poskytovaných jednotlivcom, ktorí sú krytí týmto systémom,
- systému záruk alebo minimálneho výnosu, a
- dohľadu.

2.7.2 V prípade mnohých kapitalizačných dôchodkových systémov so stanovenými odvodmi znášajú riziko z veľkej časti účastníci. Administratívne náklady týchto systémov sú tiež vysoké. EHSV sa domnieva, že niektoré aspekty kapitalizačných dôchodkových systémov musia byť prehodnotené a – ak to bude potrebné – regulované na úrovni EÚ. Podľa správy o starnutí populácie, ktorú v roku 2010 vypracoval Výbor pre hospodársku politiku, budú tieto dôchodkové systémy zohrávať v niektorých členských krajinách dôležitú úlohu pri zabezpečovaní dôstojného príjmu pre budúcich dôchodcov. Spoločné európske zásady v tejto oblasti by preto pomohli zabezpečiť, aby tieto dôchodkové systémy, riadené finančnými inštitúciami, boli účinné a fungovali v najlepšom záujme dôchodcov. Zisky manažérov týchto dôchodkových fondov by mali byť odstupňované podľa výkonu a viazané na zisky členov dôchodkového fondu. Kódex osvedčených postupov je síce užitočný, ale sám o sebe nestačí. Systémy vyplácania z povinných kapitalizačných systémov sú tiež problémom, o ktorom treba ďalej diskutovať a analyzovať ho v rámci OMK.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 21, 21.1.2011, s. 26.

2.8 Ako by mal vyzerat' rovnocenný režim solventnosti pre dôchodkové fondy?

2.8.1 Smernica Solventnosť II sa zameriava na všeobecné a životné poistenie, a preto sa nedá uplatňovať na dôchodkové produkty. EHSV sa však domnieva, že vzhľadom na špecifickú povahu dôchodkových produktov a ich rozdiely v porovnaní s poisťovacími produktmi, by mohla byť dobrým príkladom pre vytvorenie podobného systému pre kapitalizačné dôchodky.

2.8.2 Všeobecný systém pre solventnosť dôchodkových systémov na vnútroštátnej úrovni, koordinovaný na úrovni EÚ, by bol najlepším riešením pre zabezpečenie solventnosti všetkých kapitalizačných dôchodkových systémov, bez ohľadu na ich štruktúru. Podobný systém režimu solventnosti by mal pokrývať aspoň tieto aspekty:

- monitorovať implicitné záväzky,
- monitorovať solventnosť a výšku rezervy povinných kapitalizačných dôchodkových systémov,
- monitorovať výšku financovania a možné riziká zamestnaneckých dôchodkových systémov,
- vytvoriť inštitúciu na vnútroštátnej úrovni, ktorej úlohou by bolo zabezpečiť solventnosť zamestnaneckých dôchodkových systémov ⁽¹¹⁾.

2.9 Mala by sa zlepšiť ochrana, ktorú poskytujú právne predpisy EÚ v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľov sponzorujúcich dôchodky? Ak áno, akým spôsobom?

2.9.1 Zamestnanecké dôchodkové systémy a povinné kapitalizačné systémy, ak také existujú, zohrávajú alebo budú zohrávať dôležitú úlohu pri zabezpečovaní dôstojného príjmu v dôchodku. EHSV sa domnieva, že EÚ by mala vyžadovať, aby členské štáty prijali právne predpisy týkajúce sa vytvorenia záručných mechanizmov (v podobe špeciálneho fondu) na ochranu príjmov budúcich dôchodcov.

2.10 Je potrebné modernizovať súčasné požiadavky poskytovania minimálnych informácií v súvislosti s dôchodkovými produktmi (napr. pokiaľ ide o porovnateľnosť, štandardizáciu a zrozumiteľnosť)?

Mala by EÚ vyvinúť spoločný prístup pre predvolené možnosti týkajúce sa rozhodovania o účasti a investícií?

2.10.1 Kapitalizačné dôchodkové produkty sú komplexné a ich výber a zodpovednosť zaň nesú čoraz viac jednotlivci. V tejto súvislosti sa EHSV domnieva, že EÚ by mala zabezpečiť, že sa vnútroštátny regulačný rámec zlepší tak, aby pokrýval všetky dôchodkové systémy. Je nevyhnutné nájsť prostredníctvom usmernení spoločný prístup na úrovni EÚ pokiaľ ide o výber investícií a minimálny rozsah informácií, ktoré musia poskytovať poskytovatelia dôchodkového poistenia (najmä pokiaľ ide o riziká, ktorým čelí účastník).

2.10.2 Komisia pripúšťa, že riadne informované rozhodnutia jednotlivcov sú faktorom primeraného zabezpečenia dôchodkov. EHSV vyzýva Komisiu, aby zaviedla iniciatívu na úrovni EÚ, ktorej cieľom by bolo zvýšiť úroveň finančnej gramotnosti občanov, pokiaľ ide o dôchodkové produkty. Vzhľadom na komplexnosť tejto otázky nemôžu túto vážnu zodpovednosť za strategické rozhodnutia niesť jednotlivci sami. Hoci toto je v prvom rade zodpovednosťou vlád, sociálni partneri by mali byť v najväčšom možnom rozsahu zapojení tiež.

2.11 Mal by sa posilniť rámec koordinácie na úrovni EÚ? Ak áno, ktoré prvky je potrebné posilniť s cieľom zlepšiť formu a implementáciu politiky v oblasti dôchodkov prostredníctvom integrovaného prístupu? Bolo by vytvorenie platformy pre monitorovanie všetkých aspektov politiky v oblasti dôchodkov integrovaným spôsobom súčasťou ďalšieho postupu?

2.11.1 Rámec koordinácie politiky na úrovni EÚ je momentálne pomerne kusý. EHSV uvítal myšlienku Komisie vytvoriť spoločnú monitorovaciu platformu pre všetky aspekty dôchodkov, ktorá by združovala verejné orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a dôchodkový sektor. Platforma by mala umožniť porovnať situácie členských krajín a životné podmienky dôchodcov s využitím celého radu ukazovateľov.

2.11.2 Spoločná platforma na monitorovanie všetkých aspektov dôchodkovej politiky, vrátane primeranosti, pokrytia, rizika chudoby, finančnej stability, investícií, rizika a solventnosti, by si vyžadovala aktuálne a spoľahlivé údaje. Musela by byť preto vytvorená metodológia EÚ pre dôchodkovú štatistiku, a to s účasťou sociálnych partnerov a iných dôležitých aktérov. Podobné nástroje by bolo treba vypracovať aj na monitorovanie implicitných záväzkov dôchodkových systémov fungujúcich na vnútroštátnej úrovni.

V Bruseli 20. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽¹¹⁾ Podľa vzoru PBGC (Pension Benefit Guaranty Corporation), ktorá funguje v USA.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2001/112/ES, ktorá sa vzťahuje na ovocné šťavy a niektoré podobné produkty určené na ľudskú spotrebu“

[KOM(2010) 490 v konečnom znení – 2010/0254 (COD)]

(2011/C 84/09)

Samostatný spravodajca: **Pedro NARRO**

Európsky parlament (23. septembra 2010) a Rada (7. októbra 2010) sa rozhodli podľa článku 43 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2001/112/ES, ktorá sa vzťahuje na ovocné šťavy a niektoré podobné produkty určené na ľudskú spotrebu“

KOM(2010) 490 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 15. decembra 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 20. januára 2011) prijal 159 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 6 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery

1.1 EHSV podporuje iniciatívu Európskej komisie zmeniť a doplniť po druhý raz smernicu 2001/112 s cieľom zosúladiť ju s normou Codex Alimentarius pre ovocné šťavy a nektáre. Tento proces zosúladzovania by sa však nemal obmedziť selektívne na niektoré veľmi špecifické prvky smernice, ale mal by sa vzťahovať všeobecne na všetky body uvedených právnych predpisov Spoločenstva.

1.2 Zákaz pridávať cukor do ovocných štiav je vhodným opatrením na predchádzanie obezity. EHSV však nesúhlasí s dodatočnou povinnosťou označovať nektáre ako „sladené“. Toto opatrenie by mohlo zavádzať spotrebiteľa, bolo by zjavne diskriminačné vo vzťahu k iným produktom a nie je zahrnuté v norme Codex Alimentarius.

1.3 EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa návrh smernice v časti venovanej povoleným prísadám nezmieňuje o pridávanie mandarínkovej šťavy do pomarančovej šťavy do objemu 10 %. Norma Codex Alimentarius, o zosúladenie s ktorou sa snaží smernica, povoľuje tento postup, ktorý sa bežne používa v medzinárodnom prostredí, a preto by sa mal zahrnúť do znenia smernice.

1.4 Znenie druhého bodu prílohy II by malo obsahovať výslovnú zmienku o tom, že ovocie určené na výrobu ovocných štiav a pretlakov mohlo byť po zbere upravené.

1.5 EHSV vyjadruje spokojnosť so zahrnutím paradajok do zoznamu ovocia používaného pri príprave ovocných štiav.

1.6 EHSV vyjadruje spokojnosť so zachovaním dvojitej klasifikácie, v rámci ktorej sa rozlišuje medzi ovocnými šťavami

(získanými priamo odšťavovaním ovocia alebo extrakciou) a šťavami z koncentráta (získanými riedením koncentrovaných štiav vodou). Toto rozlíšenie zaručuje správne informácie pre spotrebiteľa. Je dôležité, aby sa uchovalo toto rozlíšenie a aby sa v žiadnom prípade nezavádzali nuansy, ktoré by mohli interpretáciu týchto dvoch definícií zvoľniť.

1.7 EHSV kladne hodnotí skutočnosť, že Európska komisia v návrhu zvažuje možnosť opätovného pridávania arómy do ovocných štiav z koncentráta.

2. Kontext a zhrnutie návrhu Komisie

2.1 Európska komisia predkladá druhú zmenu a doplnenie smernice Rady 2001/112/ES, ktorá sa vzťahuje na ovocné šťavy a niektoré podobné produkty určené na ľudskú spotrebu. Uvedená smernica, ktorá má byť zmenená a doplnená, obsahuje technické ustanovenia týkajúce sa zloženia, obchodných názvov, výrobných špecifikácií a označovania týchto produktov.

2.2 Smernica 2001/112/ES bola po prvýkrát zmenená a doplnená smernicou 2009/106/ES. Cieľom tejto technickej zmeny a doplnenia smernice bolo zosúladiť predpisy Spoločenstva s normou Codex Alimentarius pre ovocné šťavy a nektáre (STAN 247-2005, ktorý stanovuje faktory kvality a požiadavky na označovanie ovocných štiav a podobných produktov) a s Kódexom postupov Európskeho združenia pre ovocné šťavy (AIJN). Zmeny sa týkali hlavne zavedenia minimálnych hodnôt Brix pre 18 druhov riedených ovocných štiav a riedeného pretlaku a obchodného názvu, ktorý sa má používať pri ovocných šťavách z koncentráta. Termínom na prevedenie do národných právnych predpisov bol 1. január 2011.

2.3 Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady KOM(2010) 490, ktorého sa týka toto stanovisko, je druhou zmenou a doplnením výrazne technického charakteru, ktoré rovnako ako prvá zmena a doplnenie vychádzajú zo zapracovania viacerých ustanovení normy Codex Alimentarius v súlade so znením kódexu postupov AIJN. Hlavné body tohto návrhu smernice:

- Odstránenie cukru zo zoznamu povolených prísad pre ovocné šťavy. Nektáre a osobitné produkty uvedené v prílohe III možno osladiť pridaním cukru alebo medu. Obchodný názov musí obsahovať výraz, „sladený“ alebo „s pridaním cukru“, za ktorým nasleduje označenie maximálneho množstva pridaného cukru.
- Zjednodušenie ustanovení o opätovnom pridávaní chuti a arómy.
- Zahrnutie paradajok do zoznamu ovocia používaného pri príprave ovocných štiav.

2.4 Na túto navrhovanú smernicu sa bude vzťahovať bežný legislatívny postup ustanovený v Zmluve o fungovaní Európskej únie. Členské štáty budú mať na prevedenie tejto smernice do svojich národných právnych predpisov 18 mesiacov od jej schválenia.

3. Prípomienky

3.1 Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorého sa týka toto stanovisko, vychádza z potreby zosúladiť právne predpisy Spoločenstva s medzinárodnými právnymi predpismi, konkrétne s normou Codex Alimentarius pre ovocné šťavy a ovocné pretlaky. Komisia by sa preto v navrhovaných zmenách a úpravách nemala odchyľovať od niektorých ustanovení normy Codex Alimentarius akceptovaných na medzinárodnej úrovni. Na druhej strane by bolo vhodné zapracovať nové ustanovenia v súlade so znením normy Codex Alimentarius.

3.2 Jedna z najdôležitejších zmien a úprav obsiahnutých v návrhu smernice sa týka zákazu pridávania cukru do ovocných štiav a povinnosť, aby v prípade nektárov bolo pridanie cukru uvedené v obchodnom názve. V rámci európskej stratégie predchádzania obezite má zákaz propagovaný Komisiou jasné opodstatnenie. V súvislosti s nektármi sa však návrh odchyľuje od ustanovení normy Codex Alimentarius, chýba precedens v prípade ostatných produktov (osviežujúce nápoje), nie je v súlade s horizontálnymi právnymi predpismi pre označovanie a javí sa ako nepotrebný vzhľadom na to, že samotná definícia nektárov už poukazuje na pridávanie cukru.

3.3 Návrh Komisie sa nezmieňuje o možnosti pridávať mandarínkovú šťavu do pomarančovej šťavy bez toho, aby bolo potrebné označovať výrobok ako zmes štiav. Norma Codex Alimentarius STAN 45-1981 však povoľuje tento postup do objemu 10 %, pričom sa tento postup často používa v medzinárodnom prostredí v krajinách, ktoré sú hlavnými výrobcami, ako napríklad Brazília alebo Spojené štáty americké. Vzhľadom na globalizáciu trhov požiadavky smernice 2001/112/ES znevýhodňujú európskych producentov citrusov a ich družstvá v konkurenčnej súťaži voči tretím krajinám. EHSV považuje za potrebné zosúladienie európskeho označenia „pomarančová šťava“ s medzinárodnou normou Codex Alimentarius a v tejto súvislosti podporuje zaradenie mandarínkovej šťavy medzi povolené prísady pomarančovej šťavy do objemu 10 %. Pridávanie mandarínkovej šťavy do pomarančovej šťavy sa odôvodňuje botanickou blízkosťou oboch uvedených druhov citrusov, ako aj ich podobnými organoleptickými vlastnosťami. Z hľadiska analýzy ju nemožno kvalitatívne rozpoznať.

3.4 Definícia ovocia uvedená v bode 1 prílohy II (Vymedzenie pojmov surovín) musí jasne obsahovať spôsob, akým bolo ovocie určené na spracovanie, upravené po zbere.

3.5 EHSV súhlasí so zahrnutím paradajok do zoznamu ovocia používaného pri príprave ovocných štiav a pozitívne hodnotí zachovanie dvoch odlišných obchodných názvov pre ovocné šťavy a šťavy z koncentráту, čím sa zaručia správne informácie pre spotrebiteľa, ako aj možnosť opätovného pridávania arómy do ovocných štiav z koncentrátu.

V Bruseli 20. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1288/2009, ktorým sa ustanovujú prechodné technické opatrenia od 1. januára 2010 do 30. júna 2011“

[KOM(2010) 488 v konečnom znení – 2010/0255 (COD)]

(2011/C 84/10)

Samostatný spravodajca: **pán SARRÓ IPARRAGUIRRE**

Rada (7. októbra 2010) a Európsky parlament (8. októbra 2010) sa rozhodli podľa článku 43 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1288/2009, ktorým sa ustanovujú prechodné technické opatrenia od 1. januára 2010 do 30. júna 2011“

KOM(2010) 488 v konečnom znení – 2010/0255 (COD).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 15. decembra 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára 2011) prijal 82 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Vzhľadom na to, že platnosť dočasných technických opatrení ustanovených nariadením Rady (ES) č. 1288/2009 končí 30. júna 2011, sa Európsky hospodársky a sociálny výbor domnieva, že uvedené nariadenie je potrebné zmeniť a doplniť, pričom by jeho platnosť mala byť predĺžená do 1. januára 2013 za podmienok, ktoré stanovuje návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady uvedený v dokumente KOM(2010) 488 v konečnom znení z 23. septembra 2010.

1.2 Prijatie tohto návrhu nariadenia pri absencii predpisu, ktorý stanovuje trvalé technické opatrenia, zabezpečí právnú istotu a zachovanie morských zdrojov do 1. januára 2013, kedy má nadobudnúť účinnosť spoločná rybárska politika, ktorá bude obsahovať hlavné princípy technických opatrení.

1.3 Výbor vyzýva Európsky parlament a Radu, aby zvážili, či by sa v návrhu nariadenia v jedinom článku ods. 1 písm. b) bod i), ktorý sa týka článku 1 ods. 2 písm. a) bod i) nariadenia (ES) č. 1288/2009 v súvislosti s bodmi 9.3, 9.6 a 9.8, rok „2010“ nemal nahradiť rokom „2011“.

2. Úvod

2.1 Komisia 4. júna 2008 predložila návrh nariadenia Rady o zachovaní zdrojov rybolovu prostredníctvom technických opatrení ⁽¹⁾.

2.2 K tomuto návrhu nariadenia vypracoval Európsky hospodársky a sociálny výbor stanovisko, ktoré bolo po príslušnom prerokovaní prijaté na 451. plenárnom zasadnutí výboru 25. februára 2009 ⁽²⁾.

2.3 Prerokovanie príslušného nariadenia k tomuto návrhu nariadenia zo strany Komisie skomplikovali v roku 2009 rokovania o schválení Lisabonskej zmluvy.

2.4 Medzitým a vzhľadom na naliehavosť tejto témy bolo prijaté nariadenie (ES) č. 43/2009, ktorým sa na rok 2009 stanovujú rybolovné možnosti a súvisiace podmienky pre určité populácie rýb a skupiny populácií rýb ⁽³⁾.

2.5 Zatiaľ čo v priebehu roku 2009 pokračovalo prerokovanie nariadenia Rady o technických opatreniach, upustilo sa od uplatňovania opatrení uvedených v prílohe III k nariadeniu (ES) č. 43/2009, keďže sa skončilo obdobie jeho uplatňovania.

2.6 Z tohto dôvodu a z dôvodov právnej istoty a v záujme náležitého zachovania morských zdrojov a náležitého hospodárenia s nimi sa prijalo nariadenie Rady (ES) č. 1288/2009, ktorým sa ustanovujú prechodné technické opatrenia od 1. januára 2010 do 30. júna 2011 ⁽⁴⁾, čím sa zabezpečilo pokračovanie uplatňovania dočasných technických opatrení stanovených v prílohe III k nariadeniu (ES) č. 43/2009 na prechodné obdobie 18 mesiacov.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 218, 11.9.2009.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 22, 26.1.2009, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 347, 24.12.2009, s. 6.

⁽¹⁾ KOM(2008) 324 v konečnom znení.

2.7 V nadväznosti na nové požiadavky Lisabonskej zmluvy Komisia v roku 2010 stiahla svoj návrh nariadenia Rady týkajúci sa zachovania zdrojov rybolovu prostredníctvom technických opatrení.

2.8 Základné princípy technických opatrení sa zapracujú do nového základného nariadenia týkajúceho sa prebiehajúcej reformy spoločnej rybárskej politiky, ktorého návrh sa má predložiť v treťom štvrtroku roku 2011 a ktoré má nadobudnúť účinnosť 1. januára 2013.

2.9 Vzhľadom na to, že platnosť nariadenia (ES) č. 1288/2009 skončí 30. júna 2011 a v súčasnosti neexistuje žiadny právny predpis, ktorý by stanovoval trvalé technické opatrenia, je potrebné predĺžiť platnosť tohto nariadenia o 18 mesiacov do 1. januára 2013.

2.10 Uvedené skutočnosti vyústili do vypracovania návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1288/2009 a predlžuje jeho platnosť o 18 mesiacov do 1. januára 2013, a ktoré je predmetom tohto návrhu stanoviska EHSV.

3. Pripomienky EHSV

3.1 EHSV súhlasí so znením návrhu nariadenia, keďže prispôsobuje nariadenie (ES) č. 1288/2009 novému predĺženému termínu do 1. januára 2013, čo zabezpečí právnu istotu a zachovanie morských zdrojov až do prijatia trvalých technických opatrení.

3.2 Avšak, v súvislosti s ods. 1 písm. b) bod i) jediného článku sa výbor domnieva, že Európsky parlament a Rada by mali uvažovať o predĺžení jeho platnosti do 1. októbra 2011, čo je termín udelený členským štátom v nariadení (ES) č. 1288/2009, aby príslušné vedecké inštitúcie mohli predložiť odborné správy o rybolove v hĺbke presahujúcej 600 metrov v zónach ICES VIII, IX a X.

3.3 Táto požiadavka vyplýva z toho, že okolnosti, ktoré nastali počas rokovania o tejto legislatíve a ktoré sú uvedené v bode 2 tohto stanoviska, znemožnili členským štátom včas realizovať potrebný vedecký výskum, na základe ktorého by mohli predložiť Vedeckému, technickému a hospodárskemu výboru pre rybné hospodárstvo dostatočne podložené správy o tomto type rybolovu.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zmenený a doplnený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o rozdeľovanie potravín najodkázanejším osobám v Únii“

[KOM(2010) 486 v konečnom znení – 2008/0183 (COD)]

(2011/C 84/11)

Spravodajca: **pán Eugen LUCAN**

Európsky parlament 23. septembra 2010 a Rada 8. októbra 2010 rozhodli podľa článku 43 ods. 2 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Zmenený a doplnený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o rozdeľovanie potravín najodkázanejším osobám v Únii“

KOM(2010) 486 v konečnom znení – 2008/0183 (COD).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 15. decembra 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 20. januára) prijal 150 hlasmi za, pričom 4 členovia hlasovali proti a 14 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV vidí v programe rozdeľovania potravín najodkázanejším osobám v Únii (PEAD) dôkaz podpory hospodárskeho rozvoja trhu s potravinovými výrobkami a dôkaz európskych hodnôt (najmä hodnoty zásady solidarity) v najviac znevýhodnených sociálnych skupinách EÚ. Zaručenie zásobovania potravinami všetkých občanov EÚ, a najmä znevýhodnených skupín, musí zostať jedným zo základných cieľov poľnohospodárskej politiky Európskej únie. EHSV sa domnieva, že len poľnohospodárska politika, ktorá podporuje udržateľný hospodársky rast v tomto sektore, je schopná pomôcť najviac znevýhodneným sociálnym skupinám EÚ.

1.2 Podľa výboru je vhodné a nevyhnutné revidovať európsky právny rámec vzhľadom na nové ustanovenia zmluvy a vývoj na jednotnom trhu, pokiaľ ide o ceny, zásoby a trhovú politiku, ale aj o osobitné potreby každého členského štátu.

1.3 Keďže v EÚ viac ako 80 miliónov občanov⁽¹⁾ (viac ako 16 % európskych obyvateľov) žije v chudobe, vzhľadom na priority Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu 2010 a na skutočnosť, že pre hospodársku krízu hrozí, že čoraz viac obyvateľov bude čoraz chudobnejších, EHSV podporuje vykonávanie programu PEAD a jeho stále financovanie z rozpočtu SPP.

1.4 EHSV zastáva názor, že program rozdeľovania potravín najodkázanejším osobám v Únii sa musí stať stálou súčasťou SPP, keďže tento nástroj umožňuje zlepšiť situáciu zraniteľných osôb vystavených zmenám na trhu s potravinovými výrobkami. Tento program zároveň prispieva k rovnováhe a stabilizácii vnútorného trhu, keďže jeho prostredníctvom sa rozdeľujú výrobky, ktoré pochádzajú z intervenčných zásob a nákupov na trhu, a teda ide o potraviny, ktoré pochádzajú z európskeho poľnohospodárstva. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné zachovať takéto nepriame formy pomoci trhu, ktoré sú súčasťou SPP a sú nevyhnutné tak pre znevýhodnené osoby, ako aj pre poľnohospodárov, ktorí čelia súčasnej kríze.

1.5 Vzhľadom na rozsah potravinovej núdze, ktorá sa týka viac ako 43 miliónov európskych občanov, a na pozitívny vplyv, ktorý má PEAD z dlhodobého hľadiska na najviac znevýhodnené sociálne skupiny, EHSV zastáva názor, že program rozdeľovania potravín by mal mať stály a pevný rozpočet.

1.6 Hodnotenie národných a európskych programov potravinovej pomoci by sa malo opierať o odhad potrieb všetkých znevýhodnených osôb vrátane najchudobnejších skupín (deti ulice, bezdomovci, žiadatelia o azyl, nelegálni pracovníci alebo prisťahovalci, atď.), ktorým sa neposkytuje žiadna pomoc podľa kritéria zaručeného minimálneho príjmu alebo ktoré zvyčajne nie sú zohľadnené v oficiálnych štatistikách. Prevencia a boj proti sociálnemu vylúčeniu sa môžu v prvom rade uskutočňovať so zameraním na všetky skupiny znevýhodnených

⁽¹⁾ <http://www.2010againstopoverty.eu/about/?langid=sk>

osôb. Tie sú prioritou európskeho roka 2010. EHSV vyzýva príslušné orgány členských štátov, aby pri určovaní skupín znevýhodnených osôb zohľadňovali databázy, ktoré obsahujú údaje o osobách vylúčených z oficiálnych štatistík. Tieto údaje sú veľmi často dostupné v štatistikách mimovládnych alebo charitatívnych organizácií.

1.7 Výbor odporúča Komisii, aby podnecovala členské štáty k podpore partnerstiev medzi orgánmi verejnej správy a občianskou spoločnosťou s cieľom umožniť účasť čo najväčšieho počtu MVO alebo dobrovoľných organizácií na rozdeľovaní potravín. EHSV sa domnieva, že potravinová pomoc v rámci PEAD môže dopĺňať sociálne služby poskytované v rámci sociálnej integrácie znevýhodnených osôb.

1.8 EHSV sa domnieva, že mimovládny a charitatívny organizáciám, ktoré poskytujú súčasne potravinovú pomoc i zdravotné služby alebo sociálnu pomoc (najmä tie, ktoré znevýhodneným osobám poskytujú prístrešie, sociálne jedálne alebo denné centrá), by sa mala poskytovať pomoc na pokrytie administratívnych nákladov na ich činnosti.

1.9 Výbor víta iniciatívu Komisie zaradiť do zmeneného a doplneného návrhu pozmeňujúci a doplňujúci návrh Európskeho parlamentu, v ktorom sa požaduje vrátenie administratívnych nákladov a nákladov na skladovanie vzniknutých charitatívnym organizáciám.

1.10 V kontexte súčasnej hospodárskej krízy, najmä v členských štátoch, kde je príjem na obyvateľa nízky a počet znevýhodnených osôb veľmi vysoký, by vnútroštátne spolufinancovanie mohlo spôsobiť byrokratizáciu európskeho programu a jeho nefunkčnosť. EHSV sa domnieva, že by to uškodilo najviac znevýhodneným skupinám EÚ a bolo by to v rozpore so zásadami sociálnej integrácie podporovanými v rámci Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu.

1.11 Výbor sa domnieva, že program potravinovej pomoci pre znevýhodnené osoby sa musí stať programom Únie v plnej miere financovaným z rozpočtu SPP. V súčasnosti znášajú osobitné náklady spojené s uplatňovaním programu (náklady na dopravu potravín do skladov, administratívne náklady, náklady na skladovanie, DPH, náklady sociálnych služieb, ktoré sprevádzajú potravinovú pomoc) členské štáty a vnútroštátne charitatívne organizácie.

2. Prioritou roka „Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu 2010“ je pomoc znevýhodneným osobám vrátane osôb, ktorým hrozí potravinová núdza

2.1 V EÚ viac ako 80 miliónov občanov žije v chudobe ⁽²⁾. 16 % európskeho obyvateľstva je zraniteľných a z toho viac ako

43 miliónom občanov hrozí potravinová núdza. V roku 2006 sa podiel občanov ohrozených potravinovou núdzou v EÚ pohyboval medzi 2 % (Dánsko) a 37 % (Slovensko). V rámci EÚ presahuje miera chudoby 20 % najmenej v siedmich členských štátoch. V Poľsku je chudobou ohrozených 11 miliónov a v Nemecku 9 miliónov osôb. Tieto štatistické údaje sú jasným dôkazom toho, že potravinová pomoc je nevyhnutná.

2.2 Skupiny osôb, ktoré sú najviac vystavené podvýžive alebo zlej výžive z dôvodu nedostatočnej alebo neprimeranej stravy, tvoria deti z chudobných rodín, staršie osoby, bezdomovci, žiadatelia o azyl a nelegálne pracujúci prisťahovalci, osoby alebo deti so zdravotným postihnutím. V niektorých členských štátoch sa časti príjemcov potravinovej pomoci poskytujú aj sociálna pomoc podľa kritéria zaručeného minimálneho príjmu.

2.2.1 EHSV upozorňuje na skutočnosť, že veľká časť znevýhodnených osôb, najmä bezdomovci, žiadatelia o azyl a nelegálni pracovníci alebo prisťahovalci, nemá žiadnu sociálnu ochranu a nie je obsiahnutá vo vnútroštátnych štatistikách. Niektoré z týchto osôb nemajú doklady totožnosti, takže je ťažké odhadnúť ich sociálne a potravinové potreby. Mohlo by sa uskutočniť primerané hodnotenie v spolupráci s mimovládnymi alebo charitatívnymi organizáciami.

2.2.2 EHSV odporúča, aby sa osobitná pozornosť venovala deťom z chudobných rodín, pretože ich stravovacie návyky im môžu v budúcnosti spôsobiť zdravotné problémy, ako aj obmedzený rozvoj poznávacích schopností a nedostatočnú schopnosť vzdelávať sa. EHSV preto v tejto súvislosti súhlasí s tým, aby sa zvyšovala rozmanitosť potravín poskytovaných v rámci potravinovej pomoci a aby sa do nej zaradilo ovocie a zelenina.

2.3 V rámci Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu 2010 je boj proti chudobe v kolektívnej zodpovednosti. Stratégia na podporu sociálnej integrácie a boja proti chudobe obsahuje viacero priorít:

— aktívna integrácia na základe zaručeného minimálneho príjmu, návrat na trh práce, ponuka sociálnych služieb podporujúcich opätovnú integráciu;

— boj proti chudobe detí;

— prevencia straty prístupu osôb k ubytovaniu a vylúčenia bezdomovcov ⁽³⁾.

⁽²⁾ Tamže.

⁽³⁾ Tamže.

V tejto súvislosti sa potravinová pomoc musí poskytovať tak, aby bola spojená so službami starostlivosti, vzdelávacími službami a službami sociálnej pomoci a napomáhala proces profesijnej a sociálnej integrácie rôznych skupín znevýhodnených osôb.

3. Návrh Komisie

3.1 Súčasný program rozdeľovania potravín sa opiera o rozdeľovanie výrobkov z intervenčných zásob Únie, ktoré sa dočasne dopĺňujú o nákupy na trhu. Postupné reformy SPP a priaznivý vývoj cien však viedli k postupnému znižovaniu intervenčných zásob, ako aj k obmedzeniu škály dostupných výrobkov. Nákupy na trhu by sa preto mali takisto stať trvalým zdrojom dodávok pre tento program, aby sa dopĺňali intervenčné zásoby v prípade, že nie sú dostupné vhodné zásoby.

3.1.1 Návrh nariadenia upravujúci základné nariadenie obsahuje ustanovenia, ktorých cieľom je zosúladiť so Zmluvou o fungovaní EÚ, a podstatné pozmeňovacie návrhy v prospech opatrení v oblasti poľnohospodárstva navrhnutých s cieľom zladit' vykonávanie programu rozdeľovania potravín vo všetkých členských štátoch.

3.1.2 Komisia navrhuje zmenu právneho rámca na základe týchto prvkov: dva zdroje dodávok (potraviny by bolo možné získať buď z intervenčných zásob, alebo na trhu), širší výber potravín určených na rozdeľovanie a jednoznačnejšie priority, dlhodobý výhľad (3 roky), posilnenie monitorovania a podávania správ, zavedenie spolufinancovania (podiel spolufinancovania Úniou v prípade plánu na roky 2010 – 2012 by sa mal rovnať 75 %, resp. 85 % v členských štátoch, ktoré sú oprávnené na financovanie z Kohézneho fondu a v členských štátoch využívajúcich Kohézny fond. Pokiaľ ide o plán na roky 2013 – 2015, podiel spolufinancovania Úniou by mal predstavovať 50 %, resp. 75 %).

4. Všeobecné a konkrétne pripomienky

4.1 Program rozdeľovania potravín odkázaným osobám prebieha v 20 členských štátoch. Vo väčšine z nich sa rozdeľovanie potravín príjmom uskutočňuje v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami a s ich pomocou.

4.2 V roku 2006 využilo PEAD (európsky program potravinovej pomoci) viac ako 13 miliónov osôb v 15 členských štátoch. V roku 2008 sa 19 členských štátoch zúčastnilo na dobrovoľnom projekte s rozpočtom 305 miliónov EUR. Rozpočet PEAD sa v roku 2009 zvýšil na 500 miliónov EUR určených pre 20 členských štátov, ktoré sa zúčastnili na programe.

4.3 Hospodárska kríza, pokles pracovných miest, zvýšenie cien určitých základných potravín viedli k zväčšeniu skupín zraniteľných osôb. Odhaduje sa, že počet znevýhodnených osôb stále rastie.

4.4 Stopercentné financovanie alebo spolufinancovanie?

4.4.1 Podľa Komisie by sa zavedením spolufinancovania podporil rozmer súdržnosti tohto programu, zabezpečilo by sa vhodné plánovanie a posilnila by sa synergia. Komisia si želá vyrovnaný rozpočet a zvýšenie úrovne zodpovednosti členských štátov. Teší ju skutočnosť, že zavedenie zásady spolufinancovania zabezpečí programu viac finančných prostriedkov.

4.4.2 Európska komisia zahŕňa do svojho výpočtu premennú, ktorú tvoria súkromné dary charitatívnych organizácií, ktoré by sa mohli považovať za časť spolufinancovania zo strany členských štátov. EHSV zároveň považuje dobrovoľnú činnosť charitatívnych organizácií za merateľnú a vhodnú na uplatnenie zásady spolufinancovania.

4.4.3 Európsky parlament navrhuje, aby sa program rozdeľovania potravín financoval v plnej miere z rozpočtu EÚ v prípade, že sa niektoré členské štáty nebudú môcť zúčastniť na programe, ak sa bude požadovať, aby sa uplatňovali stropy spolufinancovania. EHSV sa domnieva, že členské štáty, ktoré nemôžu zaručiť požadovanú úroveň spolufinancovania z dôvodu nedostatku zdrojov, nebudú môcť dosiahnuť ciele programu, ktorými sú stabilizácia trhu a sociálny rozmer.

4.4.4 EHSV sa domnieva, že prostredníctvom systému spolufinancovania by z programu rozdeľovania potravín mohli byť vylúčení najchudobnejší príjemcovia z členských štátov, kde je príjem na obyvateľa nízky.

4.4.5 EHSV upozorňuje na skutočnosť, že jedným z cieľov európskeho roka 2010 je práve „boj proti vylúčeniu“. Avšak spolufinancovanie môže viesť k sociálnemu vylúčeniu niektorých znevýhodnených skupín práve v priebehu roka, ktorého jedným z cieľov je sociálna integrácia.

4.4.6 EHSV zdôrazňuje, že sociálne problémy a potravinová núdza by sa zvyšovali, ak by sa prijalo riešenie spolufinancovania. V takom prípade by vďaka voľnému pohybu osôb v rámci Únie časť najodkázanejších osôb migrovala do prosperujúcejších štátov EÚ. V praxi by to znamenalo, že problémy spojené s potravinovou núdzou niektorých európskych občanov by sa presunuli z najchudobnejších regiónov do regiónov s vyšším príjmom na obyvateľa.

4.4.7 V súčasnej situácii hospodárskej krízy sa EHSV domnieva, že program potravinovej pomoci najodkázanejším osobám by mal byť programom Únie financovaným v plnej miere z rozpočtu SPP.

4.5 EHSV súhlasí s návrhom Komisie získavať potraviny výlučne na európskom trhu, aby sa zároveň nepriamo posilnilo európske poľnohospodárstvo.

4.6 Diverzifikácia výrobkov poskytovaných v rámci programu potravinovej pomoci

4.6.1 Hoci je ťažké dosiahnuť nutričnú vyváženosť, keďže väčšina potravinovej pomoci pochádza z intervenčných zásob, EHSV podporuje, aby sa poskytovali čo najrôznostranejšie potraviny a aby sa zohľadňovali nutričné odporúčania a usmernenia týkajúce sa stravy obyvateľstva EÚ.

4.6.2 EHSV súhlasí s tým, aby sa opatrenia potravinovej pomoci spojili s opatreniami sociálnej pomoci, a odporúča, aby sa potraviny v rámci potravinovej pomoci často (a nie výnimočne) rozdeľovali najmä v miestach, kde mimovládne organizácie a orgány verejnej správy poskytujú doplnkové služby (príjem, starostlivosť, vzdelávanie, odborná príprava, sociálna integrácia, atď.)

5. Účasť a úloha občianskej spoločnosti, charitatívnych organizácií a dobrovoľníkov

5.1 Európska komisia zorganizovala 30. júna 2010 stretnutie aktérov zapojených do vykonávania programu PEAD. Na tomto stretnutí sa zúčastnili zástupcovia 18 mimovládnych organizácií činných v 15 členských štátoch, zástupcovia európskej organizácie (Európska aliancia verejného zdravia – EPHA), ako aj zástupcovia agentúr poskytujúcich služby a platobných agentúr.

5.2 V Európe existujú mimovládne organizácie⁽⁴⁾, ktoré poskytujú potravinovú pomoc integrovaným spôsobom ako súčasť všeobecných sociálnych služieb poskytovaných znevýhodneným osobám s cieľom dosiahnuť čoraz vyšší stupeň sociálnej integrácie.

5.3 Charitatívne organizácie môžu najlepšie vyhodnotiť dosah programu, pretože sú v priamom kontakte so skupinami znevýhodnených osôb. Tieto organizácie uvádzajú, že niektorí príjemcovia programu odporúčajú rozšíriť škálu rozdeľovaných potravín, aby sa dosiahla vyvážená strava, vytvoriť právne základy v súvislosti s rozdeľovaním tradičných miestnych výrobkov a predĺžiť obdobie vykonávania programu.

5.4 Účasť mimovládnych organizácií a vysoký počet dobrovoľníkov dokazujú, že európska občianska spoločnosť citlivo vníma najodkázanejšie osoby a vyjadruje im podporu. EHSV sa domnieva, že zásada subsidiarity sa dodržiava, pokiaľ členské štáty môžu slobodne definovať postupy a kritéria potrebné na určenie organizácií, ktoré sa zúčastnia na vykonávaní programu. Rovnako aj výber príjemcov potravinovej pomoci je v právomoci členských štátov. Tento program podporuje rozvoj spolupráce medzi charitatívnymi organizáciami a orgánmi verejnej správy.

5.5 V niektorých krajinách EÚ by sa mimovládne a charitatívne organizácie zapájali viac, keby mali dostatok finančných zdrojov na pokrytie administratívnych nákladov. EHSV schvaľuje iniciatívu Komisie zapracovať do svojho zmeneného a doplneného návrhu pozmeňujúci a dopĺňujúci návrh Európskeho parlamentu, ktorý žiada, aby sa charitatívnym organizáciám mohli preplácať (pozri článok 27 ods. 7 zmeneného nariadenia) administratívne náklady a náklady na skladovanie a prepravu (medzi skladmi a miestami konečného rozdeľovania).

V Bruseli 20. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽⁴⁾ Napríklad v Poľsku existuje 44 regionálnych zastúpení, 100 centier Caritas, 4 500 zamestnancov a 70 000 dobrovoľníkov, ktorí sa starajú o uplatňovanie programu PEAD. Charitatívna organizácia Caritas Poľska sa do programu PEAD zapojila v roku 2004. Má 44 skladov a 20 skladov s chladiacim zariadením. Caritas Poľska uvádza, že v budúcnosti sa bude zaoberať problémami, ako sú riadenie programu, preprava potravín a získavanie investičného majetku.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zmenený a doplnený návrh smernice Rady o štruktúre a sadzbách spotrebných daní, ktorým podliehajú tabakové výrobky“

[KOM(2010) 641 v konečnom znení – 2007/0206 (CNS)]

(2011/C 84/12)

Európsky parlament 23. novembra 2010 a Rada 8. decembra 2010 sa rozhodli podľa článkov 113 a 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Zmenený a doplnený návrh smernice Rady o štruktúre a sadzbách spotrebných daní, ktorým podliehajú tabakové výrobky“

KOM(2010) 641 v konečnom znení – 2007/0206 (CNS).

Keďže výbor usúdil, že návrh je uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára 2011) rozhodol 90 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 8 sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochranných konštrukciách chrániacich pri prevrátení, ktoré sú namontované pred sedadlom vodiča úzkorozchodných kolesových poľnohospodárskych a lesných traktorov“

(kodifikované znenie)

[KOM(2010) 610 v konečnom znení – 2010/0302 (COD)]

(2011/C 84/13)

Európsky parlament 10. novembra 2010 a Rada 8. decembra 2010 sa rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochranných konštrukciách chrániacich pri prevrátení, ktoré sú namontované pred sedadlom vodiča úzkorozchodných kolesových poľnohospodárskych a lesných traktorov“

KOM(2010) 610 v konečnom znení – 2010/0302 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára 2011) rozhodol 96 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje systém na identifikáciu a registráciu oviec a kôz“**(kodifikované znenie)**

[KOM(2010) 635 v konečnom znení – 2010/0309 (COD)]

(2011/C 84/14)

Európsky parlament 23. novembra 2010 a Rada 13. decembra 2010 rozhodli podľa článku 43 ods. 2 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, že s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom prekonzultujú

„Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje systém na identifikáciu a registráciu oviec a kôz“ (kodifikované znenie)

KOM(2010) 635 v konečnom znení – 2010/0309 (COD).

Keďže výbor súhlasí s obsahom návrhu, a vzhľadom na to, že sa už k problematike vyjadril vo svojom stanovisku CESE 582/2003, prijatom 14. mája 2003 (*), rozhodol na svojom 468. plenárnom zasadnutí 19. a 20. januára 2011 (schôdza z 19. januára 2011) 104 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 7 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko a odkázať na postoj, ktorý zaujal v spomenutom dokumente.

V Bruseli 19. januára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

(*) Stanovisko EHSV na tému Návrh nariadenia Rady o ustanovení systému na identifikáciu a registráciu oviec a kôz a o zmene a doplnení nariadenia (EHS) č. 3508/92 [neoficiálny preklad], Ú. v. EÚ C 208, 3.9.2003, s. 32.

Predplatné na rok 2011 (bez DPH, vrátane poštovného)

Úradný vestník EÚ, séria L + C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	1 100 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, tlačené vydanie + ročné DVD	22 úradných jazykov EÚ	1 200 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	770 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, mesačné (súhrnné) DVD	22 úradných jazykov EÚ	400 EUR ročne
Dodatok k úradnému vestníku (séria S), Verejné obstarávanie a výberové konania, DVD, jedno vydanie za týždeň	viacjazyčné: 23 úradných jazykov EÚ	300 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria C – konkurzy	jazyk(-y), v ktorom(-ých) sa konajú konkurzy	50 EUR ročne

Úradný vestník Európskej únie, ktorý vychádza vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie, si možno predplatiť v ktoromkoľvek z 22 jazykových znení. Zahŕňa sériu L (Právne predpisy) a C (Informácie a oznámenia).

Každé jazykové znenie má samostatné predplatné.

V súlade s nariadením Rady (ES) č. 920/2005 uverejneným v úradnom vestníku L 156 z 18. júna 2005 a ustanovujúcim, že inštitúcie Európskej únie nie sú viazané povinnosťou vyhotovovať všetky právne akty v írskom jazyku a uverejňovať ich v tomto jazyku, sa úradné vestníky uverejnené v írskom jazyku predávajú osobitne.

Predplatné na dodatok k úradnému vestníku (séria S – Verejné obstarávanie a výberové konania) zahŕňa všetkých 23 úradných jazykových znení na jednom viacjazyčnom DVD.

Predplatitelia *Úradného vestníka Európskej únie* môžu získať rôzne prílohy k úradnému vestníku, ktoré sa budú zasielať na základe jednoduchej žiadosti. O vydaní týchto príloh budú informovaní prostredníctvom oznámení pre čitateľov, ktoré sa vkladajú do *Úradného vestníka Európskej únie*.

Predaj a predplatné

Rozličné platené publikácie, rovnako ako aj *Úradný vestník Európskej únie*, si možno predplatiť a získať u obchodných distribútorov. Zoznam obchodných distribútorov možno nájsť na tejto internetovej adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) poskytuje priamy a bezplatný prístup k právu Európskej únie. Na stránke si možno prehliadať *Úradný vestník Európskej únie*, ako aj zmluvy, právne predpisy, judikatúru a návrhy právnych aktov.

Viac sa dozviete na stránke: <http://europa.eu>

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK